

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

BROJ
557

Subotica, 6. prosinca 2013. Cijena 50 dinara

NARODNO KAZALIŠTE -
VIŠE OD UMJETNOSTI !?

RADIO SUBOTICA -
PRIVATIZACIJA NIJE RJEŠENJE

NOVO HRVATSKO
DRUŠTVO U LJUBI

INTERVJU
ISTVÁN DOBAI

NA
RASPRAVI
ZAKON O
MANJINAMA

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Najbolja praznična kupovina u TippNetu!

**DAR uz svako
kupljeno računalo:
besplatan servis
i mjesec dana
besplatnog
Interneta!**

**Pravo je vrijeme za kupovinu! Čekaju Vas
praznične cijene i povoljni uvjeti plaćanja!**

**Ne odlažite kupovinu! Požurite, preduhitrite najavljeno
siječanjско povećanje PDV-a na informatičku opremu!**

**Od 1.1.2014. očekuje se porast PDV-a na informatičku opremu na 20%.*

TIPPNET
INTERNET

Kupite sada, a platite kasnije!

Platite čekovima građana, ili putem sindikalnog kredita!

**Kupovina na rate i za penzionere i poljoprivrednike.*

Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

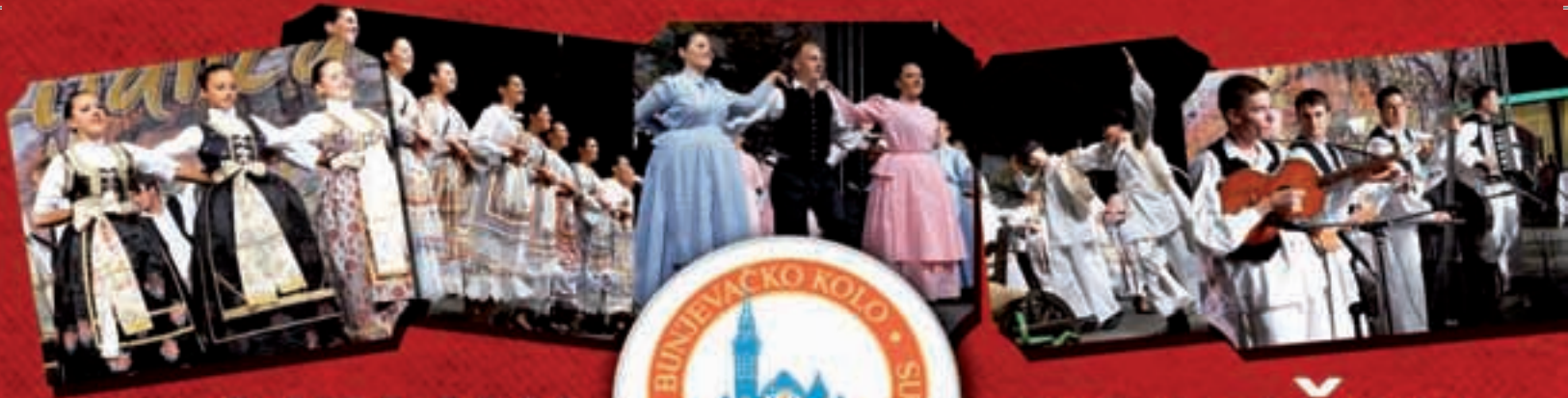
Privatna stomatološka ordinacija

**Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge**

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

VELIKI GODIŠNJI

KONCERT

svih folklornih odjela
Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo"
i KUD-a "Crkvari" - Orahovica (R. Hrvatska)
bit će održan u nedjelju, **8. 12. 2013.**
u Tehničkoj školi "Ivan Sarić"
s početkom u 20 sati.

Ulaznice po cijeni od 250 dinara
mogu se kupiti
u prostorijama Centra
u Preradovićevoj 4
svakim radnim danom
od 8 do 14 sati,
a moći će se kupiti
i na sam dan
koncerta na ulazu
u dvoranu.

Dodatne informacije mogu se dobiti
na broj: 024/556 898,
putem e-maila:
hkcbunjevackokolosubotica@yahoo.com
ili putem facebook profila:
Hkc Bunjevačko Kolo Subotica

Što dolazi sutra?

Ovoga tjedna vrlo je aktualan Murphijev zakon koji glasi: »Ničiji život, sloboda ili imovina nisu sigurni dok zakonodavac zasjeda«. Narodna skupština zasjeda, a na dnevnom redu su zakoni o izmjenama i dopunama zakona o: proračunskom sustavu, mirovinskom i invalidskom osiguranju, porezu na dohodak građana, duhanu, porezu na dobit pravnih osoba, poreznom postupku i poreznoj administraciji, doprinosima za obvezno socijalno osiguranje, plaćama državnih službenika i namještenika, vraćanju oduzete imovine i obeštećenju te prijedlog zakona o umanjenju neto prihoda osoba u javnom sektoru. O ovih jedanaest prijedloga vodi se od utorka objedinjena rasprava, a na dnevnom je redu i prijedlog zakona o proračunu Republike Srbije za 2014. godinu te financijski planovi republičkih fondova za mirovinsko i invalidsko osiguranje, za zdravstveno osiguranje, za socijalno osiguranje vojnih osiguranika i Nacionalne službe za zapošljavanje, sve za 2014. godinu, i sve je podnijela Vlada. Odlučivat će se i o nekim drugim prijedlozima, a dosadašnja rasprava je na momente vrlo zanimljiva, osobito između sadašnjeg ministra i njegovih prethodnika. Za laika u ekonomiji i financijama naravno vrlo je teško razlučiti tko je u pravu i jesu li mjere koje obrazlaže sadašnji ministar financija upravo one koje će Srbiju spasiti »grčkog scenarija«. Međutim, ono što i laik može shvatiti, jest taktika bivših ministara da podsjetu pučanstvo na devedesete godine i rat koji je zemlju nesumnjivo i doveo u stanje ekonomske kataklizme. Međutim, u takvoj argumentaciji ima nekoliko manjkavosti. Prvo, nitko se ne želi sjećati vremena kada je nacija srljala u rat ne pitajući koliko to košta, sve dotle dok se na novčanice više nisu mogle dodavati nule. Nakon dvijetisućite, pak, kada je došlo do političkog prevrata i kada je demokracija s velikim D, barem je tada tako izgledalo, konačno osvanula u Srbiji, velika očekivanja zamijenila su velika razočaranja, a nadu u bolje sutra strahovanja – što dolazi sutra? A na koncu, niti demokratskoj vlasti dok je bila na vlasti nije bilo u prvom planu suočavanje s prošlošću, koja nas još uvijek pritišće. U prvom planu je, po svemu sudeći, bila sadašnjost i budućnost stranačke elite. Malo je za sada vremena prošlo i elemenata koji bi govorili u prilog tomu da se nešto ozbiljnije promijenilo.

Jer kako kaže Murphy, pod pritiskom stvari postaju još gore.

J. D.

6. prosinca 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Rođendan RTV-a

UNATOČ PROBLEMIMA POVEĆANA GLEDANOST I SLUŠANOST.....7

TEMA

Kako do posla nakon srednje škole?

PITANJE RACIONALNOSTI UPISA POJEDINIH STRUČNIH PROFILA.....14-15

INTERVJU

Vlč. István Dobai, predsjednik humanitarne organizacije »Caritas Subotica«

PODRŠKA VOLONTERIMA U HUMANITARNIM AKTIVNOSTIMA..12-13

SUBOTICA

Radio Subotica – 45 godina rada, izazovi, perspektive, razvoj

PRIVATIZACIJA NIJE RJEŠENJE..18-19

DOPISNICI

Franjevci i arheolozi na istom poslu

ZAJEDNO DO OČUVANJA POVIJESNOG SPOMENIKA.....29

KULTURA

Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini

ŽIVJETI UMJETNOST NA GOTOVČEV NAČIN.....33

SPORT

Bojan Tošić, trener mlađih kategorija u RK Radnički iz Šida

STASAVA USPJEŠNA GENERACIJA...49

Plašio sam se uzeti u ruke tu podeblju knjigu Brankice Stanković. Znao sam da će utjecati na mene, da će me dodirnuti, ganuti, isprovocirati. Urednica Insaidera oslikala je svoj život reportažnim romanom. Zapravo, kakav je to život? Praćena budnim okom skupine policijskih službenika ona godinama živi nadajući se da je procjena sigurnosti pretjerana, a njeno službeno tjelesno osiguranje suvišno. Otkriće snajpera spremljenog specijalno za njeno ubojstvo, prijetnje putem interneta i na sportskim manifestacijama daju za pravo tom oprezu. Budimo realni, kada policija želi raditi svoj posao, ona ga obavlja maestralno. Oni doista mogu doznati sve o svakome. Malo mi je nategnuta teorija da je Brankici robusna tjelohraniteljska ekipa dana tek da joj se oteža život, oteža posao, kako bi se njezin serijal zatomio. Kako sam stekao dojam čitajući knjigu »Insaider, moja priča«, prijetnja joj ne dolazi toliko od tajkuna, od ljudi koje je razotkrila. Pa, oni se vjerojatno zaštite svojim pravnicima i prije nego što počnu mutne poslove. Pogodila ih je negativna reklama, ali oni svakako vladaju mainstreamom, tako da se nemaju puno razloga živcirati. Njihov bijes traje tek do sljedećeg posla, nikako godinama.

Nju ciljaju navijačke, kriminogene, subdruštvene skupine. Talog društva koji mrzi one što su još neuprljani, beskompromisni. Klasična vanvremenska univerzalna drama sukoba slabašnog svjetla i nepregledne hladne jezive tame.

Kada sam tek bio saznao za Salmana Rushdija, pisca protiv kojeg je izdana fatva, te se uz pomoć policije skrivao u Britaniji cijelo desetljeće od muslimanskih vjerskih fanatika, nisam niti mogao zamisliti da će se takvo što događati i u našem vremenu, kod nas.

Bila mi je nelagoda kupiti knjigu, kao da sam se bojao da ta mržnja prelazi na sve čitatelje, poštovatelje Brankičina i Insaiderova djela. Htio sam živjeti u svijetu u kojem takvo što ne postoji, ili makar ne plastično, već samo nekim nepoznatim ljudima iz crne kronike s inicijalom.

Ipak, knjiga me je našla, preko kolegice po peru. Preletio sam je za dva dana, ne ispuštajući je iz ruku. Začudila me je samokontrola autorice, njena sposobnost da ne padne s litice razuma. Nisam književni kritičar da bih ocjenjivao stil, ne bih kritizirao zbog izostavljenih dijelova životopisa koji svjedoče o ljubavi i trudnoći. Zadržavam dah iz poštovanja.

Podsjetio bih kako je i Hrvatska riječ bila pod prijetnjama, i čitatelji HR se nekada osjećaju nelagodno kupiti naš list zbog mrzitelja. Ali, jednog dana neće biti mjesta za skrivanje – ni za koga, borba dobra i zla dolazi u svačiji život.

Nikola Perušić

Izmjena zakona ugrožava rad »Hrvatske riječi«

Prema predloženim izmjenama i dopunama Zakona o proračunskom sustavu, objavljenim prošloga tjedna, ograničava se ukupan broj privremeno angažiranih radnika na 10 posto ukupnog broja zaposlenih u tijelu ili instituciji koja se neposredno ili posredno financira iz proračuna. Ukoliko ovaj prijedlog bude usvojen to bi za ustanove kakva je NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice moglo značiti probleme u realizaciji posla, upozorava ravnatelj ove medijske kuće *Ivan Karan*. Budući da »Hrvatska riječ« ima 17 uposlenika, prema ovakvom prijedlogu, imala bi pravo na 2 honorarca.

»Mi angažiramo ljude na određeno vrijeme, po ugovorima o djelu i po autorskim ugovorima. Dakle, po ovom prijedlogu mi iduće godine, kada je planirano šest naslova, ne bismo mogli izdavati knjige. Kako bismo mogli isplatiti honorare svim autorima? Isto tako, mi ne bismo mogli imati dopisnike s terena, koji izvještavaju iz raznih mjesta u Vojvodini. A kazne za kršenje ovoga prijedloga su od 500.000 do dva milijuna dinara za ustanovu i od 30.000 do dva milijuna za odgovornu osobu«, kaže *Ivan Karan*.

Karan je, stoga, ovaj problem predočio Pokrajinskom tajništvu za kulturu i javno informiranje, koje financira rad NIU »Hrvatska riječ«. Također, predložio je i da se hitno sazove sastanak ravnatelja svih medija koji se financiraju od strane ovoga tajništva, a na kojem bi se raspravljalo o ovom pitanju, zauzelo stajalište i izišlo u javnost s traženjem da ovaj prijedlog ne uđe u proceduru.

»Očito je da predlažak Zakona neke stvari radi mehanički, ne ulazeći u specifičnost rada i organizacije ustanova koje se financiraju iz javnih sredstava«, napominje *Ivan Karan*.

D. B. P.

MVEP RH

Status manjina u RH i RS nije isti

Antisrpski incidenti u Hrvatskoj su »izolirana pojava« i nisu pravilo, a hrvatske vlasti poštuju ustavni zakon o nacionalnim manjinama, navodi se u reakciji hrvatske diplomacije na optužbe Srbije o pogoršanju položaja srpske zajednice u Hrvatskoj, objavila je Hina, a prenosi Index.

Srbija je prije nekoliko dana stranim zemljama uputila nezvanični diplomatski dokument, takozvani non peijper, u kome nabraja brojne skorašnje incidente - od skidanja dvojezičnih ploča u Vukovaru, do napada na konzulat u Rijeci.

»Riječ je o izoliranim incidentima, a ne o kampanji usmjerenoj protiv srpske zajednice. Odmah su ih osudili svi hrvatski zvaničnici - od predsjednika republike, premijera, ministrice spoljnih i europskih poslova, do lokalnih čelnika. Osudile su ih i nevladine organizacije, kao i relevantni hrvatski mediji, poručili su iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Kada je reč o ćirilicom pismu i uvođenju dvojezičnih natpisa, mogli smo«, ističe se u dopisu, »i odložiti njihovo uvođenje, ali držimo da trebamo poštovati svoje obveze i stoga očekujemo da vlasti u Srbiji podupru naše napore«.

ROĐENDAN RTV-A

Unatoč problemima povećana gledanost i slušanost

Rođendanska proslava počela je jutarnjim programom u kojem su gledatelji upoznati s uvjetima rada i segmentima proizvodnje programa, a sve je počelo prije 64 godine, 29. studenoga na valovima Radio Novog Sada kada je prvi put emitiran program na pet jezika, koji je trajao je 12 sati. Poslije 26 godina, 1965., nastala je i Televizija Novi Sad. Tim je povodom prošloga petka održana svečanost na kojoj je generalni direktor Radio-televizije Vojvodine *Srđan Mihajlović* kazao kako je i pokraj brojnih problema godina iza RTV-a bila uspješna, a gledanost u Vojvodini, Srbiji i regiji povećana, kao i slušanost i posjećenost internet portala. »Pokrenuli smo proces restrukturiranja, definirali strategiju do 2017., a u

godini koja dolazi ući ćemo u jedan težak proces u kome ćemo unijeti u kuću ono što mislim da je najvažnije, a to je kapacitet za promjene. Bitno je ne začahuriti se i biti spreman za promjene, ali i dalje biti u funkciji onih zbog kojih postojimo – gledatelja i slušatelja.« *Mihajlović* je svim zaposlenima u Radio-televiziji Vojvodine zahvalio na potpori, trudu i zalaganju

u godini koja je za ovaj javni servis možda bila i najteža.

Na svečanosti su uručena priznanja najuspješnijim televizijskim radnicima u prethodnoj godini. Laureat ovogodišnje ugledne nagrade Radio-televizije Vojvodine, koja se dodjeljuje 7. put, za cjelokupno autorsko djelo u području televizijskog novinarstva je *Mihal Ramač*, novinar i televizijski autor, a

godišnja nagrada kuće otišla je u ruke 17 zaposlenih koji su se istaknuli u stvaranju i emitiranju radijskog i televizijskog programa.

Proslavi rođendana RTV-a nazočio je veliki broj poštavalaca rada ove kuće, a u ime HNV-a na proslavi su bili *Darko Sarić Lukendić* i *Ankica Jukić-Mandić*.

M. H.

Hrvatska, međutim, upozorava da status manjina u Hrvatskoj i Srbiji nije isti.

»U Hrvatskom saboru predstavnici manjina imaju zagarantirana mjesta, a hrvatska manjina u Srbiji nema takva prava, pa tako dosad nisu dobili ni udžbenike za nastavu na materinjem jeziku, što je više puta dosad bilo obećano i preuzeto kao obveza«, navode među ostalim u Ministarstvu.

Povezivanje »Najsela«

Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba i Općina Pinkovac/Güttenbach (Gradišće, Austrija) organizirali su II. susret onih sela koja su nositelji titule Najselo, a koji je održan 30. studenoga u Pinkovcu. Nagradu za kulturu Najselo, koju je 1996. godine ustanovila Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba, do sada je dobilo dvanaest sela u regiji. Bio je to razlog da se predstavnici ovih sela okupe na okruglom stolu u selu Pinkovac-Općina Güttenbach. Na sastanku na kojem su nazočili i predstavnici

iz Tavankuta (*Branko Horvat* i *Ladislav Suknović*) govorilo se o mogućoj međusobnoj suradnji i zajedničkim projektima ovih sela. Osim konstatiranih poteškoća koje su svima zajedničke, ponajprije u financijskom pogledu, naglašena je potreba za pronalaženjem zajedničkih tema koje bi mogle ova sela povezati i uspostaviti bolju suradnju i međusobno upoznavanje. Ideje nisu samo vezane uz kulturnu baštinu, već i uz pokušaj razvoja seoskog turizma, potom zajednički nastupi u razvojnim projektima koji bi išli i do mogućih gospodarskih povezivanja. Tavankučani su istaknuli važnost da sela koja su prošla proces tranzicije i imaju bogato iskustvo u fondovima EU mogu biti od velike pomoći vojvođanskim selima – Monoštoru, Novom Slankamenu i Tavankutu u projektnim nastupima u natječajima koje raspisuje EU. U društvu istaknutih sela u kojima žive Hrvati su Pinkovac (1996.), Martinci (1997.), Karaševo (1998.), Petrovo Selo (1999.), Mjenovo (2000.), Klokotić (2001.), Tavankut (2002.), Sumarton (2003.), Bački Monoštor (2004.), Novo Selo (2005.), Kukin (2006.), Novi Slankamen (2007.).

I. D.

SUBOTIČKO NARODNO KAZALIŠTE BEZ HRVATSKOG DRAMSKOG ANSAMBLA

Narodno kazalište – više od umjetnosti?!

Davnoga 19. rujna 1945. godine utemeljeno je Hrvatsko narodno kazalište u Subotici, odlukom Predsjedništva Narodne skupštine AP Vojvodine. Za ravnatelja je

rište-Népszínház s dvjema dramama – hrvatskom i mađarskom, ali je hrvatski jezik uklonjen iz naziva ove institucije kulture. I što će uslijediti? Ukidanje Drame na hrvatskom jeziku, jer je

tucije službeno ima trojezičan naziv, dakle i onaj na hrvatskom jeziku, na sceni nema hrvatskog dramskog ansambla. Od kada je s proljeća 2007. godine srušena zgrada subotičkog kazališta, te se predstave igraju u alternativnom prostoru, akutni je financijski problem njene obnove, a puno se priča i o konceptijskoj obnovi i potrebi za uspostavljanjem hrvatskog dramskog ansambla.

INICIJATIVA ZA OBNOVU DRAME NA HRVATSKOM JEZIKU

U sklopu artikuliranja i dimenzioniranja potrebe hrvatske zajednice za osnutkom Drame na hrvatskom jeziku u subotičkom kazalištu, javila se i inicijativa udruge Hrvatska neovisna lista iz Subotice.

»Prvi korak je bio prikupljanje potpisa za ovu inicijativu, a našu inicijativu smo predstavili i Hrvatskom nacionalnom vijeću, koje je podržalo takvu inicijativu, u listopadu ove godine, nakon čega smo se obratili tadašnjoj predsjednici gradske Skupštine *Márii Kern Solya* da primi izaslanstvo naše udruge, kako bismo razgovarali o mogućnosti da se inicijativa o osnutku hrvatskog dramskog ansambla stavi u skupštinsku proceduru. Ona nas je uputila da prvo razgovaramo s *Milošem Nikolićem*, članom Gradskog

vijeća zaduženim za kulturu. Prilikom susreta s Nikolićem predložili smo da se to pravo ovdašnjih Hrvata zasniva na Međudržavnom sporazumu o recipročnoj zaštiti manjina sklopljenom između Srbije i Hrvatske 2004., te prema članku 20. Ustava Republike Srbije, koji određuje da se dostignuta razina ljudskih i manjinskih prava ne može smanjivati«, kaže predsjednik Glavnog odbora Hrvatske neovisne liste *Zlatko Ifković*, a glede sljedećih koraka u cilju realizacije ove inicijative ukazuje da će nakon nedavnog prekomponiranja vlasti u subotičkoj gradskoj Skupštini, Neovisna hrvatska lista tražiti razgovore s predstavnicima zastupničkih skupina DSHV-a, SVM-a i DS-a, kako bi se ovo pitanje kandidiralo na sjednici te Skupštine, te iznosi mišljenje da SNS i bez prethodnih razgovora treba prihvatiti prijedlog za osnutak Drame na hrvatskom jeziku.

FINANCIRANJE IZ GRADSKOG I POKRAJINSKOG PRORAČUNA

Razgovarajući s ravnateljicom subotičkog Narodnog kazališta *Ljubicom Ristovski* o tome tko može donijeti odluku o osnutku Drame na hrvatskom jeziku u ovoj kazališnoj kući, ona kaže kako su osnivači subotičkog kazališta Vlada APV- preko

postavljen *Lajčo Lendvai*. Već od siječnja 1951. godine odlukom vlasti Hrvatsko narodno kazalište se spaja sa subotičkim Magyar Népszínházom. Tada nastaje subotičko Narodno pozo-

1958. godine preimenovana u Dramu na srpsko-hrvatskom jeziku da bi do danas od nje preostala samo Drama na srpskom jeziku, uz koju postoji i Drama na mađarskom jeziku. Iako danas naziv ove insti-

Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje i Grad Subotica.

»Mislim da su to adrese na kojima bi se mogla donijeti odluka. Pokrajinska Skupština je prije par godina prenijela svoje nadležnosti na Vladu APV, jer je za rad institucija kulture to mnogo operativnije. Zakonom o kulturi je definirana zakonska regulativa u ovom području. Njime se definira tko sve i kako može osnovati instituciju kulture u našoj državi.«

Kada se razgovara o radu institucija, neizbježno je i pitanje o financiranju. Ljubica Ristovski kaže kako se rad subotičkog Narodnog kazališta financira iz gradskog i pokrajinskog proračuna.

»Subotičko kazalište financiraju osnivači – Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje i Grad Subotica, dakle rad se financira iz proračuna APV i Grada Subotice. Iz republičkog proračuna se financiraju samo projekti koji su prošli na natječajima Ministarstva kultu-

re. Stoga je proračun našeg kazališta koncipiran na ta spomenuta dva proračuna, a dobivena sredstva se mogu trošiti samo za ono za što su i namijenjena. Naime, osnivači financiraju po 4 premijere, što ukupno predstavlja 8 premijera. Svaki osnivač financira po dvije premijere u svakoj drami. Subotičko kazalište zbog svoje specifičnosti što ima dva osnivača, nema mnogo prostora za natječaje, jer ne može aplicirati ni na gradskom, a ni na pokrajinskom natječaju, jer oni po natječajima ne financiraju ustanove koje inače financiraju iz proračuna. Tako

da nam glede natječaja ostaje republičko Ministarstvo za kulturu, no do sada još nikada nismo dobili sredstva za produkciju na tim natječajima, prolaze nam samo drugi projekti.«

VELIKIM TRUDOM DO KVALITETNOG ANSAMBLA

Osnutak jednog kazališnog ansambla je vrlo složen posao i zato sam pitao Ljubicu Ristovski što bi sve trebalo uraditi kada bi se donijela odluka o osnutku Drame na hrvatskom jeziku i što je sve »potrebno« za kvalitetan rad

kazališta, odgovori Ljubice Ristovski su sažeti vodič za upoznavanje s radom jedne kuće dramske umjetnosti.

»U ovakvom kazalištu, koje funkcionira kao repertoarsko kazalište, treba znati kako je uobičajen odnos: na jednog umjetnika idu tri 'neumjetnika'. To podrazumijeva da bi se na svakog uposlenog glumca morala primiti još tri čovjeka, bilo da rade u tehnici, u pratećim umjetničkim službama i slično. Prateće osoblje u našem kazalištu danas nema kapacitet da bi moglo opslužiti još jednu organizacijsku jedinicu,

financirati, koliko premijera. Također je važno da znamo kojem auditoriju, publici se trebamo obraćati. Koliko se premijera treba realizirati ovisi o potencijalnoj publici. Također trebate znati da samo 5 posto ukupne populacije čini potencijalnu kazališnu publiku. Kada se predstava pravi za manji broj gledatelja, onda je potrebno više premijera što poskupljuje rad, jer se predstava 'ne potroši' u prirodnom ciklusu, već je njen kraj umjetno izazvan.«

Ostaje nam vidjeti hoće li neki političari, ako se pitanje o osnutku hrvatskog dramskog

jednog kazališnog ansambla?

»Osnivanje jedne drame je kompliciran, mukotrpan i dugoročan posao. U kazalištu postoji samo jedan upravnik, a voditelji organizacijskih jedinica se nazivaju ravnateljima. Veoma je teško i kompleksno pitanje kako oformiti ansambl Drame na hrvatskom jeziku. Ima mnogo organizacijskih opcija, a rješenje trebaju dati oni koji će financirati rad te Drame. Svako organizacijsko rješenje ima svoje prednosti i mane i sve se da izračunati, pa da se vidi što je najoptimalnije i najekonomičnije.«

Za one koji ne poznaju funkcioniranje organizma jednog

znači, moralo bi se povećati. Za rad drame neophodni su stručni, kazališno obrazovani i kvalitetni ljudi. Svaka drama osim umjetničkog ravnatelja može imati stalnog redatelja, dramaturga, glumce, inspicijenta, suflera, umjetničkog tajnika... Kazalište je veoma kompliciran organizam, zato je i najskuplji od svih ustanova kulture. Do sada nas nitko nije pitao za optimalan broj članova, sve to što pitate o optimalnom broju ansambla, broju premijera ovisi o onome što sam vam na početku rekla, a to je financijer i koliko će glumica i glumaca, te onih koji rade u tehnici on

ansambla bude kandidiralo na dnevni red jedne od skupštinskih sjednica, podizati ruke za umjetnost ili za kratkoročne, prolazne politikantske interese, a dotle će ovdašnja publika moći gledati predstave na hrvatskom jeziku prilikom rijetkih gostovanja kazališnih trupa iz inozemstva, baš kao i večeras, kada se na subotičkoj sceni »Jadran« igra predstava »Bunjevački blues« u izvedbi Družine »Histrion« iz Zagreba, rađena prema motivima iz djela »Prid svitom – Saga o svitu koji nestaje« subotičkog književnika Tomislava Žigmanova.

Zvonko Sarić

ŠTO PREDVIĐA NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MANJINSKIM VIJEĆIMA

Uvjet svih uvjeta – poseban birački popis

*Srbija ne želi biti zemlja koja samo retorički daje
podršku priznanju manjinskih prava, kaže ministar Selaković*

U Srbiji od 25. listopada do 17. prosinca traje javna rasprava o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Službeno ju je otvorio u Vršcu 1. prosinca, na međunarodni dan svih Rumunja, ministar pravde i državne uprave *Nikola Selaković*. Ministar je tom prigodom poručio da je »Srbija kao multietnička i multikulturalna zemlja svjesna da je zaštita nacionalnih prava neraskidivo povezana s očuvanjem mira i stabilnosti zemlje. Također je duboko svjesna da ona ima pravo i obvezu u odnosu na vlastito stanovništvo i da kao demokratska država mora sadržati mehanizme zaštite manjina od zlouporaba većinske vlasti«.

Ministar Selaković je istaknuo da Srbija ne želi biti zemlja koja samo retorički daje podršku priznanju manjinskih prava i da zato kontinuirano stvara uvjete da svaka manjinska zajednica autonomno uređuje ostvarivanje prava u oblastima kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika, a nacionalna vijeća jesu upravo instrumenti kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Pri tome, kazao je, država mora voditi politiku prema manjinskom stanovništvu koja ga neće uvesti u zamku izolacije. »Neophodno je, s jedne strane, napraviti balans između stupnja odvojenosti koji je potreban za slobodno izražavanje i razvoj specifičnosti pripadnika nacionalnih manjina i, s druge strane, uspostavljanja veza između različitih zajednica međusobno, i njihovih veza s društvom u cjelini«.

ZAŠTO NOVI ZAKON?

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama, kao i obrazloženje predviđenih promjena, nalaze se na sajtu Ministarstva pravde i državne uprave. Za sada se u javnosti malo što moglo čuti o predviđenim promjenama, osim izvješća s otvaranja javne rasprave u Vršcu, a koja su uglavnom prenijela ministarstvo riječi i poruke. Osim toga, u pogledu pojedinih odredbi važećeg zakona koje su predmet ocjene Ustavnog suda Srbije, Ministarstvo i radna grupa za izradu nacrtu su zauzeli stav da se te odredbe ne razmatraju prije odluke Ustavnog suda.

Što predviđa Nacrt zakona o nacionalnim vijećima i zašto se on mijenja? Važeći

zakon donesen je 2009. godine a dosadašnja primjena je, navodi se, ukazala na niz problema, prije svega u konstituiranju vijeća, trajanju mandata, organiziranju izvanrednih izbora, u samim izborima za nacionalna vijeća, prirodni elektorski način izbora, statusu elektora, izbornim listama na elektorskoj skupštini...

Osobito je problematično, navodi se u obrazloženju, pitanje odnosa između neposrednih izbora i elektorskih izbora, odnosno pitanje potencijalne »legitimacijske nejednakosti« ove dvije izborne forme.

Po predlagачu »zajednička nit« između ove dvije izborne forme može biti samo poseban birački popis pripadnika nacionalne manjine »kao javna evidencija od koje počinju i granaju se sva daljnja pitanja izbora nacionalnih vijeća«.

Kao jedan od problema u postojećem zakonu se navodi i samo provođenje izbora, osobito elektorskih, gdje važeći zakon ne garantira stručnost tijela koja neposredno provode izbore niti »sustav zaštite zakonitosti i pravilnosti izbornog postupka«.

Slabosti važećeg zakona su glavni razlog zbog kojeg

se on mijenja i dopunjava, ističe se u obrazloženju, a svrha izmjena i dopuna je više. Među ostalim, navodi se, svrha je da se dosljedno i sasvim jasno provede koncepcija nacionalnog vijeća kao instrumenta kulturne autonomije nacionalnih manjina. Zatim da precizno uredi pojmove od kojih zavisi rad nacionalnih vijeća, da se osigura pravna sigurnost u konstituiranju i ovlaštenjima nacionalnog vijeća u rasponu od isteka mandatnog perioda do konstituiranja novog saziva nacionalnog vijeća, uvodi se upravno-sudska pravna zaštita, vrhovno tijelo za provođenje neposrednih izbora za nacionalna vijeća postaje Republička izborna komisija, a za provođenje elektorskih izbora predsjednik RIK-a imenuje odbor od tri člana.

NOVINE U ZAKONU

Nacrt zakona predviđa, među ostalim, neke nove pravne institute, upravno-sudsku zaštitu te precizira način izbora. Tako određuje da se neposredni izbori za članove nacionalnih vijeća održavaju ako je 24 sata prije raspisivanja izbora u poseban birački popis nacionalne manjine upisano više od 40 posto od uku-

pnog broja pripadnika nacionalne manjine prema posljednjem popisu stanovništva, a kad to nije slučaj održavaju se elektorski izbori. Vijeće se konstituira nakon okončanja izbora, u roku od deset dana se usvaja statut, a u roku od 30 dana od konstituiranja se bira predsjednik nacionalnog vijeća. Predsjednik vijeća podnosi prijavu za upis u registar, a ako Ministarstvo ne donese

ne potvrđuje odluke IO, a to glasovanje praktično znači i glasovanje o povjerenju IO, pa ako vijeće ne potvrdi odluku mandat IO prestaje po sili zakona, ali odluka koju je donio IO ostaje na snazi.

NEPOSREDNI I ELEKTORSKI IZBORI

Redovite izbore raspisuje ministar i održavaju se istog

RADNA GRUPA

Nacrt zakona izradila je radna grupa na čelu s državnim tajnicom u Ministarstvu pravde i državne uprave Gordanom Stamenić, koju su činili predstavnici relevantnih ministarstava, kancelarije za ljudska i manjinska prava, predstavnik Vijeća Europe te predstavnici nacionalnih manjina predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća Tamas Korhecz i tajnik Rumunjskog nacionalnog vijeća Dragan Marčel.

rješenje u roku od 30 dana ili zahtjev za upis bude odbijen protiv rješenja Ministarstva može se pokrenuti upravni spor. Nova odredba je da je nacionalno vijeće konstituirano kada se potvrde mandati svih članova Vijeća.

Novina je i da zakon predviđa da raspušteno nacionalno vijeće nadomješta privremeno tijelo (kao i u važećem zakonu), ali istodobno obvezuje ministra da nove izvanredne izbore raspiše u roku od 60 dana.

Nacrt zakona izričito uvodi Izvršni odbor kao izvršno tijelo vijeća za čiji je izbor potrebna apsolutna većina glasova članova vijeća. Nadležnosti se utvrđuju statutom vijeća i predviđeno je da IO dobija značajniju ulogu u smislu samostalnog donošenja odluka kada je onemogućeno blagovremeno sazivanje vijeća. Nacionalno vijeće na prvoj sljedećoj sjednici potvrđuje ili

dana za sva vijeća, a mogu biti neposredni ili preko elektorske skupštine, ovisi o broju pripadnika nacionalne manjine upisanih u posebni birački popis. Tu se uvode novine, prema kojima je Republička izborna komisija najviše tijelo neposrednih izbora ili za elektorske izbore odbor od tri člana, koje imenuje predsjednik RIK-a među stručnjacima za izborne postupke. Pri izboru se primjenjuju pravila, procedure i sustav pravnih lijekova identični kao i pri izboru narodnih zastupnika.

Uvode se promjene i u elektorske izbore. Prvo, elektori, kao i kandidati na izbornoj listi, mogu biti samo osobe koje su upisane u poseban birački popis nacionalne manjine, isto tako potpise za podršku elektorima mogu dati samo oni koji su upisani u taj popis, čime se, smatraju tvorcima nacrt zakona, sprječava da se izigraju prava manjine.

Nacrt zakona, smatraju članovi radne grupe, unosi više reda u postupak izbora vijeća putem elektorske skupštine, jer su zakonom precizno predviđeni svi koraci od stjecanja svojstva elektora do izbora vijeća. Izmjena je i da pravo sudjelovanja na elektorskoj skupštini, pravo predlaganja izbornih lista i pravo glasovanja na skupštini imaju samo osobe kojima je Ministarstvo potvrdilo elektorsku prijavu.

RASPUŠTANJE NACIONALNOG VIJEĆA

Novo rješenje koje donosi nacrt je mogućnost da postupak izbora za članove nacionalnog vijeća bude obustavljen, što povlači za sobom raspuštanje nacionalnog vijeća i brisanje nacionalnog vijeća iz registra i to, kako se navodi u nacrtu, zbog razloga u čijoj je biti nedovoljno interesiranje pripadnika nacionalne manjine

Član radne grupe Tamas Korhecz je ocijenio da predložene izmjene i dopune zakona unapređuju transparentnost rada i pravnu sigurnost i vladavinu prava, kada je riječ o položaju nacionalnih vijeća u pravnom sustavu Srbije.

ne za izbor članova nacionalnog vijeća.

»Dakle, ako krivice ima, i ako o njoj uopće može biti govora, snose je pripadnici nacionalne manjine«, ističe se u obrazloženju nacrt zakona.

Postupak izbora se može obustaviti ako nije potvrđen nacrtom zakona određeni najmanji broj elektora. Za manjine koje broje od 50.000 do 100.000 pripadnika je to 60

elektora, a isti je i broj potpisa potreban za podršku elektorskoj prijavi u ovom slučaju. Zatim, ako skupštini pristupi manji broj elektora čije su prijave potvrđene od broja koji je određen nacrtom zakona.

Preostala tri razloga važe za oba načina izbora i to kada se za izbor članova nacionalnog vijeća ne prijavi niti jedna izborna lista, kada nijedna izborna lista ne bude proglašena ili kada ne bude utvrđena zbirna izborna lista. I u ova tri slučaja razlog je prema zakonopiscu u odsustvu zanimanja pripadnika nacionalne manjine za formiranje nacionalnog vijeća.

Također se nacionalno vijeće raspušta ako broj članova vijeća padne ispod polovice od broja članova koje vijeće mora imati prema zakonu, ako nacionalno vijeće ne zasjeda duže od šest mjeseci, ako ne izabere predsjednika u roku od 30 dana, ako se ne konstituira u roku od 30 dana. Prema obrazloženju, razlog je opet nezainteresiranost pripadnika nacionalne manjine za rad postojećeg nacionalnog vijeća – u »krajnjoj liniji proizlaze iz volje pripadnika određene nacionalne manjine«.

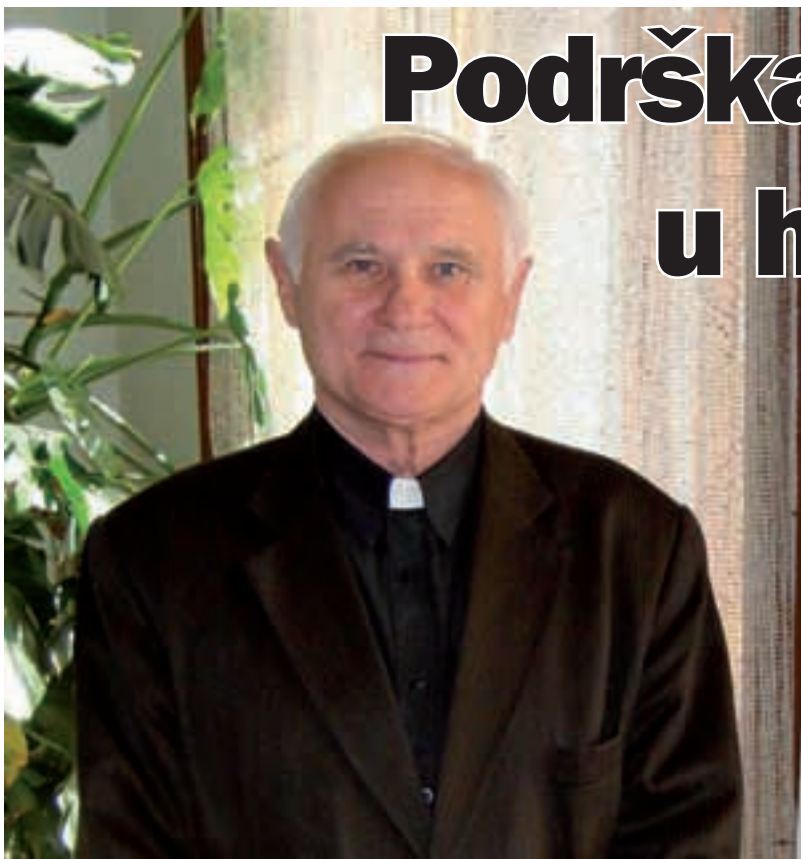
Pripadnici nacionalne manjine čije je nacionalno vijeće brisano iz registra mogu u svako doba obnoviti pretenziju za postojanjem nacionalnog vijeća, ali izbori se održavaju na dan kada se održavaju redoviti izbori za sva nacionalna vijeća.

Uvjet svih uvjeta za stvaranje nacionalnog vijeća i vršenje njegovih nadležnosti, navodi se, je upis pripadnika manjine u poseban birački popis a koji se zasniva na principu dobrovoljnosti.

J. Dulić

VLČ. ISTVÁN DOBAI, PREDSEDNIK HUMANITARNE ORGANIZACIJE »CARITAS SUBOTICA«

Podrška volonterima u humanitarnim aktivnostima

*U mnogim župama volonteri redovito posjećuju stare, osamljene siromašne ljude, pomažući im * Vrlo je važno nekome ponuditi mogućnost, priliku da učini nešto sasvim nesebično, jer će onda okusiti radost davanja * Nastavit ćemo obilazak župa radi animiranja skupina Caritasa i organizirati stručno usavršavanje za neke posebne zadatke, kao što je dijalog podrške*

Razgovor vodila: Katarina Korponaić

Uoči Dana Caritasa, koji se obilježava 8. prosinca, u Subotici je 16. studenoga održan jednodnevni susret volontera župskih skupina Caritasa Subotičke biskupije, kojem je prisustvovalo oko 110 volontera iznoseći svoja iskustva u humanitarnom radu, kao i gosti iz Zrenjaninske i Srijemske biskupije, i Grkokatoličkog egzarhata. U obraćanju članovima skupina Caritasa na susretu su msgr. Stanislav Hočevár, nadbiskup beogradski, i biskup dr. János Pénzes istaknuli veliki značaj i potrebu humanitarnog i volonterskog rada, čineći tako ovaj svijet boljim mjestom za život. Organizirajući susret kao priliku za razmjenu primjera dobre prakse organiziranog rada Caritasa, te aktualnim obilascima župa na teritoriju Subotičke biskupije, »Caritas Subotica« nastoji podržati i proširiti grupe

volontera koje se pri župama bave različitim oblicima humanitarnog rada, pomažući ljudima u materijalnim, zdravstvenim i drugim nevoljama.

S predsjednikom humanitarne organizacije »Caritas Subotica« vlč. Istvánom Dobaijem razgovaramo o ovom i drugim oblicima djelatnosti.

HR: U kojim oblastima rada i života su aktivnosti ove značajne humanitarne organizacije?

Caritas Subotičke biskupije je humanitarno-socijalno crkveno pravno tijelo Subotičke biskupije (ako se ograničimo na »Caritas Subotica«, onda je humanitarno-socijalna udruga građana). Uloga je te organizacije neposredno izvršavanje humanitarno-socijalne djelatnosti, osvješćivanje o važnosti karitativne, humanitarne i socijalne djelatnosti, ukazivanje na

otvorene socijalne probleme u društvu, poboljšanje društveno-ekonomske i socijalne situacije marginaliziranih skupina pružanjem usluga, informiranjem, zastupanjem i savjetovanjem o njihovim pravima, izgrađivanje mreže volontera na svim župama u biskupiji, i reagiranje na urgentne situacije u regiji, u državi i u svijetu. Najznačajnija djelatnost Caritasa je pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući u Subotici, Senti, Malom Idošu, Kanjiži i Novom Sadu, vođenje Caritas kluba u Subotici, dnevnog centra za stare u Novom Sadu, Montessori dnevnog centra za djecu u Novom Sadu, dnevnog centra za hendikepirane u Bečeju, rad na prevenciji ovisnosti, skupljanje i dijeljenje odjeće, obuće i hrane, sudjelovanje u organiziranju dopunske nastave za siromašne učenike i animiranje župskih skupina Caritasa.

HR: Caritas je na ovom području započeo rad pružanjem pomoći u hrani i odjeći od donatora iz inozemstva, a potom i osnivanjem ekipa za pružanje usluga kućne njege i pomoći ostarjelim i bolesnim ljudima slabijeg imovnog stanja, usluge koja se održala do danas. Koliko dugo Caritas postoji i tko financira raznovrsnu djelatnost koju provodi?

Početkom devedesetih godina pakete prehrambenih proizvoda i higijene, ogrjevno drvo, te štednjake Caritas Europe je darivao posredstvom Caritasa Švicarske. Izgradnju službe kućne njege i pomoći u kući i osnivanje i djelatnost Caritas kluba je financirao Caritas Europe posredstvom Caritasa Njemačke, ali je rad Caritasa od 2006. godine Gradska samouprava Subotice počela sufinancirati u sve većem

obujmu, tako da danas već financira 75 posto. Djelatnost Caritas kluba u Subotici je dvije godine financirana od strane Caritasa Aosta iz Italije. Isti Caritas je financirao adaptaciju kuće sv. Roka u Bečeju za dnevni centar za hendikepirane, i dvije godine osigurao i plaće za radnike. U Senti je ta ista služba pokrenuta u sufinanciranju Caritasa Linz i Ade, tj. Vladine agencije Austrije, a kasnije počela sufinancirati općinska samouprava. U Malom Idošu je služba kućne njege i pomoći u kući pokrenuta kada smo dobili financiranje od Fonda za socijalne inovacije i nastaljen je rad uz podršku općinske samouprave i raznih natječaja. Slično se krenulo i u Kanjiži, gdje sada službu financira općinska samouprava. Na žalost, krajem ove godine skoro sve inozemne donacije prestaju, te će živjeti samo ona služba koju će financirati lokalne samouprave i država putem natječaja ili javnih nabava. Najveći problem je u tome, što se natječaji i javne nabave objavljuju tek početkom godine i dok se donese odluka o financiranju prođe i nekoliko mjeseci. Udruga građana nemaju mogućnost prefinanciranja, niti postoji mogućnost financiranja za vremenski period kada nije bilo ugovora o financiranju. To zapravo znači da će se krajem godine svim radnicima morati dati otkaz, prestat će rad službe, i može se nanovo započeti tek kada se sklopi ugovor. Ovime se onemogućava ostvarivanje prave socijalne službe, dok državne institucije i ustanove koje su osnovale gradske uprave mogu biti financirane iz proračuna bez natječaja i javnih nabava, kako se to dogodilo već ove godine u Kanjiži, te su nam oduzeli

službu u Kanjiži i Horgošu, a ostavili je na tri sela nakon provedene javne nabave.

HR: Dan Caritasa bit će obilježen 8. prosinca. Uz koju je poruku i aktivnosti, i kojoj djelatnosti ove humanitarne organizacije posebno posvećen?

Cijeli Tjedan Caritasa slaviti će se uz poruku: Caritas u svaku župu. Sredstva skupljena na taj dan će se potrošiti za daljnje osposobljavanje župnih skupina Caritasa, da bi još učinkovitije, s više snalažljivosti i još većim samoprijegorom radili na dobro potrebnih.

HR: U organizaciji rada Caritasa značajan je udio župnih skupina. Što je njihova uloga, kako se rad odvija, kakva su postignuća?

Župne skupine su osnovna djelatnost Caritasa na terenu. Članovi tih skupina pružaju ponajprije psihosocijalnu pomoć, to jest duhovnu podršku osamljenim, siromašnim, hendikepiranim ljudima, te pomažu u održavanju čistoće kuće ili stana, u kupnji, u odlasku u ambulantu, u nabavi lijekova, u kuhanju jednostavnih jela. Organiziraju čajanke za osamljene starije ljude, nekada i dobrotvorne balove. U suradnji sa župnikom organiziraju sakupljanje za neke urgentne potrebe nakon požara ili druge katastrofe.

HR: Možete li navesti neke od primjera rada skupina u župama? Je li to pojam pod kojim podrazumijevamo uopćeno dobrosusjedsku pomoć i obraćanje pozornosti na ljude oko nas?

Rado. Najrašireniji rad tih skupina je skupljanje i dijeljenje odjeće i obuće. To zapravo ne bi trebalo niti spominjati. Po liturgiji Crkve u svakoj bi

župi trebalo na Veliki četvrtak sakupljati hranu za potrebne i za Uskrs podijeliti po uzoru prarckve, koja je to činila zapravo prilikom svakog slavljenja mise. U mnogim župama se barem prije Božića i Uskrsa dijele paketi hrane. U nekoliko župa se mjesečno organiziraju čajanke za stare, kada se volonteri ujedno i sastaju i razgovaraju o tome što će poduzeti u sljedećem mjesecu. U dvije-tri župe pomažu romskoj djeci u pripremi za školu i pomažu im u svladavanju gradiva za školu. U nekoliko župa organiziraju dobrotvorne balove i sakupljeno onda daju siromasima, ili u obliku hrane, ili ogrjeva, ili školskog pribora za djecu na početku školske godine. Na jednoj župi su tijekom ljetnih praznika organizirali igraonicu za školsku djecu, natjecanja, ručne radove, itd. U nekoliko župa se redovito sastaju hendikepirani, negdje tjedno, negdje mjesečno jednom. U mnogim župama volonteri redovito posjećuju stare, osamljene siromašne ljude dajući im pomoć koju mogu sami. U nekoliko župa se organiziralo posebno sakupljanje nakon požara ili druge nesreće, negdje kucajući na vrata svake kuće. U više župa volonteri mjere tlak krvi i šećer u krvi kao kontrolu i upozoravanje, ako se pojavi problem.

HR: Prema dosadašnjim iskustvima, kako razvijati ovaj oblik aktivnosti?

Potrebno je imati primjere dobre prakse, da bi u svakoj zajednici zaživio takav organizirani rad skupina Caritasa.

HR: U koliko župa danas postoje takve skupine? Nedavno ste u Subotici organizirali jednodnevni susret volontera župskih skupina Caritasa, kakvim temama je bio posvećen?

Organizirani i redoviti rad skupina Caritasa do ove godine je postojao u 14 župa. Nakon prvog kruga obilaska župa, još u desetak su pokazali spremnost da započnu redovito mjesečno sastajanje i organizirani rad. Sporadično, prije Božića i Uskrsa, poduzimaju se neke od aktivnosti u dvadesetak župa.

HR: Ko su ljudi koji volontiraju u župnim skupinama?

Većinom su stariji ljudi aktivni u tim skupinama jer imaju više slobodnog vremena, ali ima i mladih, i sasvim mladih volontera.

HR: Može li se i kako pospješiti volonterstvo?

Može se pospješiti volonterstvo osvješćivanjem dužnosti pomoći potrebnima već iz humanitarnih pobuda, ali još više iz vjerskih pobuda, jer ljubav bez djela je mrtva, i jer je Isus rekao: što ste učinili ili niste učinili nekome, meni ste ili niste učinili. Vrlo je važno nekome ponuditi mogućnost, priliku da učini nešto sasvim nesebično, jer će onda okusiti radost davanja, pa će poslije toga rado sam pronaći takve prilike. Mlađe volontere se može naći među nezaposlenima koji su završili školovanje a nisu dobili posao, jer na taj način mogu steći iskustvo koje je nekada uvjet da bi se mogli zaposliti. Prije polaganja državnog ispita će neki radije volontirati u humanitarnoj organizaciji, nego kod nekog poduzetnika, koji mu neće platiti za rad.

HR: Kakvi su planovi za 2014. godinu?

Nastavit ćemo obilazak župa radi animiranja skupina Caritasa i organizirat ćemo stručno usavršavanje za neke posebne zadatke, kao što je dijalog podrške. Organizirat ćemo, također, za njih duhovne vježbe kao način borbe protiv tkz. izgaranja.

Pitanje racionalnosti upisa pojedinih stručnih profila

Nakon diplome III. ili IV. stupnja dolazi do problema odgovarajućeg zaposlenja u struci

Radost zbog uspješno okončanog srednjoškolskog obrazovanja mnogim učenicima raznovrsnih stručnih profila, starih ili najnovijih zanimanja, ubrzo pokvari spoznaja kako se sa svojom diplomom ne mogu zaposliti. Radnih mjesta je sve manje, a na ona slobodna ne mogu konkurirati zbog nekompatibilnosti svog stručnog zvanja s tra-

Danijel Mandić

ženim poslovnim kvalifikacijama određenog upražnjenog radnog mjesta. Kako početak ovog sve izraženijeg problema nastaje još prilikom izbora stručnog profila u srednjoj školi, zamolili smo profesora *Danijela Mandića*, pomoćnika ravnatelja u subotičkoj Tehničkoj školi »Ivan Sarić«, za njegovo viđenje ove tematike:

»Od školske 2005./2006.

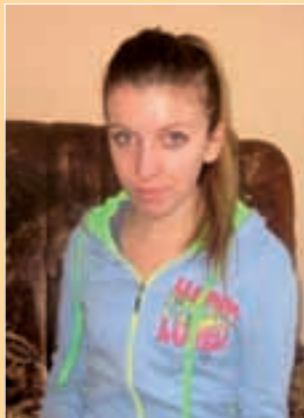
godine, kada sam se zaposlio u Tehničkoj školi, smanjio nam se broj odjela sa 63 na sadašnjih 58 što je u skladu sa smanjenjem broja djece koja završavaju osnovnu školu. Uspijevamo popuniti odjele koje planiramo za sljedeću školsku godinu, ali uz dosta truda (marketing u vidu Otvorenih vrata, Sajam obrazovanja...) i mislim kako je dijelom i zbog uvođenja

RIJEČ UČENIKA

Konačno, na koncu ovog uvida u stvarno stanje situacije na relaciji obrazovanje – zapošljavanje, riječ dajemo glavnim subjektima naše teme – učenicima srednjih škola iz nekoliko vojvođanskih mjesta i kroz malu anketu vidimo u kojem smjeru idu njihova razmišljanja o budućem životnom pozivu koji je popločan, prije svega, njihovim srednjoškolskim obrazovanjem i stručnim usmjerenjem.

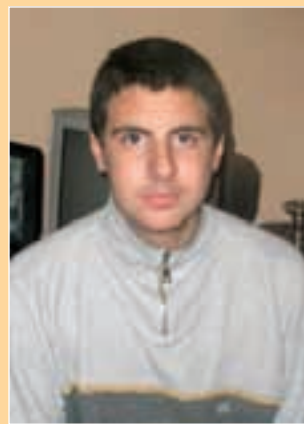
Bojana Brdarić, Sonta,

»Profil zanimanja koje izučavam u 3. razredu SEŠ Sombor, profil trgovac, volim, a osobito uživam u obavljanju prakse u prodavaoni. Nadam se da ću uspjeti nastaviti s obrazovanjem, jer bih se željela u svojoj struci usavršiti do kraja. Mnogi od nas bi se željeli uposliti odmah poslije završetka srednje škole, međutim najveći problem je taj što je broj odgovarajućih radnih mjesta vrlo ograničen, pa rijetki u tome uspijevaju. Izbor nam je vrlo sužen, mnogima se pruža prilika da se uposle na crno, ili možda u struci za koju se nismo školovali, u pravilu u poduze-

ćima koja su poznata po vrlo malim plaćama. Nadam se, ukoliko budem uspješno nastavila sa školovanjem, da ću nakon stjecanja odgovarajuće diplome, lakše doći i do uposlenja.«

Darko Reves, Srijemske Mitrovica

»Ove sam godine upisao srednju školu i idem u prvi razred srednje Tehničke škole 'Nikola Tesla' u Srijemskoj Mitrovici. Na kraju osmog razreda nije mi bilo lako odlučiti što upisati, jer bukvalno tim poslom se trebam baviti cijeli život, ali odlučio sam se za smjer strojarški tehničar za kompjutorsko upravljanje. Ovaj me smjer obučava kako upravljati i programirati CNC strojeve. Poslije srednje škole planiram upisati neki strojarški fakultet, a ako pak ne uspijem vjerojatno

ću tražiti posao. Naravno da bih se volio zaposliti u struci, ali danas je teško zaposliti se i s fakultetskom diplomom, a kamoli bez nje, tako da već sad strahujem malo za svoju budućnost. Nadam se da ću ipak uspjeti upisati fakultet i da ću poslije njega lako naći posao ovdje, a ako se pokaže suprotno morat ću posao tražiti u inozemstvu.«

novih, oglednih profila koji imaju nove programe rada i interesantni su osmašima. Osim za navedene obrazovne profile verificirani smo za otprilike još toliko profila (npr. bravar, automehaničar, elektrotehničar elektronike itd.), ali djeca to ne žele upisivati, pa im navedene profile niti ne nudimo. Jednostavno, privučemo dobru djecu tako što upisujemo nove, popularne profile. To naravno ne znači da će zbog novih profila lakše doći do posla, jer se danas kod nas bilo što malo traži. Možda bi se i lakše zaposlili s nekim zanatom (III. stupanj), ali to tek ne žele upisati budući da je ove godine (zbog poništavanja male mature) mogao bilo

tko upisati IV. stupanj. Ako dobro znam, ove je školske godine u općini Subotica upisano svega 5 odjela za III. stupanj, a od toga su 3 odjela našoj školi.«

IZ ŠKOLE U URED ZA NEZAPOSLENE

Sve veća nezaposlenost mladih osoba gorući je problem našega društva i bilježi sve veći porast, kako to točno izgleda u brojkama na teritoriju Sjevernobačkog okruga i Subotice, pojašnjava *Elvira Secsi-Erdmann*, glasnogovornica subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje

»Prema posljednjim poda-

Elvira Secsi-Erdmann

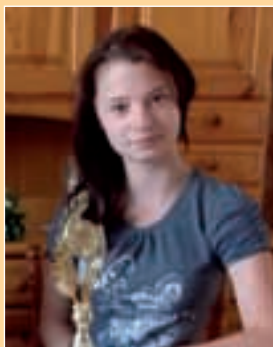
cima broj nezaposlenih osoba u Sjevernobačkom okrugu iznosi 17.484, dok je u Subotici evidentirano 11.515 lica. Broj mladih osoba od 15-19 godina u Sjevernobačkom okrugu je 631, a u Subotici 414, dok je broj mladih od 20-24 godine u Sjevernobačkom okrugu

1.953, a u Subotici 1.279. Ako promatramo kvalifikacijsku strukturu ove kategorije osoba, primjećujemo kako je 37 posto završilo IV. stupanj stručne spreme, 32 posto završilo je III. stupanj stručne spreme, a 31 posto osoba je evidentirano sa završenom osnovnom školom. Osobe iz ove kategorije najviše su se zapošljavale u prehrambenim zanimanjima, zatim u strojarскоj i elektrostruci, kao prodavači, konfekcionari-šivači, ekonomski tehničari, bravari, kuhari, medicinske sestre.«

Dražen Prčić, Zlata Vasiljević, Ana Dujic, Ivan Andrašić i Ivica Dulić

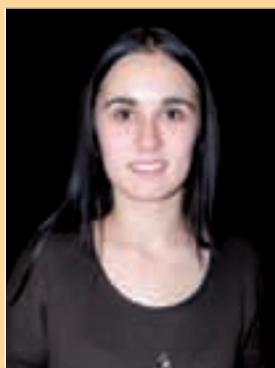
Emina Firanj, Sombor

»Učenica sam drugog razreda Medicinske škole u Somboru. Ta škola bila je moj izbor. Poslije srednje škole namjeravam ići na studij, jer mislim da se s fakultetskom diplomom može lakše naći posao. Prva želja mi je bila DIF, ali zbog ozljede to neće biti moguće. Još uvijek ne znam koji ću studij odabrati, ali u svakom slučaju poslije srednje škole odlazim na fakultet.«

Katarina Budimčević, Monoštor

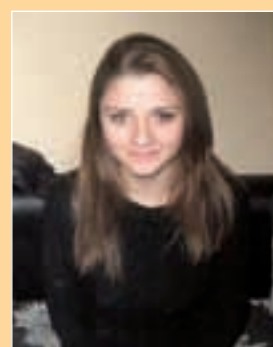
»Učenica sam četvrtog razreda Tehničke škole u Somboru na smjeru strojarскоj tehničar za kompjutorsko konstruiranje. Ovaj sam smjer odabrala jer smatram kako je to zanimanje budućnosti. Nažalost, neću školovanje nastaviti u tom pravcu, jer je za mene ovo prilično teška oblast. Namjeravam u svakom slučaju nastaviti školovanje. Želja mi je upisati ili pedagogiju ili pravo na Sveučilištu u Novom Sadu.«

Irena Dujic, Srijemska Mitrovica

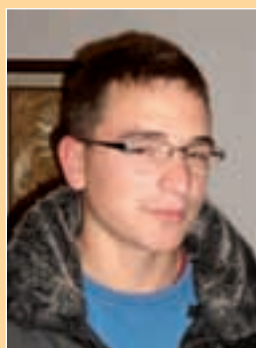
»Idem u treći razred srednje Ekonomske škole '9. maj' u Srijemskoj Mitrovici. Ekonomsku školu sam upisala jer je to jedino što me je zanimalo, jer ima puno zanimljivih predmeta kao što su računovodstvo i korespondencija. Opšti smjer sam

– ekonomski tehničar. Kao i svi mladi i ja bih željela poslije srednje škole nastaviti školovanje i upisati menadžment, pravo ili možda poslovne studije. Isto tako voljela bih se baviti nekim poslom u svojoj struci, usavršavati se i na kraju biti dobra ekonomistica, pravница ili poslovođa. Naravno, danas je to sve jako teško, ali ja sam optimistica i nadam se da će na kraju sve ispasti dobro i da će mi se neka želja ostvariti. Ako pak ne uspijem u tome, uvijek bih se bavila nekim uredskim poslovima ili nekom korespondencijom.«

Dragan Žarić, Tavankut

»Četvrti sam razred Kemijsko-tehnološke srednje škole u Subotici, smjer prehrambeni tehničar. Na polovici školovanja planirao sam ići dalje na Poljoprivredni fakultet. Ali, zbog općenito velike nezaposlenosti u društvu odlučio sam se sada na kraju četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja ostati na ovoj školskoj spremi u obitelji i baviti se poljo-

djelstvom na svojem obiteljskom imanju. Ne želim trošiti ni vrijeme ni novac, a na kraju opet ostati na ovome na čemu sam sada. U obitelji se dulji niz godina bavimo povrtlarstvom i poljodjelstvom, te određeno znanje koje mi je potrebno za obradu zemlje već imam. Imam volje i ambicije za radom na obiteljskoj zemlji, te vremenom planiram proširiti posao.«

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 06. do 12. prosinca

6. PROSINCA 1723.

Ugarski Kraljevski ured naredio je da se obitelj kape-tana *Sučića* u Subotičkom vojnom šancu, koji je tada u sklopu Potiske vojne kra-jine, mora iseliti iz utvrde, premda je na pragu bila oštra zima. Vrhovni zapovjednik svih vojnih utvrda general *Theodor de Pilliers* subotičku je utvrdu predao franjevcima koji su ondje uredili svoju crkvu.

6. PROSINCA 1919.

Unatoč protivljenja novo-sadskih izaslanika, na Velikoj konferenciji u Subotici done-sena je odluka da se u ovom gradu osnuje Pravni fakultet, koji je utemeljen iduće godi-ne.

6. PROSINCA 1985.

Prema navodima lokalnog tiska, u razdoblju od 1945. do 1985. godine u Subotici je izgrađeno oko 18 tisuća stanova.

7. PROSINCA 1790.

Tridesetim zakon-skim člankom I. dekreta, Zemaljski sabor Ugarske uveo je varoš Szent Máriu (Svetu Mariju, Suboticu) u red slobodnih kraljevskih gradova pod nazivom Maria Thereziopolis, čime je grad stekao pravo sudjelovanja u radu, glasovanja i odlučiva-nja u Saboru. Prvi zastupnici Subotice u Saboru bili su gradski sudac *Antun Parčetić* i vijećnik *Ivan Sučić*.

7. PROSINCA 1967.

U Zagrebu je umro sve-strani stvaralac i kulturni djelatnik dr. *Josip Andrić*, pripovjedač, romanopisac, putopisac, jezikoslovac, pre-voditelj s češkog, njemačkog i francuskog jezika i glazbe-nik. Među ostalim, zabilježio je mnoge pučke skladbe u Bačkoj, Srijemu, Slavoniji i dr., a skladao je i prvu bunje-vačku operu »Dužijanca«. Rođen je u Bukinu 14. ožuj-ka 1894.

8. PROSINCA 1925.

Zapaženim svečanostima obilježena je 150. obljetni-ca Židovske crkvene općine u Subotici. Za ovu prigo-du poznati ovdašnji publi-cist dr. *Imre Vidor* napisao je »Povijest Židova«, koja je uz druge prigodne tek-stove objavljena u časopisu »Szombat / Subota«.

8. PROSINCA 1930.

Misom u crkvi sv. Terezije Avilske i svečanom akade-mijom protkanom kultur-no-umjetničkim programom Nevena, u Harambašićevoj 4 otvoren je Hrvatski prosvjet-ni dom.

9. PROSINCA 1918.

Dragovoljnom preda-jom oružja predstavni-ci-ma Garnizona u Subotici, obilježeno je raspuštanje Bunjevačko-srpske narodne garde, koja je nakon raspa-da Austro-Ugarske osno-vana 10. studenoga 1918.

odlukom Narodnog odbora Bunjevaca i Srba.

9. PROSINCA 1945.

Odlukom novih vlasti ras-puštena je Hrvatska kulturna zajednica, osnovana 8. ožujka 1936. Upravu su sačinjava-li predsjednik mons. *Blaško Rajić*, dr. *Mihovil Katanec*, *Ivan Prčić*, dr. *Lajčo Vlašić* i *Ivan Kujundžić*. HKZ je imala i svoju podružnicu u Zagrebu, čiji su članovi bili mahom studenti, istaknuti spisatelji i drugi intelektualci iz Subotice.

10. PROSINCA 1772.

Starješina franjevačkog reda obećao je izaslanicima Magistrata Subotice kako će zbog ubrzanog uveća-nja ovdašnjeg življa, u naš grad uputiti nove ilirske (hrvatske) dušobrižnike, te naizmjenično slati ilirske i mađarske gvardijane u ovdašnji franjevački samo-stan. Također će uputiti pro-fesore retorike za odgovara-juće razrede Gramatikalne škole.

10. PROSINCA 1906.

Od posljedica neliječene teške bolesti umro je *Ferenc Franjo Gáll*, vrsni pijanist, svestrani glazbenik, skla-datelj i ravnatelj subotičke Muzičke škole. Skladao je gotovo 120 djela, među njima slavenske komade za scenu, koncerte i javne priredbe. Iznimno cijenjen kao pijanist, rado je i često pozivan na europske kon-

certne podije, nastupao je u Beču, Berlinu, Budimpešti, Zürichu, Rimu i drugdje. Rođen je 24. ožujka 1860.

11. PROSINCA 1933.

Rođen je *Ivan Pančić*, ista-knuti književnik, po obra-zovanju klinički psiholog. Objavio je osam knjiga pje-sama i drugih radova, od kojih je najznačajnija poema »Natpivavanja«, pisana bu-njevačkom ikavicom, najra-sprostranjenijim hrvatskim dijalektom. Autor je i studi-je Kolera u Subotici 1873. godine. Preminuo je pod tra-gičnim okolnostima 16. lip-nja 1992.

12. PROSINCA 1912.

Otvorenjem laboratorija na 3. katu Gradske kuće, ute-meljen je Zavod za zdrav-stvenu zaštitu Subotice. Te je godine počeo s radom i Dezinfekcioni institut, zapo-činje i djelovanje preventiv-ne medicine u nas; 1913. zabilježen je i osnutak Epidemiološke bolnice.

12. PROSINCA 1986.

U Subotici je završen dvodnevni rad vojvođanskih urbanista posvećen uređe-nju starih gradskih središta. Sudionici skupa odali su priznanje domaćinima, radi uspješnog dogovora i zajed-ničkog zalaganja stručnjaka i gradskog stanovništva, što je urodilo primjerno uređenom gradskom jezgrom, i to po mjeri Subotičana.

ZAVODU ZA URBANIZAM NAGRADA 22. SALONA URBANIZMA U NIŠU

Od akcijaškog naselja do modernog odmarališta

Poslije nagrade za urbanističko rješenje Omladinskog naselja, započeli su i prvi radovi na Paliću gdje će biti rekonstruirana i adaptirana središnja kuhinja s restoranom i šest paviljona

Subotički Zavod za urbanizam dobio je treću nagradu na ovogodišnjem 22. salonu urbanizma u Nišu, u kategoriji »Urbanistički projekti i realizacija«, za rješenje koje pod punim naslovom glasi – Urbanistički projekt za urbanističko-arhitektonsku razradu kompleksa Omladinsko naselje na Paliću.

Autori nagrađenog projekta su planeri *Petar Andrić, Branislava Kiselički i Milan Marjanov* iz subotičkog Zavoda za urbanizam i *Lidija Šaljić* iz beogradske tvrtke »Arhiform«.

»Svaka nagrada je jako vrijedna za nas koji smo sudjelovali u ovome. Priznanje je i za Zavod koji već u kontinuitetu dobiva nagrade Salona, i satis-

se prepoznaje Palić kao sjajna turistička destinacija. Jako smo zadovoljni nagradom i nadamo se da će i ovaj projekt, poput Vinarije, biti realiziran i da neće ostati samo crtež na papiru«, kaže arhitekt *Petar Andrić*.

U PRVOJ FAZI 139 MILIJUNA

Da projekt doista neće ostati samo crtež na papiru pokazuju već započeti pripremni građevinski radovi na rekonstrukciji Omladinskog naselja, koje bi trebalo izrasti u neku vrstu modernog studentskog kampusa sa zgradama i rekreacijskim objektima na jednom mjestu. Omladinsko naselje inače pripada Ustanovi studentsko odmaralište i oporavi-

lišće Beograd, čije je jedno od triju poslovnih jedinica pokraj Zlatibora i Avale. Izgrađeno je šezdesetih godina kao akcijaško naselje s velikim spavaonicama, restoranom, objektom za društvene djelatnosti.

Najveći dio objekata izgrađen je u to vrijeme. U jednom razdoblju ovdje su bile organizirane tzv. škole u prirodi.

Započeta rekonstrukcija objekata na Paliću realizira se putem Ministarstva prosvje-

te, odnosno posebne jedinice Grupe za javne nabave, a financirat će se iz kredita Europske banke za obnovu i razvoj. Već je bilo raspisano nekoliko tendera, oda-

Milan Marjanov, Branislava Kiselički i Petar Andrić

brani su izvođači i nadzor, te ugovorena vrijednost radova od oko 139 milijuna dinara. S tim sredstvima započet će prva faza koja podrazumijeva rekonstrukciju i adaptaciju središnje kuhinje s restoranom i šest paviljona. Izvođač radova je tvrtka »Modular« iz Beograda, a ovisno o vremenskim uvjetima, rok za izgradnju je nekih 200 dana. U sljedećim fazama rekonstrukcije planira se sređivanje, ali i izgradnja novih paviljona, te izgradnja kompletnog centra, ali novac za taj dio posla Europska banka će osigurati pod uvjetom da se započeta prva faza uspješno realizira.

Kapaciteti Omladinskog naselja, koje je planirano kao moderno studentsko odmaralište na razini europskih

standarda, osim oporavku bit će namijenjeno održavanju kulturnih sadržaja, seminara, treninga, edukacija, sportskih aktivnosti.

U »PALIĆKOM STILU«

U sklopu urbanističkog projekta, čiji je idejni koncept rađen u suradnji s beogradskom »Arhiformom«, izvedena je i arhitektonska razrada koja predviđa uklapanje objekata u postojeći arhitektonski izraz kulturno-povijesne

cjeline Palića i koja će zamijeniti sadašnje socrealističke objekte Omladinskog naselja. Budući da se cijeli kompleks nalazi u neposrednoj blizini Kravog jezera, zaštitna zona Parka prirode Palić prolazi sredinom kompleksa, stoga je on podijeljen u dvije zone od kojih je na zaštićenom prostoru uz samo jezero planirano više zelenila, sportski tereni za košarku i tenis, bazen, kafe, te nekoliko otvorenih učionica. Objekti, paviljoni, nogometni i odbojkaški tereni nalazit će se na prostoru druge zone, gdje će, prema projektnom rješenju, osim četiriju postojećih paviljona biti izgrađeno još šest novih od kojih će svaki imati dvadesetak soba ili apartmana.

S. Mamužić

fakcija našim mladim kolegama koji su radili na projektu. Ovim se potvrđuje priča da je Palić jako interesantan ambijent. Prošle godine je naš rad za Vinariju 'Zvonko Bogdan' također nagrađen, i u tome

Privatizacija nije rješenje

Prijedlogom zakona o javnom informiranju, koji bi trebao do kraja prosinca biti prosljeđen Skupštini Republike Srbije na usvajanje, predviđena je privatizacija svih elektronskih medija u Srbiji do kraja 2014. godine. Kakva će u tom svjetlu biti sudbina Radio Subotice bilo je riječi na otvorenoj sjednici Upravnog odbora održanoj povodom 45 godina rada ove medijske kuće u četvrtak, 28. studenog.

IZLAZAK DRŽAVE IZ MEDIJA

»U ovom nacrtu zakona, to nije tajna, spominje se aukcijska privatizacija kao model privatizacije, ako ona ne uspije onda bi se ponudile besplatne dionice zaposlenima. Ako ni to ne bude slu-

Predstavnici lokalne samouprave, pokrajinskih vlasti, kao i nacionalnih vijeća manjina iznijeli su stav da će se svim pravnim sredstvima zalagati protiv privatizacije Radio Subotice

čaj onda se plašim da će biti teško izbjeći onaj najgori scenarij, a to je da će takav pravni entitet otići u stečaj«, kazao je *Saša Mirković*, pomoćnik ministra kulture zadužen za javno informiranje, u snimci razgovora koja je emitirana na sjednici UO.

Mirković se nije složio sa stavom da će privatizacijom medija doći do umanjenja već ostvarenih prava nacionalnih manjina u pogledu informiranja na materinskom jeziku, te ustvrdio da će buduća zakonska rješenja imati u vidu dostignute standarde koji, kako je rekao, »u svakom

slučaju neće i ne mogu biti umanjeni«. »Drugačiji model vlasništva ne znači automatski i promjenu uređivačke koncepcije, naročito u domeni informiranja u višenacionalnim sredinama. Mislim da će stabilan način finansiranja Radio-televizije Vojvodine i RTS-a utjecati na poboljšanje informiranja u višenacionalnim sredinama«, rekao je Mirković. Također je istaknuo kako se nada da će biti pronađen odgovarajući model koji će »na neki način podržavati sve one modele izlaska države iz medija, putem projektnog financiranja, koji

će imati za ideju zadržati kvalitetne programske sadržaje koji zastupaju javni interes u svom najboljem obliku«.

Ipak, na otvorenoj sjednici UO Radio Subotice predstavnici lokalne samouprave, pokrajinskih vlasti, kao i nacionalnih vijeća manjina iznijeli su stav da će se svim pravnim sredstvima zalagati protiv privatizacije Radio Subotice, jer smatraju da razlozi koji se navode u prilog tezi o obveznoj privatizaciji nisu opravdani.

KONFUZIJA U AKTUALNOM ZAKONODAVSTVU

Direktor Radio Subotice *Toni Bedalov* je u svojoj izjavi pred početak sjednice kazao da ovaj medij dočekuje svoj 45. rođendan s velikom neizvjesnošću zbog najavljene

privatizacije svih elektronskih medija u Srbiji. »Za nas je privatizacija neprihvatljiva jer je po dosadašnjem modelu, koji nam se i dalje nudi, propalo 80 posto medija u Vojvodini koji su privatizirani, ili su pred gašenjem«, kazao je Bedalov.

Stav da lokalne samouprave ne mogu biti vlasnici elektronskih medija svakako nije potekao iz EU, kako to tvrde u nadležnom ministarstvu. U zemljama koje već danas pripadaju EU ima na stotine elektronskih medija u vlasništvu lokalnih zajednica, odnosno lokalnih samouprava, kaže predsjednik Skupštine Vojvodine i lider Saveza vojvođanskih Mađara *István Pásztor*. On smatra da privatizacija ovakvih medija »vodi u ambis«, jer je dosadašnja privatizacija medija dovela do »katastrofalnih posljedica« po pitanjima stabilnosti informiranja, stabilnosti samih medijskih kuća i dostupnosti relevantnih lokalnih informacija. »Stoga danas, u fazi donošenja i definiranja zakona, mora se to jasno reći i mora se stvoriti značajna snaga koja će se suprostaviti tim ambicijama. Ako ne uspijemo naći zajednički jezik između lokalne samouprave, lokalnih medija i ljudi u njima, onda mislim da nemamo šansu«, kazao je Pásztor, te istaknuo kako postoji i konfuzija u aktualnom zakonodavstvu, odnosno prema Zakonu o lokalnim samoupravama lokalna samouprava ima pravo osnivati medijski javni servis. On je kazao da se za financiranje trebaju osigurati veća sredstva, odnosno da treba povećati broj zaposlenih kako bi se povećala produkcija i razina programa prema očekivanjima slušatelja.

»Mislim da subotičkom radiju predstoji teško raz-

doblje, ne zbog toga što su Radio Subotica ili lokalna samouprava napravili propust, nego zbog toga što je ukupan ambijent takav, ali naš je interes da ovo razdoblje prodemo na način da Radio Subotica ostane na nogama«, kazao je Pásztor.

On također smatra da privatni tisak, koji se može naći na kioscima, ruši tezu o tome da su privatni mediji neovisniji od onih u vlasništvu lokalnih samouprava.

INFORMIRANJE I KOMERCIJALNI SADRŽAJI

Pokrajinski tajnik za informiranje *Slaviša Grujić* izjavio je kako strahuje da najavljena privatizacija neće pridonijeti kvaliteti informiranja građana, ne samo u Subotici, i da će »urušiti teško formirano povjerenje građana«. »Privatnik, kao takav, nema obvezu baviti se informiranjem. On će kroz projekt nešto tražiti, ali njegova programska shema je nešto što diktira njegov interes. Interes može biti u nekim komercijalnim sadržajima, a mi ovdje govorimo o klasičnoj informativi na više jezika koja je bitna za građane Subotice«, rekao je Grujić.

Predsjednik Skupštine *Radmilo Todosijević* je istaknuo da su tržište i mediji svugdje u svijetu slobodni samo onoliko koliko im se dopusti, te dodao »s povećanjem stupnja vaše slobode povećavat će se i moje divljenje i divljene svih časnih ljudi«. »Dragi 'radiosubotičani', odoljeli ste svim izazovima, svojatanjima i težnjama, odoljet ćete uz našu pomoć i ovim izazovima pred koje vas žele staviti«, kazao je Todosijević.

Inače, proces privatizacije Radio Subotice obustavljen je do daljnjega zaključkom Vlade Srbije iz prosinca 2007. godine, jer ova kuća emitira programe na jezicima nacionalnih manjina. Ožujka ove godine obustavljanje privatizacije Radio Subotice zatražio je i osnivač ovog Javnog poduzeća, Skupština Grada Subotice. Gradonačelnik *Jenő Magali* kaže da je stav lokalne samouprave o ovom pitanju i dalje nepromijenjen. »Radio Subotica mora ostati u vlasništvu lokalne samouprave. Naša obveza kao lokalne zajednice je da Radio Suboticu, kao instituciju ovog grada i kao instituciju za sve naše sugrađane, sačuvamo od privatizacije«, rekao je Magali.

JAVNI INTERES

Radio Subotica emitira programske sadržaje na pet jezika. Ima uredništva na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku, a emitira i emisije na njemačkom jeziku i bunjevačkom govoru. Predstavnici manjinskih zajednica smatraju da bi privatizacija Radio Subotice ugrozila njihova stečena prava na informiranje na materinjem jeziku.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić* ističe da bi u slučaju privatiziranja Radio Suboticu nesumnjivo zatekla ista sudbina kao i ostale lokalne medije koji su u međuvremenu već privatizirani. On je podsjetio da je Radio Subotica osnovana na koncem šezdesetih godina na valu demokratizacije jugoslavenskog društva, te da njen značaj za hrvatsku zajednicu ne proističe samo iz toga što ovdje postoji uredništvo na hrvatskom jeziku, već i stoga što su prvi glavni urednici ove

medijske kuće bili iz hrvatske zajednice *Lazar Merковиć* i *Milovan Miković*. On je istaknuo da se u posljednjih 15 godina, od kako postoji informiranje na hrvatskom jeziku, u okviru uredništva formirao niz novinara koji su se kasnije afirmirali u drugim uredništvima - Hrvatskoj riječi, RTV Vojvodina... Ističući da bi privatizacija Radio Subotice mogla nanijeti nedaknadivu štetu, Bačić je to usporedio s nikad prežaljenim ukidanjem tramvaja u Subotici, rušenjem zgrade Narodnog kazališta, koje je '45. godine osnovano kao Hrvatsko kazalište, ili Subotičkih novina koje su također '45. osnovane kao Hrvatska riječ. »Šteta je što se u ovom slučaju privatizacije lokalnih medija jedan konglomerat različitih interesa, počev od različitih neoliberalnih teoretičara, povezao s određenim centralističkim krugovima u zemlji, jer ispada da javni interes može postojati samo na razini republike i pokrajine, a ne može postojati na razini lokalne samouprave«, kazao je Bačić ističući da su lokalni mediji ključni za informiranje na lokalnoj razini gdje manjina i živi.

Predsjednik Njemačkog narodnog saveza *Rudolf Weiss* kazao je da se već 15 godina tjedno emitira emisija na njemačkom jeziku, te da se ta činjenica svake godine ističe u izvješćima europskih organizacija, stoga bi ukidanje Radio Subotice bio autogol za državu. Direktor Bunjevačkog informativnog centra *Mirko Bajić* kazao je da se privatiziranjem niti emisije na bunjevačkom govoru više ne bi mogle producirati, jer više ne bi bile pod financijskim i organizacijskim okriljem lokalne uprave, odnosno Skupštine grada.

S. Mamužić

Život salašara

Osalašaru su dosad najviše pripovidali i pisali drugi onako, kako su ga vidili, doživili el ošacovali (odoka ocinili) i po tom ga spominili. Ko je salašara izdaljeg gledao, obično mu se učinilo da radi težak posao, pa mu je onda i život težak. Da l' je baš tako. Za povod u ocinu nek za počelo bude jedno jutro, koje se ne mož zaobać ni jednog dana u godini, bilo da je u ciči zimi el kanikulskoj pripeki. Rič je o jutru koje za salašara počima u približno isto vrime, u kraćim danima čak u praskozorje, al uvek onako kako rani (kako se budi) i život započima josag (blago). U tom jutru čovik se mora sjednat s blagom u staji, jel ono ne pozna kalendar po kojem se ravna čovik, kome kalendar određuje i ponike poslove u ravni, koji ne podnose odlaganje. Na priliku, tisno je vrime u kojem se mora obaviti ris (ručna žetva) i obrat kuruzi s nužnim poslovima za spremanje njive rad sijanje žita na vrime. Za tu stisku s vrimenom ne zna josag, na vrime mora bit abrokovan (namiren), krave pomuzene, telad napojena/nadojena i dr.

JUTARNJE POZDRAVLJANJE

Ujtru čim je čovik uranio, obično se pomolio, opravio se i zakoracio u staju, na prvo radno misto. Obično je zapalio nuz dovratka u zidu umišćenu kamenicu (svitlo na petrolin) el drugo svitlo, navistio skori novi dan i pozdravio josag (blago). Po adetu javio mu se

da ga pripoznadu po glasu i dočeka je smireno, a koji leže da ustanu i protegnu se. Čovik se i ne bi moro javljat blagu kojeg timari, ono ga pozna njuhom, al se javio i glasom. Salašar voli svoj josag, znao je divanit s njim, pito ih kako ste spavali, jeste l' ogladnili i koješta tom nalik. Odmirenim blagim glasom navistio je josagu da njim je došo s dobrom nakanom, na čeg mu podikoj krava el konj odgovorio blagim mukom el kratkim rzajom. Josag dobro razaznaje riči čovika, je su l' mu upućene ujtru riči pozdrava el oštrije riči zapovidi kao kad se spraću u staju na misto, posli napajanja iz alova kod bunara.

Čovik je u staji najprija prominio stelju, nastor. Na tragaču je izguro đubre (stajnjak) u srid korlata. U škuli života je naučio di i kako se na srid korlata izvrće tragač s đubretom. Na tragač je natovarilo toliko đubreta, koliko mu to dotiče snage da đubre izvrne u korlatu. Posli je u jaslje istreso ránu, josag je zaukupio ilom, telad puštio na sisanje pod kravu. Za to vrime se mašio češagije, konjima je dlaku očešagijo (od trunja i dlaka) i kefom očistio od prava. Podiko, ko je obaško volio konje, ujtru njim je mokrom krpom očistio krmelje iz očiju. Kravama i volovima su sa sapiju očešagijani dronjki (kadgod su pravili i češagije za marvu za čišćenje dlaka i dronjaka). Nuz pomoć ukućana, kravljače (posuda za mliko u muži krava) su napunjene pomuzenim mlikom.

Krave prid mužu

Posli ilita josag je napojen iz alova kod bunara, pića (kabašta rána) dodana u jaslje/žagre, stelja podvučena, staza ometena, metla opako nuz dovratka naslonjena, vrata spolja zatvorena, poso je urađen učisto. Po lipom vrimenu marva se posli napoja puštala u korlat, al je zato volarica udešena za ona goveda koja će se u nju iz bilo kojeg razloga za dana el uveće puštit na noćenje.

RUČAK

Sve opisano obavljeno je poslom furtom za dva sata el malo više vrimena, naspram koliko ima josaga. Salašar je mirno odtabano do lavo-ra, opro ruke, ušo otpočinit i dočekat da se čeljad skupe ručat. Ili su svi zajedno u salašu uvek samo za astalom i odjedared.

Ovako se ujtru radilo u staji iz dana u dan, i najvećim blagdanom, jel je josag naviknut na abrokovanje u isto vrime, onda i krave spušte mliko, pa se ujtru poso ne mož otezat. Iako se ujtru radilo furtom, za poso je odvojeno vrimena da se uradi s dosta komocije, jel se poso ne radi navrat - nanos (zbrzano).

Iako su se na salašu ujtru muški i ženski poslovi obaško obavljali, bili su tako udešeni

da svako svoje uradi hamade (skoro) u isto vrime, da zajedno idu.

Ručak nije okupio svu čeljad oko astala samo rada, koje je obično počimalo i svršavalo molitvom, već i za dogovor ko će šta raditi, očel se tog dana ić na hetiju el drugim poslom u selo, u varoš... Divan za astalom su vodili glave domazluka, baćo sa muškarcina, a nana sa ženama. Kad je za taj dan ujtru napravljen raspored ko će šta raditi, kad je i posljednji podrobac (posljednji zalogaj) poiden, čeljad su se razišla – svako na svoju stranu. Do užne prijapodne život je teko ko po loju, odvijo se po dogovoru. Taki skladan život se kadgod odvijo u najviše salašarski obitelji.

Svi salašari nisu mogli sami izać na kraj s poslom oko josaga i druge domaće živine. U većim gazdalucima u kojima nije bilo dosta svoje čeljadi tamo su ih nadomistili s pogođenim čeljadima: birošima, svinjarom, sluškinjom, čobaninom, guščarkom, a podikoj veći gazda imo je i po nekoliko komencijaša. Za stalno su ih pogodili da svi zajedno žive na salašu i što prija se upute u život i poso oko domaće živine.

DAN ŠKOLE U ĐURĐINU

Tradicija duga 135 godina

Sliku područne »Milodanović škole« u tehnici slame u trajno vlasništvo školi ostavila je čuvena slamarka Kata Rogić

Uz prikladan i zanimljiv program učenici i uposlenici OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina u petak, 29. studenoga, obilježili su Dan škole. Djeca su svoje umijeće pokazala recitiranjem, pjevanjem, plesom, sviranjem i glumom, kako već priliči proslavi Dana škole. No, ovoga puta program je bio drugačiji. Sestra pokojne *Kate Rogić*, čuvene slamarke, *Marija Rogić* predala je ravnateljici škole *Ljiljani Dulić* sliku od slame koju je sestra izradila. Na slici koja je postala trajno vlasništvo škole nalazi se područna, takozvana »Milodanovićeve škole«, koju se sestre nekada pohađale, a koja je srušena 1964./65. godine.

PODRUČNE ŠKOLE

U razgovoru s ravnateljicom škole *Ljiljanom Dulić* doznali smo da tragovi školstva na području Đurđina potječu još od 1878. godine, kada su se djeca podučavala na salašima. Te godine je počela s radom škola na posjedu *Luke Kopilovića* –

»Kopilova škola«, nakon koje su osnovane još četiri područne škole: »Milodanović škole«, »Mukićeva škole«, »Šokčićeva škole« i škola na Pavlovcu, »Čović škole«. Sve seoske područne škole 1952. godine ujedinile su se u jednoj zgradi. Ta škola koja je

desetero. Danas je to rijetkost, mada ipak moram reći kako u Đurđinu i dalje ima obitelji s petero, šestero, pa čak i devedetero djece. Samo mjesto, kao naselje, prostiralo na puno većoj površini sa šorovima i salašima. Područne škole su postojale baš zbog razuđenosti salaša i grupiranja djece na nastavu u gore navedenim zgradama«, pojasnila je *Dulićeva*.

ŠKOLA DANAS

»Danas škola pokraj razredne i predmetne nastave od I. do VIII. razreda ima pod istim krovom i predškolsku

jeziku u ovoj školi postoji od školske 2002./2003. godine. U nižim je razredima to uglavnom nastava u kombiniranim odjelima, dok su u višim to zasebni odjeli. Škola se bavi i raznim drugim izvan nastavnim aktivnostima u koje je uključeno puno djece.

PROSLAVA DANA ŠKOLE

Osim učenika i uposlenika u školi proslavi Dana škole nazočili su i *Blaško Stantić*, član Gradskog vijeća, te ravnatelj drugi subotičkih škola i roditelji učenika.

Na samom kraju programa publiku su zabavljale bivše i

Školski zbor na priredbi za Dan škole

postala osmoljetka dobila je naziv »Vladimir Nazor«. U zgradu u kojoj se sada nalazi, škola se »preselila« 29. studenoga 1962. godine.

»U Đurđinu je nekada, kao ostalom i u drugim selima, bilo puno više djece. Nerijetko je taj broj bio preko

ustanovu. Registrirani smo i za obavljanje pripremnog predškolskog programa, te ukupno imamo oko 140 učenika u nastavi na srpskom i hrvatskom nastavnom jeziku«, kazala je ravnateljica *Dulić* i dodala, kako nastava na hrvatskom nastavnom

sadašnje učenice ove škole, koje sviraju u tamburaškom sastavu »Đurđinske cure«.

U hodniku škole postavljena je izložba starih fotografija, koja je sve goste, kao i roditelje, vratila u neka prošla vremena.

Ž. V.

LOV U SUBOTICI

Značajan jubilej društva

Subotica ove godine obilježava 145 godina od organiziranog lovstva, što predstavlja izuzetan jubilej koji, nažalost, nekako pada u drugi plan – medijska pokrivenost ovog jubileja je gotovo zanemariva. Čak se može ustvrditi kako Subotica opet zapostavlja svoju tradiciju po kojoj je bila prepoznatljiva više stoljeća u velikom dijelu Europe. Subotica sa svojim plodnim njivama, šumskim pojasevima i pustarama bila je idealno sklonište i stanište velikog broja divljači, pa je bila i atraktivna za razvitak ovog sporta. Najstariji podaci o organiziranom lovu u gradu vezuju se za izdavanje lovnih teritorija u najam 1868. godine. Naravno, o lovu u ovim krajevima postoje i raniji podaci, prvi pisani koncem 18. stoljeća. Hrvati koji su živjeli u Bačkoj, poklonici flore i faune, bili su oduvijek strastveni lovci i u ovom sportu su se uvijek isticale najimućnije obitelji, kao što je čuvena obitelj Vojnić te njihov najčuveniji predstavnik *Oskar Vojnić*, najveći putnik-lovac u povijesti grada Subotice. Lovni trofeji Oskara Vojnića bili su eksponati Lovnog muzeja na Paliću. Duga je lista poznatih Hrvata koji su promicali lov i lovni turizam u Subotici te tako ušli u anale ovoga sporta – od gradonačelnika Subotice *Lazara Mamužića*, preko *Lajče Jaramazovića*, koji je bio prvi predsjednik lovnog društva u

Subotici poslije Drugog svjetskog rata i koji je u veoma teškim uvjetima uspio omasoviti članstvo i vratiti ljude bavljenju ovim sportom. Lovačka udruga »Subotička pješčara«, koja okuplja lovce s teritorija Grada Subotice, osnovana je 1995. godine i trenutni predsjednik je *Emil Čabarkapa*. Udruga broji oko 600 članova koji su podijeljeni u 6 društava i raspoređenih u 3 lovišta.

U povodu ove značajne obljetnice i jubileja – 145 godina organiziranog lovstva, u želji da saznamo u kom je stanju lov u Subotici danas, razgovarali smo s *Tihomir Kijcem*, upravnikom lovišta u Subotici, zaljubljenikom u ovaj sport i predanim borcem za zaštitu divljači. Razgovor započinjemo u sjedištu lov-

Tihomir Kijac

nog udruženja nedaleko od strogog centra grada.

Koliko skupina ima udruga, na kojem se teritoriju prostire i što je sve potrebno da bi se postao lovac?

Subotica sa svojim plodnim njivama, šumskim pojasevima i pustarama bila je idealno sklonište i stanište velikog broja divljači, pa je bila i atraktivna za razvitak ovog sporta

Postoji 40 sekcija u okviru udruge, a teritorij na kojemu lovci love je cijela površina Grada Subotice, konkretno oko 197.000 hektara. Po novom zakonu o lovu svaki punoljetni grada-

Zakonom je veoma degradiran. Nekada bi potencijalni lovac morao najprije odraditi pripravnički staž od godinu dana, voditi dnevnik. Trebao je određeni period učiti kako se ponašati u lovu. Danas je dovoljno položiti ispit i podnijeti molbu željenoj lovačkoj udruzi. Stjecanjem dozvole i statusa lovca dolaze i obveze koje lovac mora preuzeti. Obveze lovca su: iznositi zimsku prehranu, brinuti o divljači, njihovoj prehrani tijekom sušnih godina itd.

Odgaja li udruga divljač i koja se divljač lovi u subotičkoj okolini?

Udruga odgaja fazanske piliće i s 10 tjedana oni se puštaju u divljinu. To je proces koji se naziva podivljavanje, tj. postupna adaptacija na uvjete u prirodi i divljini bez direktne ljudske skrbi o njima u zatvorenim prostorima, tj.

kavezima. Divljač koju lovimo su: fazani, zečevi, divlje patke, prepelice, divlje svinje, srne.

Imaju li lovci obveze tijekom cijele godine i u kojim se mjesecima tijekom lovnog sezone lovi određena divljač?

Lovna sezona počinje 15. travnja lovom na srndaća i traje do kraja godine. Divlje svinje se love cijele godine, fazani od listopada do kraja siječnja, zečevi od polovice studenoga do siječnja. Prepelice lovimo od početka kolovoza. Kao što sam maloprije naveo, lovac ima obveze tijekom cijele godine, a tiču se brige i prehrane divljači. Ljudi misle da smo mi lovci nemilosrdni, ali istina je da smo baš mi ti koji činimo napore sačuvati brojnost i opstojnost pojedinih vrsta životinja na određenim prostorima. Da mi ne postojimo,

bojim se da bi određene vrste nestale.

Je li lov skup sport?

Lov jest skup sport, primjerice samo za početnu opremu, koja je neophodna da bi se postao lovac, treba izdvojiti najmanje 1000 eura, a ta cifra je velika s obzirom na trenutačnu tešku ekonomsku situaciju. Najjeftinija puška košta oko 500 eura. Zatim od pojedine vrste ulovljene divljači ovisi i iznos koji se treba platiti. Za odstrijeljenog trofejnog srndaća ta cifra prelazi nekoliko tisuća eura.

Zaključak se sam nameće, lovom se mogu baviti osobe koje su boljeg imovnog stanja i koje sebi mogu priuštiti sve navedeno.

Na kojoj je razini i postoji li suradnja vaše lovačke udruge s udrugama u regiji i inozemstvu?

Postoji odlična suradnja s okolnim lovnim udrugama,

posebnu u domeni suzbijanja krivolova. S udrugama u inozemstvu najbolju suradnju imamo s lovcima iz Italije, Austrije, Hrvatske, Mađarske.

Sudjelujete li na sajmu lova i koji su potencijali za razvoj lovnog turizma u Subotici?

Svake godine lovačka udruga redovito i organizirano posjećuje sajam lova i uvijek imamo dobar odaziv lovaca, jer se na sajmu uvijek može saznati nešto novo i suvremeno u domeni ovog sporta, vidjeti novi modeli oružja i municije te stvoriti novi kontakti i poznanstva. Potencijali za razvoj lovnog turizma u Subotici su ogromni. Subotička lovišta redovito posjećuju lovci iz Italije, Austrije, Mađarske i Hrvatske. Međutim, velika prepreka je zabrana izvoza, tj. iznosa ulovljenog mesa u države odakle dolaze inozemni lovci. Prepreke stvaraju strogi veterinarski propisi i čim se dobije dozvola za izvoz mesa ulovljene divljači smatram da će lovni turizam u Subotici dobiti zamah.

Koliko suvremena obrada poljoprivrednog zemljišta te masovna primjena kemije u zaštiti poljoprivrednih kultura utječe na lov, tj. divljač, opstaju li ili nestaju veliki šumski pojasevi koji su važni kao skloništa životinja?

Suvremena obrada u poljoprivredi izrazito negativno utječe na divljač i njihovu brojnost. Svake godine, usprkos našim naporima, sve je manji broj divljači u prirodi. Razlog leži u primjeni pojedinih smrtonosnih i opasnih otrova, primjerice furadana koji se i dalje legalno može kupiti u poljoapotekama, a koji je zabranjen u skoro

svim državama Europe. Takvi otrovi reduciraju broj divljači, dovode do uginuća te smanjene prirasti i reprodukcije životinja. Evo primjera iz nedjeljnog lova - lovci su pješačili skoro cijelo prijedne i ulovili se tek nekoliko zečeva, dok ih je prije tijekom lova bilo na desetine. Država hitno treba zabraniti prodaju tog otrova kako bi se spasila divljač. Nestanak šumskih pojaseva i krađa drva za ogrjev također imaju negativni utjecaj na brojnost divljači. Ostaju ogoljene pustare te životinje ne mogu napraviti svoja skloništa i mjesta gdje bi se sakrile i zaštitile. U Mađarskoj je zakonom regulirana zaštita šumskih pojaseva i pojačana je njihova obnova te sadnja drveća u atarima i lovištima.

Je li krivolov veliki problem za lovačku udrugu i lov uopće?

Krivolov je oduvijek bio veliki problem i potrebno je stalno raditi na njegovom suzbijanju. Krivolov se jedino može suzbijati organiziranim lovočuvarskim službama, adekvatnim zakonskim propisima i kažnjavanjem. Trenutačno na teritoriju udruge imamo tri lovočuvare koji su veoma aktivni i uvijek na terenu. Njihov je broj mali, s obzirom na veliku površinu koju moraju obići i čuvati, te bi trebalo angažirati još lovočuvara.

Vaš savjet za potencijalne lovce?

Biti lovac jest plemeniti hobi, čovjek postaje lovcem upravo zbog druženja, želje za očuvanjem prirode i životinjskog svijeta, tako da onima koji žele i u mogućnosti su, preporučujem im bavljenje ovim sportom.

Siniša Skenderović

OSNUTAK HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA U LJUBI

Očuvanje tradicije i običaja Hrvata

Ovo društvo u osnivanju trenutačno ima oko 38 članova, u tijeku je izrada Statuta društva, a otpočele su i pripreme za osnivačku skupštinu, kao i sve ostale aktivnosti

Mjesto Ljuba nalazi se na južnoj padini Fruške gore na magistralnom putu M 18 koji povezuje Bačku Palanku sa Srijemskom Mitrovićom i Bijeljinom, a pripada općini Šid. Prvi put se spominje 1634. godine. Postanak sela nije poznat, ali se pretpostavlja kako je selo dobilo naziv po izvjesnoj djevojci Ljubi. Prvi stanovnici bili su Slovaci, koji su došli iz Slovačke i krčenjem šuma stvorili uvjete za osnivanje mjesta koje se nalazi na prisvojnoj ravni na visini od 200 metara. U Ljubi je zastupljena višenacionalna struktura, veći dio stanovništva čine Slovaci, potom Hrvati, a zatim Srbi i Mađari. U Ljubi živi oko 35 hrvatskih obitelji, koje zajedno sa svojim mještanima vriedno rade i složno žive.

INICIJATIVA ŽENA

Početkom proljeća ove godine više od trideset žena, koje su članice Udruge žena u tom mjestu, sa željom očuvanja tradicije i običaja Hrvata s ovih prostora, počele su plesati folklor – koreografije slavonskih plesova, s kojima su se u nekoliko navrata predstavile publici u Erdeviku, Sotu i Šidu. Uz pomoć Udruge žena, organizirale su se i počele prikupljati i izrađivati nošnju, a prije mjesec dana, potaknute idejom i potporom vlč. Nikice Bošnjakovića, otpočele su pripreme za osnivanje

Hrvatskog kulturnog društva »Ljuba«. Ovo društvo u osnivanju trenutačno ima oko 38 članova, u tijeku je izrada Statuta društva, a otpočele su i pripreme za osnivačku skupštinu, kao i sve ostale aktivnosti: »Mladi veoma aktivni i oni žele osnovati društvo. To je želja mladih, tako da

za sredstva«, ističe Stjepan Lendvaj, predloženi potpredsjednik društva.

POTPORA MJESNE ZAJEDNICE

Punu potporu osnivanju Hrvatskog kulturnog društva Ljuba pružila je i Mjesna

društvo, jer to je veliko bogatstvo. Ne raspolažemo velikim sredstvima, ali smo tu pomoći koliko se može. Imamo Dom kulture, u dvorani nemamo stolove i stolice, ali se nadamo da ćemo ih u dogledno vrijeme nabaviti, kako bismo omogućili održavanje važnih manifestacija u našem mje-

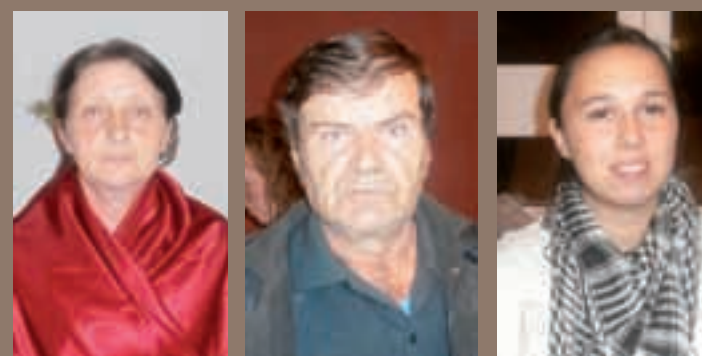
u skorije vrijeme planiramo osnovati i mladu skupinu. Nadam se da ćemo u tome uspjeti« kazala je *Marijana Petrović* koja je predložena za predsjednicu HKD »Ljuba«.

Potaknuti idejom o osnutku društva, Ljublani su pred sebe stavili više planova i ciljeva, a ono što je neophodno jest osiguranje sredstava: »Osobno ću se angažirati i pomoći najprije u registraciji udruge, kao i u svim ostalim administrativnim poslovima. Moj će posao kasnije biti i osiguravanje sredstava, točnije praćenje natječaja kako bismo mogli aplicirati

zajednica Ljuba: »S obzirom da je u Ljubi zastupljena višenacionalna struktura stanovništva, smatram kako je od velikog značaja osnivanje ovog društva. Mi u Mjesnoj zajednici smo ponosni što će u selu postojati još jedno

stu«, navodi predsjednik Savjeta MZ *Danijel Mitrov*.

U kratkom vremesnom razdoblju članovi su predložili kandidate za predsjedništvo društva i složno se izjasnili o tome. Za predsjednicu Skupštine predložena

Marijana Petrović, Danijel Mitrov i Darija Čuha

O ZNAČAJU DRUŠTVA

Dajana Križanić: »Mnogo mi znači i volim folklor jer sam već plesala u slovačkom društvu. Htjela bih da uspješno nastavimo raditi, kako bismo očuvali tradiciju i nacionalni identitet.«

Vladimir Žjak: »Plešem duže vremena folklor i najstariji sam član ovdje u društvu. Osnivanje Hrvatskog kulturnog društva nam puno znači, kako za nas same tako i za selo.«

Darko Šili: »Prije sam igrao u slovačkom folkloru, a evo počeo sam i ovdje. Drago mi je zbog osnivanja društva i sretan sam što će pokraj slovačkog KUD-a postojati i naš – hrvatski.«

je *Darija Čuha*, mlada žena koja se nedavno doselila u Ljubu iz Republike Hrvatske: »S obzirom da imam višegodišnje iskustvo u folkloru, uključila sam se u rad društva u Ljubi i oduševljena sam postignutim rezultatima. Nisam ni mislila da ovdje ima toliko Hrvata koji imaju želju njegovati tradiciju i običaje. Pomoći ću koliko budem mogla, jer za današnje mlade to je nešto najljepše što se može imati u jednom mjestu, a oni ovdje imaju veliko srce i želju za tim«, kaže *Darija Čuha*.

U postavljanju koreografija priključila se *Nada Považan*, koja ima višegodišnje iskustvo u folkloru: »Više od deset godina bavim se folklorom. Priključila sam se ovim ženama kako bih im prenijela svoje iskustvo. Osmislila sam nekoliko koreografija, ali ono što nam nedostaje je tamburaški orkestar, tako da se za sada snalazimo s glazbom. Za sada imamo dvije koreografije, a za sljedeći nastup, pripremamo novu«, kaže umjetnička voditeljica *Nada Považan*.

Sudeći prema velikom entuzijazmu i volji i prvenstveno velikoj ljubavi prema običajima i očuvanju tradicije Hrvata s ovih prostora, nema sumnje da će Ljubljani u svojim nastojanjima i uspjeti. Jedino što im u ovom trenutku nedostaju su sredstva, ali uz veliko angažiranje kako njih samih, tako i župnika i šire društvene zajednice, nema sumnje da se i taj problem neće u dogledno vrijeme riješiti.

S. Darabašić

29. studenoga 2013.

SJEDNICA GLAVNOG ODBORA ZAJEDNICE
PROTJERANIH HRVATA IZ SRIJEMA, BAČKE I BANATAVeliki projekt
Zajednice

Članovi Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata sastali su se u petak, 29. studenoga, na sjednici Glavnog odbora u svojim prostorijama u Zagrebu. Bila je to druga sjednica po redu na kojoj su se razmatrala suštinska pitanja i problemi, te donosile odluke o budućim planovima i ciljevima Zajednice.

Osnovna tema ovog skupa bila su ozbiljna nastojanja za organiziranje znanstvenog skupa o stradanjima Hrvata iz Vojvodine za vrijeme Domovinskog rata. Prema riječima

nije s ovim problemom upoznati samo matičnu državu i regiju, već i Europsku uniju. No, financijska situacija je vrlo teška, jer Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata već dvije godine ne dobiva nikakva sredstva od države, što znači da bi se za realizaciju ovog projekta morali sami snaći i tražiti sredstva od mogućih sponzora. »Svjesni smo da je ovo financijski vrlo komplicirana zadaća, no isto tako smo svjesni da je ovo za nas najznačajnija stvar, značajnija od svih dosadašnjih, koju bi trebali i morali uraditi. Važno

Razmatrana suštinska pitanja i problemi

predsjednika Zajednice *Mate Jurića*, suština ovog projekta jest upozoriti na sva zbivanja i probleme koje su vođanski Hrvati imali tijekom rata. »O ovoj temi sam razgovarao s ključnim ljudima koji bi nam mogli pomoći i u velikoj mjeri doprinijeti realizaciji ove ideje, od ravnatelja Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata *Ante Nazora*, znanstvenika iz Hrvatskog instituta za povijest *Roberta Skenderovića*, te *Dure Vidmarovića*«, kaže *Jurić*.

Za realiziranje ovakvog projekta potrebna su velika financijska sredstva, ne samo za rad samih znanstvenika, već i za izdavanje zbornika radova koji bi trebali biti značajan dokumentirani doprinos Zajednice. U tom slučaju radovi se ne bi tiskali samo na hrvatskom, već i na engleskom jeziku, jer cilj

je apelirati na one koji su u mogućnosti donirati određena sredstva. Tu prije svega mislim na Vladu, Srijemsku biskupiju, Đakovačko-osječku nadbiskupiju, Grad Zagreb i Zagrebačku nadbiskupiju, te naše poduzetnike«, ističe predsjednik *Mate Jurić*. Za tako djelovanje potrebno je smišljeno nastupiti, prije svega tražiti prijam i konkretno iznijeti zahtjeve, te je u skladu s tim dogovorena radna skupina od nekoliko značajnih ljudi koji će osmisliti platformu i program za poduzimanje daljnjih koraka.

Osim ove suštinske teme oko koje su se članovi Odbora okupili, dogovoreno je i izdavanje božićnog broja »Zova Srijema«, te organiziranje tradicionalne Srijemske svinjokolje u siječnju.

Dijana Prčić

ODRŽANO »VEČE IKAVICE« U STANIŠIĆU

»O riči je rič«

»Prodali smo tu rič, a bila je tako jaka i bogata u svojoj raskoši, blještavosti i ritmičnosti, boji zvukova. Bila je toliko lijepa da su je htjeli proglasiti standardnim književnim jezikom. Ali netko je bio jači...«, kazala je Katarina Čeliković

Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića organiziralo je u subotu 30. studenoga književno-pjevačku večer »Ikavica-govor hercegovačkih, bosanaskih, dalmatinskih, ličkih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata«. Bila je to prigoda da se čuje riječ o ikavici, koja spada u najrasprostanjeniji hrvatski govor, ali i da se riječju i pjesmom dočaraju kajkavska, šokačka, bunjevačka, dalmatinska i hercegovačka ikavica. »Ove književno-pjevačke večeri organiziramo već četvrtu godinu, radi očuvanja i promicanja najraširenijeg materinjeg govora kod Hrvata – ikavice, kao bitne odrednice nacionalne samosvijesti. To radimo u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, uz sudjelovanje udruga i pojedinaca koji dobro poznaju ikavicu i uz potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje, HNV-a i Grada Sombora«, kazao je u pozdravnom govoru Ivan Karan, predsjednik HKD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

NEČUJNA I NEVIDLJIVA

»Rič je danas ona koja nas je okupila i koja će nas voditi kroz ovaj program. Rič o kojoj će biti riči znamo ju, čuli smo ju i rabimo ju, ali

tek kao poluživu. Rič nam i zapinje ponekad u grlu. Ne večeras. Puno je dana i godina ta rič u zapinjanju i zaboravljanju, zatajavanju i gubljenju, a onda opet, u novije vrijeme u oživljavanju, podsjećaju u pokušaju divana. Prodali smo tu rič, a bila je tako jaka i bogata u svojoj raskoši, blještavosti i ritmičnosti, boji zvukova. Bila je toliko lijepa da su je htjeli proglasiti standardnim književnim jezikom. Ali netko je bio jači i uspio je rič podvući pod stolnjak, u mračne kutove čistih soba ili negdje pod ambetuš gdje neće biti ni čujna ni vidljiva. Ostala je tek za obične dane kada nema gostiju, kada se divani, i ne u svim kućama, ne u svim domovima. U bačkim ravnicama sakrila se rič u zemljom opasane domove, u salaše stisnute bagremovima, među priproste, neobrazovane. Oni ostali prorekli su svoje živote otisnuvši se u neke tuđe vode. Ipak, ikavica je bila i ostala u hrvatskom narodu najzastupljenija i znatno više od ijekavice i ekavice«, kazala je Katarina Čeliković iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u svome izlaganju koje je naslovila »O riči je rič«, što najbolje ilustrira cijelu večer, pa se i nama učinilo savim prikladnim za naslov ovog izvješća.

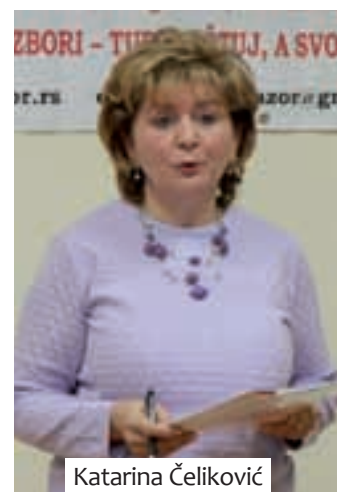
Ona je podsjetila kako se ikavicom danas nazivaju dijalektalni oblici hrvatskoga jezika u kojima se staroslavenski

glas »jat« čita kao »i« (dite, mliko). Zanimljivo je bilo čuti kako je u vrijeme standardizacije hrvatskoga jezika u XIX. stoljeću hrvatski jezik imao dva puta.

Jedan je bio ijekavski, a drugi ikavski kao standardni izgovor. Ijekavski je zastupao Ljudevit Gaj u poznatom Ilirskom pokretu pozivajući se na ijekavizam stare dubrovačke književnosti i srodnost s jezikom Srba koji je kao standard zastupao Vuk Karadžić. »Ikavski je zastupao književni krug oko časopisa 'Zora dalmatinska' u kojem je jedan od najuglednijih suradnika bio Šime Starčević, pisac prve hrvatske gramatike koja je u cijelosti pisana hrvatskim jezikom. Zbog tadašnjih političkih prilika pobijedila je ijekavica, te je ona i danas standardni hrvatski jezik. Neka istraživanja pokazuju kako je ikavica imala potpuno iste mogućnosti postati standardom, ali to se nije dogodilo«, kazala je Čeliković.

Ivan Karan

Katarina Čeliković

RIČ U STIHU I PJESMI

Rijedale su se zatim riječi i pjesma. Od bunjevačke ikavice Ivana Prčića i Tomislava Žigmanova, čije je stihove »Čovik brat« i »Ne otkaled već kud« recitirala Nevena Mlinko iz Subotice i Milovana Mikovića čije je stihove »Saranio bi je ko caricu« govorila Marija Jaramazović također iz Subotice. Čula se

Antonija Piuković i tamburaši Stipana Jaramazovića

Nevena Mlinko

Josipa Dević

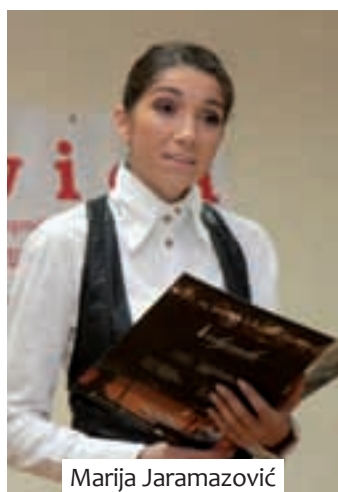
Marija Šeremešić

Jelena Jukić

Anita Đipanov

Marija Jaramazović

Bernadica Ivanković

zatim ikavska čakavština, koja je napoznatiji tip primorske i otočke ikavice i obuhvaća tri četvrtine Hrvata čakavaca – za razliku od bunjevačke ikavice ona živi u svakodnevnom govoru, klapskim pismama i pjesmama pjesnika. Rodom s Brača, a sada Subotičanka *Josipa Dević* govorila je stihove *Marka Pavičića Ivelje* »Gondola«. Od Katarine Čeliković čulo se potom kako ikavica postoji i u kajkavštini.

»To je, kažu, najmanje proučeni tip kajkavaca. Obuhvaća jednu četvrtinu Hrvata kajkavaca, koji uz 'kaj' izgovaraju ikavski glas 'i', kazala je Čeliković i taj tip ikavice ilustrirala s nekoliko stihova *Katarine Zrinski*. Nama blišku šokačku ikavicu riječu su dočarale *Marija Šeremešić*, predsjednica UG »Urbani Šokci« iz Sombora i *Anita Đipanov* iz Monoštora, a pjesmom »Kraljice Bodroga«

također iz Monoštora. Kako zvuči rič u pjesmi pokazali su subotički tamburaši *Stipana Jaramazovića* i solistica *Antonija Piuković*. Nije ikavica samo u riječi i pjesmi već se uz ikavicu može i dobro nasmijati. A posjetitelje večeri ikavice u Stanišiću namijala je *Bernadica Ivanković*, predsjednica Hrvatske čitaonice, koja je pročitala »pri-povitku« »Svekar i njegova snaja« koju je zapisao *Balint*

Vujkov po kazivanju *Blaška Bukvića*. Nasmijala je posjetitelje i *Jelena Jukić* iz Posušja s igrokazom na hercegovačkoj ikavici »Maca Ikanova«. Večer je okončana uz dalmatinski ikavicu, kojom govore i Hrvati u Stanišiću. Za ovu prigodu ovaj oblik ikavice čuo se u izvedbi Josipe Dević.

»Večeri ikavice« u Stanišiću nazočili su gosti iz Posušja – predsjednik Općinskog vijeća *Ivan Lončar*, predstavnici Turističke zajednice Zapadnohercegovačke županije, *Darko Sarić Lukendić* i *Željko Paklendinac* iz HNV-a, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvoških Hrvata *Tomislav Žigmanov*, te predstavnici hrvatskih udruga iz Berega, Bezdana, Monoštora, Sombora, Vajske, Plavne, Lemeša i Subotice.

Zlata Vasiljević

Kraljice Bodroga

NASTAVLJA SE PROJEKT »BAŠTINA KOJA ŽIVI«

Poduka mladih u izradi kolača božićnjaka

S ciljem očuvanja tradicijske baštine bunjevačkih Hrvata u Tavankutu, prošle je godine pokrenut dugoročni projekt pod nazivom »Baština koja živi«. Riječ je skupini programa koji se tijekom čitave godine organiziraju, a koji su vezani su za promicanje ideje o potrebi održavanja onih tradicijskih običaja koji su još živi, te o revitalizaciji onih koji polako padaju u zaborav. Glavni nositelji ovoga projekta su HKPD »Matija Gubec«, te OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Nakon više projekata koji su održani ove godine, održana je radionica koja ima za cilj podučiti mlade samoj svrsi i načinu izrade božićnjaka, koji je nekada bio nezaobilazni

ka. Pokraj mene je bila i Manda Prčić, koja je na nešto drugačiji način pokazala izradu figura, što je dokaz da u našim obiteljima nije bilo ujednačene forme. No, bit slavljenja Gospodinova

Sanja Buljovčić

»Nikada u svojoj obitelji nisam vidjela i nitko u mojoj obitelji ne pravi božićnjak. Jako mi je drago da je ova radionica organizirana i veselim se svakom okupljanju i radu na obnovi tradicije, te druženju mladih.«

Anica Crnković

»Podržavam sve radionice na kojima se obnavlja baština bunjevačkih Hrvata. Do sada nikada nisam pravila božićnjak, iako ih je moja mama pravila. Na radionicu sam došla i kćerku Kristinu, te ćemo ove godine i mi pokušati napraviti božićnjak.«

sastavni dio obilježavanja Božića, a danas se izrada božićnjaka može svrstati među posebne vještine. Voditeljice radionice izrade figurica za božićnjak, na kojoj je bilo trideset sudionika, a koja je održana 27. studenoga u prostoru osnovne škole u Tavankutu, bile su Jozefina Skenderović i Manda Prčić, te nastavnica Kristina Kovačić, koja u školi predaje izborni predmet svakodnevni život u prošlosti.

Jozefina Skenderović je objasnila polaznicima koje to figurice na božićnjaku moraju biti, te koje se još njima mogu pridodati. Poseban naglasak na radionici bio je na tumačenju simbola pojedinih figurura božićnja-

dolaska je bio zajednički«, rekla je Jozefina Skenderović. Na radionici su polaznici mogli saznati kako na božićnjaku mogu biti prikazane sve životinje osim konja, jer on važi za životinju izrazite oholosti. O njegovoj oholosti govori i narodna predaja, a jednu je takvu pripovijest ispričala polaznicima Manda Prčić.

Izložba božićnjaka započeta na ovoj radionici bit će postavljena 7. prosinca u 17 sati u prostorijama HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu, a neki od njih bit će prikazani i na izložbi u Subotici koju organizira Katoličko društvo za povijest i duhovnost »Ivan Antunović«.

I. D.

GODIŠNJICA HRVATSKOG DRUŠTVA

Od »Miroljuba« do »Nazora«

Na današnji dan prije 77 godina u Somboru je osnovano današnje Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor«. Te davne 1936. godine, šestog prosinca, održana je osnivačka skupština kojoj je nazočilo 180 budućih članova i osnovano je Hrvatsko kulturno društvo »Miroljub«. Od tada ovo društvo opstaje usprkos tomu što je promijenilo šest država i tri društveno-politička uređenja, usprkos teškim godinama za hrvatsku zajednicu na ovim prostorima.

RIJEČ PREDSEDNIKA »NAZORA«

»Formiranje 'Miroljuba' bio je bunt protiv tadašnjeg vodstva 'Bunjevačkog kola', koje je stalo na stranu vlasti koje nisu u dopuštale afirmaciju hrvatske nacionalne zajednice. Te 1936. godine uglavnom su se salašari poljoprivrednici odvojili u 'Miroljub'. Krenuli smo iz ničega, ali 77 godina radimo u kontinuitetu i jedna smo od triju najstarijih udruga hrvatske manjine u Vojvodini. Imamo oko 150 aktivnih članova, a ukupan broj članova je oko 300. Aktivni članovi imaju prostor i opremu za svoje aktivnosti«, kaže predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić. On ističe kako je udruga do sada imala dvadesetak predsjednika, ali se sve važne odluke donose na Izvršnom odboru u kome je trenutačno i nekoliko mladih pročelnika sekcija. »Hrvatski dom i HKUD 'Vladimir Nazor', po mom mišljenju, ima sjajnu perspektivu. Povezujemo se u prekograničnoj suradnji s kulturno-umjetničkim društvima. Suradnju već imamo s udrugama iz okolice Zagreba i iz Bosne, a u tijeku su razgovori s udrugama iz Pečuha i Belog Manastira«, kaže Matarić.

Z. Vasiljević

Riječi članova »Nazora«

Alojzije Firanj

»Dida i stric bili su aktivni članovi, a kasnije i otac. Moja je obitelj sudjelovala u davanju pozajmica za izgradnju doma, pomaganju siromašnih učenika.

ŠTVA U SOMBORU

Stric je bio 'hiljadar', odnosno dao je prilog od 1.000 dinara, što je bilo u vrijednosti jutra zemlje. Sjećam se i prela u Hrvatskom domu na koja su odlazili moji roditelji. Kada sam stasao kao momčić, Hrvatski dom je i za mene postao nezaobilazan. I danas sam aktivan, a svoj doprinos dajem prije svega kao urednik 'Miroljuba'.

Stipan Pekanović

»U društvo sam došao 70-ih godina. Pozvao nas je tadašnji predsjednik *Tunča Matarić*, nas nekoliko aktivnih momaka iz Nenadića. Polako smo stjecali iskustvo u organiziranju raznih manifestacija u Hrvatskom domu. Trenutačno sam zamjenik predsjednika 'Nazora', a sa suprugom *Janjom* član sam pjevačke sekcije. Moj otac *Antun* sudjelovao je u izgradnji Hrvatskog doma, a u sekcijama društva sudjelovalo je i naših petero djece.

Šima Raič

»U 'Nazor' sam došao prvi puta kao šestogodišnjak kada me je otac doveo na godišnju skupštinu. Bilo je to 50-ih godina, a sjećam se tog dolaska kao da je jučer bilo. S 15-16 godina krenuo sam na folklornu sekciju. Bilo je tu puno mladih, puno zabava, druženja, putovanja. U 'Nazoru' sam se, tako da kažem i oženio, jer je u folklornoj sekciji plesala i moja supruga **Jolika**. Punih dvadeset godina bio sam u upravi društva, a i danas sam član Upravnog odbora i koliko mogu pomažem društvu.

Vesna Čuvardić

»U 'Nazor' sam došla polovicom devedesetih godina u vrijeme kada se poslije duže stanke ponovno formirala pjevačka sekcija. Na početku u sekciji nas je bilo četvero, petero, a sada nas ima tri puta više. Poslije duže stanke imamo i stručnu voditeljicu pjevačke sekcije *Terezu Zujić*, koja se poslije duže stanke ponovno uključila u rad društva. Danas sam pročelnica pjevačke sekcije i kada vidite s kojom voljom članovi, koji su uglavnom stariji, dolaze redovito na probe, dobijete volju da radite još više i bolje.

FRANJEVCI I ARHEOLOZI NA ISTOM POSLU

Zajedno do očuvanja povijesnog spomenika

Predstavnici Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture, Fonda »Vekovi Bača«, franjevačkog samostana iz Bača i Franjevačke provincije »Ćirilo i Metodije« iz Zagreba, potpisali su proteklog četvrtka u Zagrebu dva sporazuma.

stavljena na raspolaganje već 2014. godine«, izjavio je direktor Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture *Zoran Vapa*. U franjevačkom samostanu sačuvano je vrijeme koje se mjeri stoljećima. Crkva potječe još iz 12. stoljeća, a prije nego što je

Jedan se odnosi na realizaciju projekta očuvanja i restauracije regije zapadnog Balkana kojim je franjevački samostan u Baču izabran za jedan od tri lokaliteta u koji će biti uložena sredstva koja će osigurati Europska unija. Drugim sporazumom predviđeno je da se u prizemnom dijelu franjevačkog samostana u Baču prilagodi prostor za edukativno-muzejski postav.

»Važnost ovih sporazuma je velika, jer njihovim potpisivanjem završavamo prikupljanje sve potrebne dokumentacije koja će ovih dana biti dostavljena Europskoj komisiji, kako bi ugovor o financiranju između Republike Srbije i Europske unije bio potpisan što prije i sredstva

postala dio samostanskog kompleksa, po padu tvrđave Bač postala je džamija. U ratovima koji su se vodili do kraja 17. stoljeća na bačkim prostorima, samostan je u više navrata rušen, paljen i obnavljan, pa otuda i arhitektonsko šarenilo samostanske crkve. Vidljivi su tragovi romanike, kao i kasnijih gotičkih prepravki i baroknog dograđivanja. U samostanu se čuva italokritska ikona slikara *Dime* radena 1687. godine i slika »Tajne večere« u baroknom stilu iz 1737. Najstariji i stilski najzanimljiviji dijelovi su prostrana romanska apsida – svetište i ostaci gotičkih fresaka iz 15. stoljeća, kao i masivni smostanski zvonik na osnovama iz 12. stoljeća, koji daju upečatljivo

obilježje ovom zdanju.

»Osim građevinskih i konzervatorskih radova na samom samostanu, predviđa se i jedan dio poslova vezanih za proširenje korištenja dijela samostana u muzejsko-edukativnu namjenu. Sve to bi doprinijelo osnaženoj turističkoj posjeti našeg mjesta«, istaknula je direktorica Fonda »Vekovi Bača« *Vesna Glavočević* i dodala, da bi se u samostanu održavale radionice, stručni skupovi i drugi odgovarajući programi koji ne bi narušavali mir ovog sakralnog objekta i bili adekvatni i primjereni ovom prostoru.

Turisti posjećuju zato što je star i očuvan, a ta očuvanost je sad već došla u pitanje, i zbog svega toga se radi na njegovoj obnovi, ali pod stručnim nadzorom Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika i kulture, jer je neophodno zadržati tu njegovu starinu i patinu koju on ima da se ne bi desilo da samostan zablista u nekom novom sjaju i izgubi ono zbog čega turisti dolaze vidjeti ga«, zaključuje *Vesna Glavočević*

Viktorija Kovačev

Tri izabrana lokaliteta

Franjevački samostan u Baču jedan je od tri izabrana lokaliteta na zapadnom Balkanu, pokraj Tvrđave u Banja Luci u Bosni i Hercegovini i arheološkog nalazišta Aponija u Albaniji, koje će u sklopu projekta očuvanja i restauracije regije Europska unija financirati s ukupno 2,8 milijuna eura.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

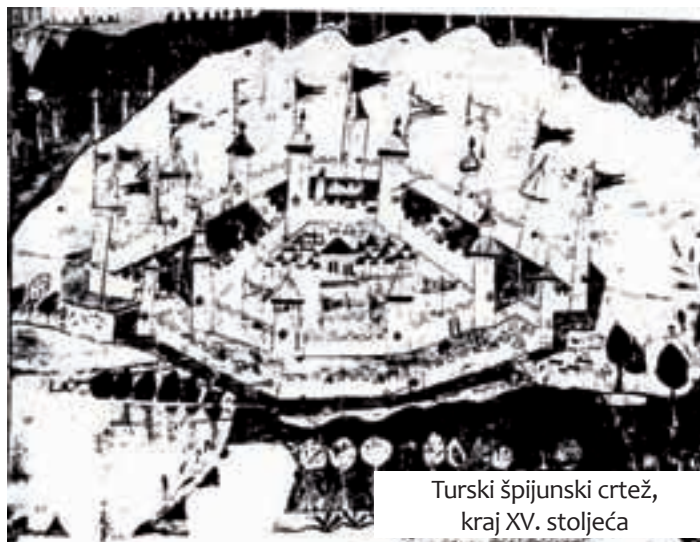
Gdje su nestale zidine srednjovjekovnog Zemuna?

Piše: dr. Zsombor Szabó

Naselje na mjestu današnjeg Zemuna osnovali su Kelti. Kasnije je pod nazivom Taurunum castellum postao dijelom limesa nazvanim Ripa Pannonica. Pod nazivom Zeugmion/Zeugme pojavljuje se u bizantskim dokumentima, dok se u mađarskim spominje kao Zemlen, Zemplyn i veoma rano se pojavljuje u dokumentima, već 1096. godine u svezi s križarima. Tijekom borbe u XII. stoljeću između Mađarskog Kraljevstva i Bizantskog Carstva postaje važna pogranična utvrda. Bizantinci je četiri puta zauzimaju, a tek 1180. godine, kao i Mitrovica, postaje trajno vlasništvo ugarskog kralja i dio kraljevstva. U opisu borbi 1165. godine više izvora spominje kako su grad opasivali visoki zidovi i da su se branitelji sakrivali iza »zidića« koji su bili na ovim zidovima. Oko grada je bio i širok jarak, koji su punili vodom iz Dunava. Strategijski značaj grada je ponovno postao izražen kada se Tursko Carstvo približio južnim granicama Ugarske. Početkom XV. stoljeća dolazi u vlasništvo Đurđa Brankovića, koji grad ponovno utvrđuje.

NEVJEROJATAN TURSKI ŠPIJUNSKI CRTEŽ

Najvjerojatnije krajem stoljeća nastaje jedan turski špijunski crtež Zemuna. Grad je šestokutne osnove i u njegovoj sredini nalazi se jedna veća građevina, najvjerojatnije crkva. Oko grada je dvostru-

Turski špijunski crtež, kraj XV. stoljeća

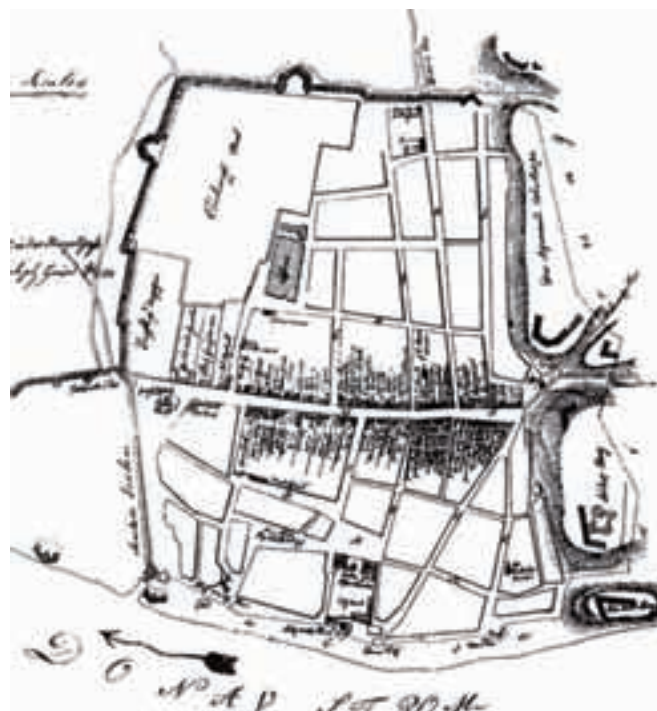
ki zid ojačan brojnim kulama na čijim se vrhovima vijore zastave, između ovih zidova je voda i preko vodenog jarka vode mostovi u sam grad. Gornji dio zida je nazubljen, to su »otvori za strijelce«, kako je to opisano u bizantskim izvorima. Oko vanjskog zida je isto široki jarak ispunjen vodom iz Dunava. U desnom donjem kutu crteža nalazi se druga utvrda, koja i dan-danas postoji u ruševinama, to je rimski quadriburgium s tornjevima na četiri kuta, približne veličine 30 x 30 metara. Ako sudimo po ovom crtežu, grad je bio iznimno bogat, ako je izgradio ove impozantne zidine. Intresantno je da su zidovi prema Dunavu znatno niži od ostalih, vjerojatno se sa strane vode najmanje očekivao napad. Ovo je prikaz nekadašnjeg (a i današnjeg) Donjeg grada, a Gornji grad se nalazio na lesnoj gredi, i danas se zove Gardoš, gdje je i ostatak rimske utvrde. Srednjovjekovna dokumenta isto govore o ovoj prostornoj podjeli kao Zemelinum superior et inferior, ili Alsó-felső Zeml(y)en. Bogatstvo gradu su donije-

li prije svega trgovci koji se spominju već 1287. godine, kao mercatores de Zemlen. Nažalost, isto kao Mitrovica, srednjovjekovni Zemun arheološki je skoro neistraživan.

GDJE SU NESTALI ZIDOVI?

Postoji jedan akvarel iz turskih vremena (1608. godina) na kojem se vide niži gradski bedemi prema Dunavu i utvrda na brijegu. Ignaz Sopprona 1890. godine objavljuje

monografiju »Semlin und Umgebung« (Zemun i njegova okolica) i u njoj publicira jednu osnovu grada iz 1788. godine. Na ovoj osnovi, koja je približno šestokutna (kao i turski crtež), još se vide ostaci obrambenih zidova sa zapadne i južne strane, koji su ojačani kulama. Zid i kule prema Dunavu su ucrtni crtkasto, isto kao ostatak kanala koji vodi iz Dunava i opasuje grad. U sredini grada nalazi se prazan prostor (tržnica?) i jedna velika i jedna manja crkva. Na crtežu se na brijegu vidi i osnova quadriburgiuma. Znači, ovaj plan se grada u mnogim detaljima poklapa s turskim crtežom, pa prema tome njega možemo prihvatiti kao autentičnu sliku srednjovjekovnog Zemuna. Gdje su nestali zidovi i jarkovi? Jarkovi su najvjerojatnije koncem XIX. stoljeća zatrpani baš ostacima zidova. Kako srednjovjekovni grad nije dio srpske povijesti, o tim ostacima nitko baš i ne skrbi.

Dio plana grada iz 1788. godine, u monografiji I. Sopprona

6. prosinca 2013.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

SUBOTICA – Izišao je novi svezak časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« (broj 7-8., 2013.) u nakladi subotičkog ogranka Matice hrvatske. Dvobroj je u cijelosti posvećen jednom tekstu – »Od zemunice do salaša«, čiji je autor *Alojzije Stantić*.

Godišnji koncert HKUD-a »Vladimir Nazor«

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« organizira sutra (subota 7. prosinca) godišnji koncert na kome će se predstaviti sve sekcije udruge. Koncert se održava u povodu obilježavanja objektivice udruge koja je osnovana 6. prosinca 1936. godine i ove godine slavi 77 godina rada. Gosti koncerta bit će KUD »Prigorec« – Sesevski Kraljevec. Koncert se održava u Hrvatskom domu, s početkom u 19,30 sati.

Z. V.

Proslava 40. godina djelovanja katedralnog zbora Albe Vidaković

SUBOTICA – Prigodnim koncertom, u nedjelju 8. prosinca u 17 sati i biskupskom svetom misom zahvalnicom u 17,30 sati, katedralni zbor »Albe Vidaković« proslavit će 40 godina djelovanja. Na programu koncerta će se naći skladbe *Milana Asića*, koje je skladatelj posvetio baš ovom zboru, te djela *J. S. Bacha* i *Albe Vidakovića*. Solističke točke na orguljama izvest će mr. *Kornelije Vizin*, a zborom će ravnati *Miroslav Stantić*, zborovođa katedrale.

Katedralni zbor ovim putem poziva se sve bivše članove da se priključe ovom slavlju zbora, te poziva nove koji žele pjevati u zboru, da se jave svakog utorka u 20 sati u zgradi »Augustinianuma«.

Književna večer Dražena Prčića u Žedniku

ŽEDNIK – Književna večer subotičkog pisca *Dražena Prčića*, na kojoj će biti predstavljen njegov posljednji roman

»Dogovoreni brak«, bit će održana u četvrtak 12. prosinca u Žedniku, u Domu kulture. Početak je u 18 sati.

68. godina od Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i BiH u Vojvodinu

STANIŠIĆ – HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića organizira svečanu akademiju u povodu 68. obljetnice Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i BiH u Vojvodinu. Akademija će biti održana u subotu 14. prosinca u dvorani MKUD »Adi Endre« u Stanišiću, s početkom u 18 sati. Predavanje o kolonizaciji će održati mr. *Mario Bara* s Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba.

Koncert »Božić u Beregu«

BEREG – Koncert pod nazivom »Božić u Beregu« bit će održan u nedjelju 15. prosinca u crkvi sv. Mihovila u Beregu, poslije svete mise koja će biti služena u 16 sati. Po završetku koncerta sudionike očekuje druženje u Domu kulture.

Zajednička priredba svih šokačkih udruga u Baču

BAČ – Zajednička priredba hrvatskih šokačkih udruga kulture iz Podunavlja »Šokci i baština«, ove godine pod nazivom »Radujte se narodi«, bit će održana u petak 20. prosinca u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču, s početkom u 19 sati. U programu sudjeluju hrvatske udruge iz Bača, Plavne,

Vajske, Sonte, Sombora, Berega, Monoštora, kao i gosti iz udruga srijemskih i bunjevačkih Hrvata. Manifestacija se održava pod pokroviteljstvom Hrvatskog nacionalnog vijeća, uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i medijsko pokroviteljstvo NIU »Hrvatska riječ«.

ZAGREBAČKI ALTERNATIVNI UMJETNICI GOSTOVALI U SUBOTICI

Kulturna razmjena i umrežavanje

Vančo Rebac i njegova izložba »Tvrdokorne mrlje«

I u subotičkom dijelu projekta publici je ponuđen raznovrstan program – od likovne umjetnosti i stripa, preko glazbe, do kratkih filmova i animacije

on« na kojem su snage udružili glazbenici iz Subotice i Zagreba.

Projekt »Subotica Express« nastao je na inicijativu Udruženja za razvoj kulture »URK« iz Zagreba, a realiziran je u suradnji sa subotičkom Fondacijom za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Danilo Kiš«, kao partnerskom organizacijom iz Srbije.

»Cilj projekta bio je povezati alternativne umjetničke scene Subotice i Zagreba putem prezentacije rada, ali i razmjene iskustava i programskog umrežavanja. Mislim da možemo biti zadovoljni brojem sudionika u projektu, raznovrstošću ponuđenog programa, te na koncu dobrom recepcijom programa kod publike i ovdje i u Zagrebu. Uz prezentaciju stvaralaštva, ono što je veoma važno, ostvarena je komunikacija među alternativnim umjetnicima iz ovih dvaju gradova, koja bi u budućnosti, nadamo se, mogla rezultirati i nekim novim projektima ili zajedničkim umjetničkim ostvarenjima«, kaže za HR Ana Patarčić, menadžerica iz Fondacije za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Danilo Kiš«.

Program je bio financijski poduprt od strane Ureda za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

D. B. P.

Kulturna razmjena bila je težištem projekta pod nazivom »Subotica Express«, koji je okupio tridesetak alternativnih umjetnika iz Subotice i Zagreba. Prvi dio razmjene, kada se subotička scena predstavila u Zagrebu, održan je koncem listopada u tamošnjem klubu »Močvara«, a drugi dio projekta održan je u Subotici prošloga tjedna, 28. studenoga, u Omladinskom klubu »Skladište«, gdje su u uzvratnom posjetu gostovali umjetnici iz Hrvatske.

I ovoga puta publici je ponuđen raznovrstan cjelovečernji program – od likovne umjetnosti i stripa, preko glazbe, do kratkog filma i animacije.

STRIP, ANIMACIJA, MINIJATURE

Večer je otpočela otvorenjem izložbe stripova, plakata, postera »Tvrdokorne mrlje«, čiji je autor akademski slikar Vančo Rebac, te izložbe minijatura Miljenka Vuradina.

Projekcijom kratkih filmova predstavila se zagrebačka udruga »Otompotom«. Udruga djeluje od 2003., dosad je producirala i snimila 24 filma, mnogostruko nagrađivanih na hrvatskim i međunarodnim filmskim festivalima, organizirala veliki broj međunarodnih likovnih i strip radionica, četiri putujuće skupne izložbe te niz samostalnih izložbi, instalacija i urbanih akcija. Osnivač je i organizator Međunarodnog festivala animacije »Supertoon« u Šibeniku.

Publika je imala prigodu vidjeti i ono čime se bavi

Popcorn Toons, a to je odavanje priznanja uvodnim filmskim špicama, kao zasebnoj umjetničkoj formi prikazivanjem nekih od ponajboljih animiranih špica ikad kreiranih.

ŽEN I NT WAVE

U glazbenom dijelu programa predstavio se u regiji sve poznatiji audio-vizualni kolektiv »Žen«, a potom i Valent Samardžija aka NT Wave sa svojim zanimljivim projektom »tehno gitare«.

Nakon njihovih nastupa održan je i kraći »jam sessi-

Audiovizualni kolektiv »Žen«

CIKLUS HRVATSKOG FILMA U VOJVODINI

Živjeti umjetnost na Gotovčev način

Treću godinu zaredom, u suradnji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i udruge »Artizana« iz Zagreba, te uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra, organizira se program pod nazivom »Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini«. Ove je godine program proširen i njime je obuhvaćeno više mjesta u pokrajini. Ovogodišnji »Ciklus« počeo je nedavnim projekcijama filma za djecu »Duh u močvari« *Branka Ištvančića* u Sonti i Monoštoru (o čemu smo izvještavali), a nastavljen protekloga tjedna u Subotici i Tavankutu.

HOMMAGE EKSPERIMENTATORU

U Subotici su tako u petak i subotu u Art kinu »Lifka« priređene filmske večeri

prijatelj, a u razdoblju od 1998. do 2008. s njime je surađivao u nizu njegovih projekata nastalih u produkciji Hrvatskog filmskog saveza kao snimatelj, montažer i pomoćnik redatelja.

Prve večeri, u petak, prikazan je cjelovečernji dokumentarni film »Živjeti art 77«, koji rasvjetljava ključna razdoblja Gotovčeva života, od školskih dana i filmskih početaka do njegova najznačajnijeg performansa »Zagreb, volim te«.

Iduće večeri publika je imala prigodu pogledati četiri ostvarenja: eksperimentalne filmove »Fotoni prošlosti – beogradska ljubavna priča«, »Završni krug« i »Alamo«, te »Balkansku pitu« koja predstavlja isповijest Velikog Toma o tome što se događalo nakon završetka kontroverznog filma

Tavankutu je održana projekcija triju dokumentarnih filmova hrvatskog redatelja Branka Ištvančića, rođenog Tavankućanina: »Plašitelj kormorana«, »Bunarman« i »Teta Liza«.

O svojem poslovnom gostovanju u Tavankutu Branko Ištvančić je rekao: »Moj profesor *Zoltán Siflis* u jednom mi je razgovoru, kada sam predlagao dolazak drugih autora u Suboticu i Tavankut, rekao – zašto ti Branko ne bi tvojim mještanima pokazao svoje filmove koje se snimao o drugim temama. Ta mi se ideja jako svidjela, te sam odlučio prvo prikazati ova tri dokumentarna filma, koja su dobila najviše priznanja. Naravno, postoje tu ideje i želje što bi se i dalje moglo prikazivati, odnosno postoji već plan i za sljedeću godinu.«

Filmovi Branka Ištvančića prikazani u Tavankutu privukli su lijep broj mještana, što je svjedočanstvo kako su ljudi zainteresirani i za kulturna događanja koja nisu isključivo vezana za domaću tradicij-sku baštinu.

U okviru »Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini 2013.« u Subotici će 20. i 21. prosinca biti prikazan dokumentarni film »Pod udarom cenzure« *Silvija Mirošničenka*, a u kontekstu teme, i pojedini zabranjivani filmovi iz doba socijalizma.

D. B. P. / I. D.

posvećene jednom je od najznačajnijih hrvatskih konceptualnih umjetnika, performerera i redatelja avangardnih filmova Tomislavu (Tomi) Gotovcu (1937.-2010.), inače rođenom Somborcu.

Prikazano je ukupno pet filmova čiji je autor *Željko Radivoj*, koji je bio Gotovčev

»Plastični Isus« iz 1971. koji je oštro kritizirao tadašnji jugo-establišment.

IŠTVANČIĆEVI DOKUMENTARCI U TAVANKUTU

U nedjelju 1. prosinca, u okviru »Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini«, u

Instinktivni filmovi

»U jednom razdoblju puno smo se družili«, kazao je Željko Radivoj, autor prikazanih filmova o Tomi Gotovcu. »Onda sam odlučio snimiti film o njemu, u kojem bismo rekli nešto više o njemu budući da ga ljudi znaju ponajviše kao čovjeka koji je hodao gol llicom. Reći više o tomu što je htio kazati umjetničkom akcijom 'Zagreb, volim te'. Stvorili smo veliko uzajamno povjerenje, razgovarali smo satima, i svaki puta kada sam instinktivno uzeo kameru u ruke, nešto se događalo, i to se vidi u ovim filmovima.«

JESENSKA IZLOŽBA ČLANOVA HLU »CROART« U SUBOTICI

»Slikarstvo je samotraganje i samonalaženje«

Do nedjelje 8. prosinca, u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici može se pogledati jesenska izložba slika članova Hrvatske likovne udruge »CroArt«. Svoja slikarska djela, različitih stilova i tematike, izložilo je 17 članova udruge i dvoje gostujućih umjetnika iz Segedina i Beča. Posebnost ove izložbe je to što ona donosi i šest pastela likovnog stvaraoca i pedagoga te kulturnog djelatnika u hrvatskoj zajednici *Stipana Šabića* (1928.–2003.), među kojima i njegov posljednji rad. Ujedno, ovom izložbom udruga »CroArt« daje doprinos obilježavanju 10. obljet-

Radove je izložilo 19 autora

nice od Šabićeve smrti.

Izložbu je otvorila kustosica Gradskog muzeja Subotica i povjesničarka umjetnosti *Ljubica Vuković-Dulić*. »Kao izlagači prisutni su i oni koji su svoje prve slikarsko-crtačke korake ostvarili pod Šabićevim mentorstvom, te koji se zasigurno sjećaju nekih

od njegovim načela poput: 'Do uspjeha se može doći samo radom', ili 'Slikarstvo je samotraganje i samonalaženje'. Šabić je kao organizator i sudionik više likovnih kolonija podržavao i promicao različite slikarske pravce, kao što su naiva u Tavankutu, stvaralaštvo u tehnici slame,

a jednako tako i suvremene izraze mladih stvaratelja, razumijevajući vrijednost i specifičnost svakog od njih. I ova izložba odražava upravo te različitosti, te predstavlja produktivni element nastojanja onih ljudi koji ne štede ulagati vrijeme podržavajući razvitak kreativnih, talentiranih i upornih, poput onoga čije ime nosi kolonija 'Stipan Šabić', rekla je Vuković-Dulić.

Prigodom otvorenja nastupile su recitatorice *Donna* i *Claudia Karan*, kao i vokalna solistica *Antonija Piuković* u pratnji gitarista *Robert* *Divanovića*.

D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER DRAŽENA PRČIĆA U PLAVNI

»Dogovoreni brak« zaintrigirao publiku

U organizaciji HKUPD-a »Matoš«, u četvrtak 28. studenoga u dvorani Vatrogasnog doma u Plavni održana je književna večer *Dražena Prčića* iz Subotice, na kojoj je predstavljen njegov najnoviji roman »Dogovoreni brak«. Nakon obraćanja predsjednice HKUPD-a »Matoš« *Kate Pelajić* brojnoj publici, *Zvonimir Pelajić* je govorio o Prčiću i njegovu literarnom stvaralaštvu.

»Kao sin književnika *Milivoja Prčića*, i Dražen nastavlja očevim stopama te postaje romanopisac i novinar subotičkog tjednika 'Hrvatska riječ'. Do sada je objavio 12 romana, koje piše na hrvatskom i srpskom jeziku. Za razliku od vladajuće struje u popularnoj književnosti, gdje

Zvonimir Pelajić i Dražen Prčić

dominira bezbožno nasilje, u Prčićevim djelima glavni junaci trudom i radom dolaze do cilja. Knjige piše u različitim žanrovima, ima tu 'ljubića', triler, sportskih tema... Impresivno je da mu je roman 'Wild card' objavljen u hrvatskom, srpskom, engleskom, mađarskom i talijanskom izdanju«, kazao je Pelajić.

Dražen Prčić je izrazio zado-

voljstvo lijepim brojem nazočnih na književnoj večeri, te pojasnio ideju svoje aktualne književne turneje po Vojvodini.

»Moja je misija dolaska u Plavnu i ostala manja mjesta u Vojvodini, predstaviti svoje romane te približavati ruralnu i urbanu sredinu. Budući da sam po struci novinar, volim razgovarati s ljudima, pogotovo o književnosti i knjizi koja

se, nažalost, otuđila od ljudi«, rekao je Prčić.

Govoreći o svom najnovijem romanu, u kojem se tematizira i dalje prisutna praksa dogovaranja braka od strane roditelja, autor je, među ostalim, kazao: »Knjiga se dosad pokazala zanimljivom, a sam zaplet knjige nije nikog ostavio ravnodušnim. Nastojim pisati o stvarnim problemima, te sam osobito ponosan kad vidim da je neka od mojih knjiga 'raskupusana'«.

Nakon što je Prčić, na koncu svoga izlaganja, upitao publiku zna li netko od njih ili je čuo za neki dogovoreni brak, spontano se razvio dijalog između nazočnih i autora koji se nastavio i za vrijeme potpisivanja knjige i potonjeg druženja.

Z. P.

GODIŠNJI KONCERT HGU »FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA«

Uspješna godina za mlade tamburaše

Veliki orkestar udruge

Godišnji koncert Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« održan je u nedjelju u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, a na njemu su mladi tamburaši prikazali što su radili i naučili tijekom ove kalendarske godine. Ujedno, ovom prilikom pohvalili su se brojnim nastupima, te priznanjima i nagradama koje su osvojili na festivalima i smotrama tamburaških orkestara.

Ovom prigodom promoviran je i CD s XIII. festivala bunjevački pisama koji se ovih dana pojavio u prodaji. »Kako nalaže tradicija naše udruge, kao i do sada, i ove godine snimili smo nosač zvuka na kome se nalaze sve pjesme s XIII. festivala. Ovaj CD nama kao udruzi ujedno služi i kao neka vrsta arhive, jer su na svakom dosadašnjem CD-u zapisani i

Dječji orkestar

podaci tko je koju nagradu osvojio«, kazao je *Vojislav Temunović*, dopredsjednik ove udruge.

PLANOVI OVISE O FINANCIJAMA

Kako je rekao naš sugovornik, ovaj koncert je posljednja manifestacija udruge u 2013. godini. Planova za iduću godinu ima puno, a što će se od toga ostvariti umnogome će ovisiti od financija. »Ono što je sigurno, jesu dvije manifestacije koje nas očekuju u sljedećoj godini, a to su X. smotra dječjih pjevača i zborova i XIV. festival bunjevački pisama«, kazao je Temunović.

Na godišnjem su koncertu pokraj Dječjeg i Velikog tamburaškog orkestra, pod ravnanjem prof. *Mire Temunović*, nastupili i vokalni solisti. Kao najmlađi sudionik ovogodišnje Smotre dječjih pjevača i zborova nastupio je *Pavao Piuković* s pjesmom »Kad se cigo zaželi«.

Podsjetimo da je I. nagradu stručnog žirija na XIII. festivalu bunjevački pisama dobila pjesma »Pisme stare« za koju je tekst i glazbu napisala *Snežana Kujundžić*, dok aranžman potpisuje *Miran Tikvicki*. Pjesmu je izvela *Tamara Babić*. Pjesma pod nazivom »Svirajte mi tamburaši« u izvedbi *Marka Križanovića*, za koju je tekst napisao *Stipan*

Bašić – Škaraba, glazbu *Miran Tikvicki* i *Marko Parčetić*, a aranžman *Miran Tikvicki*, dobila je I. nagradu publike, II. nagradu stručnog žirija, kao i nagradu za najbolji aranžman.

GOSTI KONCERTA

Kao gosti koncerta subotičkoj publici predstavili su se i članovi ansambla »Biseri«. Iako ansambl postoji 15 godina, ove su godine po prvi puta sudjelovali na ovome festivalu, gdje su i osvojili III. nagradu stručnog žirija za autorsku pjesmu »Samo moja«. Za istu pjesmu ovih dana je objavljen i spot koji je snimio, montirao i režirao subotički autor *Stipan Milodanović*. Spot se može pogledati na youtube-u. Ujedno, važno je spomenuti da je ansambl »Biseri« aktualni pobjednik Svjetskog Tamburica Festa, koji se održava u Novom Sadu, dok je njihov basist *Ante Crnković* na istom festivalu osvojio titulu najboljeg basista. Ove godine ovaj subotički sastav osvojio je i I. nagradu na Velikim gospojinskim danima u Novom Bečeju.

Ž. V.

Novi CD u prodaji

CD s XIII. festivala bunjevački pisama može se kupiti u Suvenirnici ispod Gradske kuće u Subotici ili poručiti putem telefona: 060 016-11-67.

Duhovna obnova u subotičkoj katedrali

Bezgrješno začeće *Blažene Djevice Marije* je katolička dogma, koja tumači da je jedinstvenom Božjom povlasticom Blažena Djevica Marija očuvana od svake mrlje istočnoga grijeha od trenutka svoga začeća. Također, Marija nije bila lišena milosti posvetne, već je bila puna milosti dobivenih od Boga i živjela je život posve bez grijeha.

Često se zamjenjuje s doktrinom, kada je Marija začela Isusa, a radi se o dvije različite pojave. Prema dogmi, Marija je začeta na normalni biološki način, ali njenu dušu je stvorio Bog u vrijeme njenog začeća. Blagdan Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije slavi se 8. prosinca. Utemeljio ga je papa Siksto IV. 1476. godine. Dogmu je svečano proglasio papa Pio IX. u poslanici »Ineffabilis Deus« 8. prosinca 1854. godine. Katolička crkva vjeruje da dogma ima potporu u Bibliji. Arkandeo Gabrijel nazvao je Mariju kao »punu milosti«, a crkveni oci nazivali su Mariju – Blaženom Djevicom. Prema katoličkoj teologiji, Marija je morala biti posve bez grijeha, da bi mogla začeti Isusa.

Duhovna obnova u čast Prečistom Srcu Marijinu u subotičkoj katedrali započela je 29. studenoga i trajat će do 8. prosinca – blagdana Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije. Svake večeri u 17 sati moli se krunica, dok je u 17,30 sati sveta misa, propovijed i pobožnost.

Slušajte Radio Mariju

Na valovima Radio Marije iz ustaljenog programa izdvajamo: emisiju za mlade »U svjetlosti hodimo« ponedjeljkom u 21,30 sati, »Kateheza za mlade« srijedom u 21,30 sati i kontakt emisiju »Od obitelji do civilizacije ljubavi« petkom u 21,15 sati.

Misa mladih za mir

Misa mladih za mir danas, u petak 6. prosinca, služit će se u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici s početkom u 20 sati.

Izložba božićnjaka

Etnološki odjel Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice i ove godine organizira izložbu božićnjaka, koja će biti otvorena u ponedjeljak, 9. prosinca, u vestibulu Gradske kuće u Subotici s počet-

Izrada figurica za božićnjake

kom u 18 sati. U sklopu ove izložbe sudjelovati će u prodajnom dijelu članovi HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta – slamarški odjel, kao i članovi likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Izložba će biti otvorena do 16. prosinca svakim radnim danom od 10 do 19 sati.

Ovoj izložbi prethodila je radionica za izradu figurica od tijesta za božićnjak, na kojoj se okupio lijepi broj žena, što onih starijih i iskusnijih u ovome poslu, tako i mlađih, pa i djece koja su se rado uključila u rad.

Piše i uređuje: Željka Vukov

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Došašće je započelo Isusovim upozorenjem na budnost i pripravnost zbog iznenadnog Gospodnjeg dolaska, a nastavlja se Ivanovim pozivom na obraćenje. I budnost i obraćenje su dva bitna obilježja vremena u kojem se nalazimo, vremena pripreve za Božić, ali i za drugi Kristov dolazak u slavi.

IVANOV POZIV NA OBRAĆENJE

Ivan Krstitelj je glas koji viče u pustinji, on je prorok koji najavljuje Isusov dolazak. Snažna i upečatljiva je bila njegova pojava. Čovjek obučen u grubo odijelo od devine dlake, opasan kožnatim pojasom, privukao je mnoge znatiželjnike. No, još je snažnija i upečatljivija bila njegova riječ. Zato je »grnuo k njemu Jeruzalem, sva Judeja i sva okolica jordanska« (Mt 3, 5). Svi su željeli čuti proročke riječi o onom koji ima doći i za čiji dolazak se treba pripremiti. Ali, koliko je gruba bila njegova odjeća i sama njegova pojava, toliko je grubo bilo i ono što je on govorio. Jer, prorok nikad ne uljepšava istinu, niti govori onako kako bi se ljudima svidjelo. Zato Ivan Krstitelj farizejima

i saducejima ne govori blago i prijateljski, već oštro i strogo, onako kako mu njegova proročka dužnost nalaže. Za to je, dakako, bila potrebna hrabrost, jer su oni bili uglednici i vjerski poglavari. Međutim, u cijelom religijskom sustavu kojem su oni bili čuvari treba nešto konkretno mijenjati, a laskav i umilni govor ne može na to tako jasno ukazati kao istina izrečena bez okolišanja i uljepšavanja. Ivan traži korjenito obraćenje srca, jer samo ono može donijeti konkretne plodove koji su znak pripravnosti za Kristov dolazak. Prestati izdizati se iznad drugih, smatrati sebe pravednijima i boljima, nego okrenuti se drugima bez oholosti i umišljenosti, otvoriti svoje oči za njihove potrebe, to je ono što nedostaje farizejima i saducejima, a što Ivan od njih traži.

Lako mi i danas među nama možemo prepoznati farizeje i saduceje, te s osmijehom pomisliti kako se ovaj oštar govor na njih odnosi. Ali, tako i sami postajemo poput njih misleći da smo bolji, pravedniji, ponizniji i da se poziv na obraćenje nas ne tiče. No, Ivanov poziv »Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko« (Mt 3, 2) upućen je svima. Jer, svatko u sebi nosi osjećaje i misli koje je potrebno preobraziti. Svatko je sklon riječima i djelima koje mora mijenjati. Stoga nismo pozvani razmišljati o tome tko je oko nas potreban obraćenja, nego zamisliti se nad sobom i svo-

jim obraćenjem. Tako Ivanov poziv na obraćenje postaje poziv da u svom životu učinimo korak bliže Bogu, a ne da pasivno čekamo da Bog učini korak k nama. Ivan, koji je glas koji viče u pustinji, nije poslan da u nas unese strah i očaj oštrinom svojih riječi, nego da unese sveti nemir koji će nas tjerati bliže Bogu.

Ivanova uloga je i navijestiti nam onoga koji dolazi, koji je veći od njega. On mu nije dostojan obući nositi (usp. Mt 3, 11), ali je dužan najaviti njegov dolazak i pozvati svakog da onome koji dolazi pripravi put i poravna staze. Jer, taj koji dolazi je Mesija, Spasitelj svijeta.

LJUBAV KAO NADAHNUĆE

Čini se jednostavno razumjeti Ivanov poziv na obraćenje, ali je ponekad teško

na njega odgovoriti. Jer, ovaj poziv ne podrazumijeva samo promjenu odnosa prema Bogu, nego i odnosa prema čovjeku. Pavao u Poslanici Rimljanima kaže: »Prigr-lite jedni druge kao što je Krist prigrlio vas na slavu Božju« (Rim 15, 7). Donositi plodove obraćenja znači prigriliti i prihvatiti ljude oko sebe, ne samo simpatične i mile, nego i one koji nam iz različitih razloga i nisu tako dragi. Mijenjati međuljudske odnose, prevladati svađe i netoleranciju, sukobe i zategnute odnose znači poravnati put Gospodinu. To ponekad zahtjeva veliku žrtvu jer traži odricanje svojih principa, popustiti i kada mislimo da smo upravo. Ali, bez toga nema istinskog obraćenja. Ono mora zahvatiti cijelu našu osobu, a to znači i odnose s ljudima koji nas okružuju. Jer, ljubav oplemenjuje čovjekovu dušu. I unatoč žrtvi koju zahtjeva, ona čovjeku daje mir i radost te ga

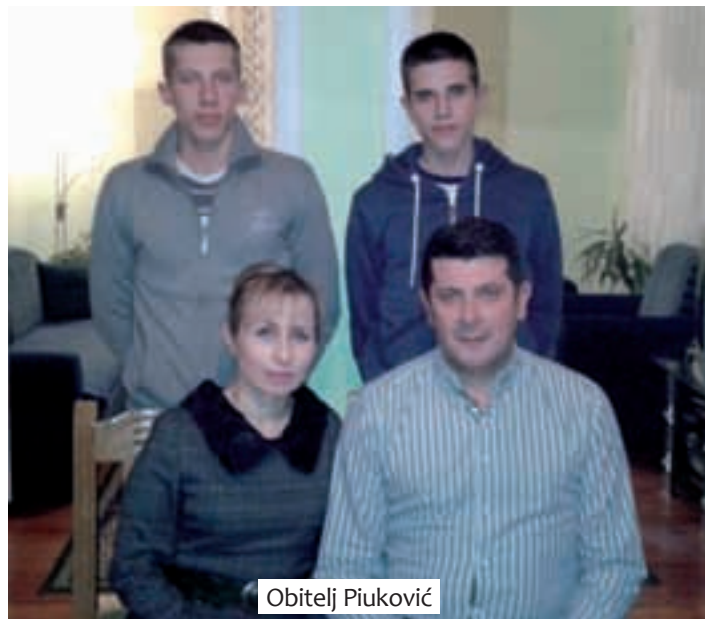
čini sretnim. Poziv na obraćenje postaje tako i poziv na ljubav i žrtvu iz ljubavi kako bi vrijeme došašća bilo doista vrijeme iskrene pripreve za susret s Gospodinom. Božić je blagdan ljubavi, dan u kojem nam je Bog pokazao koliko nas voli dopustivši da se njegov Jedinorođenac rodi u štali. Zato, vođeni Kristovim primjerom, trebamo dopustiti da ljubav nadahnjuje svako naše djelovanje. Tako ćemo odgovoriti na Ivanov poziv da pripravimo put Gospodinu i poravnamo mu staze.

Božić danas, baš kao i jučer

Ušli smo u prvi adventski tjedan, pali smo prvu svijeću na našem adventskom vjenčiču... vrijeme je radosti, iščekivanja, vrijeme sreće, obiteljskog okupljanja, vrijeme za obitelj, prijatelje, znance i neznance, vrijeme praštanja i sloge. Božić nas čini sretnima, vedrima i darežljivima...

Sljedeće brojeve i stranice rubrike »Tu oko nas« posvećujemo Božiću, obitelji i svemu onome što Božić znači. Neka naša sjećanja na djetinjstvo, dom ili obiteljska okupljanja, jučer i danas... Dijelimo s vama i poneki blagdanski recept, nadamo se dragim sugovornicima koji će biti voljni podijeliti s nama ovo prekrasno predbožićno i napose božićno vrijeme, odškrinuti nam vrata svojih domova i pustiti nas u neka svoja radosna i lijepa sjećanja vezana uz Božić.

Naš sugovornik je *Ivan Piuković*, koji potječe iz obitelji koja je vjerna tradiciji i svojim korijenima, koja i danas njeguje sve ono što mnogi od nas nose i sami

Obitelj Piuković

njeguju u svojim srcima i sjećanjima. Pričamo o svemu po malo, a najviše o Božiću i pripravama za božićne blagdane. Rado je pristao na suradnju, nismo ga trebali posebno nagovarati, niti mu pojašnjavati o čemu se radi, redovito čita »Hrvatsku riječ«, te mu ni rubrika nije nepoznata.

Ivan je po struci strojariski tehničar, uposlen je već 18 godina u tvornici »Pionir«. Održava strojeve u istoimenoj tvornici. Malo mu i zavidi-mo na svim onim slasticama

koje lagano klize trakama ove tvornice.

Zanimamo se za neke njegove angažmane vezane uz udrugu »Bunjevačko kolo«.

»Od početka devedesetih član sam HKC 'Bunjevačko kolo', u kojem sam se svih ovih godina angažirao oko Dužijance, Velikog prela, Prela sićanja i slično. Također sam član Katoličkog Instituta 'Ivan Antunović', te sam u svojoj župnoj zajednici kao član pastoralnog vijeća i pročelnik obiteljskog odjela.«

OBITELJ, HOBI, SLOBODNO VRIJEME...

Supruga *Blaženka* magistra je ekonomskih znanosti, uposlena u Ministarstvu financija, u Poreznoj upravi. Njena doktorska disertacija trenutačno je u proceduri odobravanja i ocjene na Ekonomskom fakultetu u Subotici – Sveučilište u Novom Sadu. Vjeruju kako će do konca godine biti i obrana iste. Ivan i Blaženka imaju dvoje djece – *Marina* i *Krunoslava*.

Marin pohađa srednju Ekonomsku školu – smjer turizam. Aktivni je član folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo«. Sudjeluje aktivno u radu i organiziranju vjeronauka za mlade pri župi sv. Roka, kao animator. Osim ovoga, redovito je ministrant na nedjeljnim misama. Rekreativski se bavi odbojkom i redovito ide u teretanu.

Krunoslav je mlađi, pohađa Osnovnu školu »Ivan Milutinović«, osmi razred, odjel na hrvatskom nastavnom jeziku. Želi upisa-

JP SUBOTICA-TRANS

TURISTIČKA AGENCIJA "SUBOTICA-TRANS"
Sogedinski put 84., 24000 Subotica
licenca OTP mtrs broj 406/2010 od 24.02.2010.
PIB: 100940043, Matični broji: 08049548,
B.I.F.: 205-179140-48 Komercijalna banka,
TELEFON: +381 34/555-466, FAX 556-548,
www.subotica.rs, ta.subotica@subotica.rs
e-mail: ta.subotica@gmail.com

Aranžman obuhvaća:
Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
Smještaj u hotelu Klosterneuburg™
u okolici Beča na bazi 2 NO
Pratila grupa, lokalne vodiče,
Troškovi međunarodnog zdravstvenog osiguranja
Aranžman NE obuhvaća: fakultativne i ostale individualne troškove

Božićne čarolije u Beču
20.-22.12.2013.

Cijena aranžmana: 125 eura

ti Medicinsku školu, smjer – stomatologija. Bavi se sviranjem u Subotičkom tamburaškom orkestru kod *Stipana Jaramazovića*, kao i u HKC »Bunjevačko kolo«. Rekreativski se bavi rukometom i košarkom.

Gdje i kako Ivan provodi slobodno vrijeme, odgovara nam: »U slobodno vrijeme volim otići u grad s prijateljima, na kavu. Moje omiljeno mjesto za ovakvo što je caffè - knjižnica – Plato.«

Što se tiče hobija, vjerojatno je mnogima znano čime se Ivan bavi. »Moj hobi je izrada zvečki i bičeva. To spada u stare zanate. Izradom zvečki bavim se dvadeset godina. Zvečke izrađujem za kulturno-umjetnička društva. Do sada sam pravio zvečke za kulturno-umjetnička društva iz zemlje, ali i iz inozemstva. Porudžbine stižu iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Australije, Kanade i Njemačke. Izrada zvečki i bičeva me jako opušta i to volim raditi.«

BOŽIĆ NEKAD I SAD...

»I danas se živo sjećam kako sam kada sam bio mali u vrijeme adventa išao s maj-

KUTAK ZA ADVENTSKU TRPEZU! Praznično jelo hrvatske vlastele

Sastojci:

- 5- 6 komada velikih odrezaka (svinjskih, purećih ili po želji)
- ½ kg suhih šljiva
- vegeta, sol
- 1-2 dl bijelog vina
- voda
- 1 kiselo vrhnje
- 1 slatko vrhnje
- papar

Priprema:

- 5- 6 odrezaka istući, otanjiti, posoliti, popapriti. Na svaki odrezak posložiti suhe šljive, u svaku šljivu staviti komadić maslaca koji je bio u hladnjaku. Odrjeske umotati i povezati koncem. Ovako urolane odrjeske peći na maslacu u tavi. Potrebno je stajati pokraj štednjaka i stalno ih okretati, da lijepo porumene sa svih strana. Kad meso porumeni dodati ostatak suhih isjeckanih šljiva, posuti vegetom i sve to zaliti s 1 - 2 dl bijelog vina i malo vode. Poklopiti i pustiti da se kuha još 15-ak minuta. Na kraju dodati slatko i kiselo vrhnje. Gotove odrjeske koso narezati, otprilike na 2 cm, služiti s preljevom od pečenja, uz dodatak kuhane riže.

kom i didom svako jutro u 6 sati na zornice u Malu crkvu. Iako nije bilo lako tako rano ustati, uvijek sam jako volio to razdoblje prije Božića, jer sam to uvijek doživljavao kao prikladnu pripremu za Božić. Kad sam osnovao svoju obi-

telj, moja supruga Blaženka i ja smo se trudili u potpunosti očuvati tradiciju u svakom pogledu, pa tako i u pogledu Božića. Naši sinovi također redovito idu na zornice, još od vremena kad su bili sasvim mali, nekih 3 - 4 godine.

Badnji je dan uvijek posebno lijep i radostan u svakoj obitelji, pa tako i u našoj. Bor uvijek unosimo u kuću na Badnji dan. Kad ga postavimo, tada moja supruga s djecom kiti bor. Nakon toga se unosi veliki Betlehem koji uz pomoć sinova postavljamo. Imamo veliki Betlehem koji sam sam izradio s preko trideset figurica. Sinovi i ja postavljamo Betlehem, zatim osvjetljenje za štalicu, vatru oko nje gdje se griju pastiri, pravimo jezerce, stavljamo mahovinu i kamenje. Ovo su posebno lijepi trenuci, jer sve ovo radimo s ljubavlju i u zajedništvu. Ispod bora obvezno stavimo slamu. Badnjak provodimo u kući mojih roditelja gdje se okupi cijela obitelj, brat sa svojom obitelji i moje sestre.«

Za ove blagdane pravimo najljepše slastice i delicije, uživamo u mirisima davnina, te nam je bilo drago dobiti od Ivana jedan recept po kojem i sam rado priprema, te ga toplo preporučuje. Evo recepta u našem »Kutku za adventsku trpezu«. Kako Ivan ističe, ovaj je recept dobio od suprugine sestre od strica, tako da, evo ga i na našoj adventskoj trpezi.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
 na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

SOMBORKE NA SAJMU »ETNO HRANA I PIĆA« U BEOGRADU

ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA MLADEŽI DSHV-A U SRIJEMU

Priznanje za zlatovez

Udruga žena »Zlatne ruke Somborke« iz Sombora osvojila je u Beogradu na sajmu »Etno hrana i pića«, u okviru kojeg je održana i Velika izložba rukotvorina, prvu nagradu Gran pri za posebno stvaralaštvo i predstavljanje rukotvorina, a kako je naglašeno, Somborke su nagradu dobile za svoj zlatovez. »Posebna nam je čast što smo ovo priznanje osvojile za zlatovez, jer smo mi samo prije mjesec dana završile kurs zlatoveza kojeg su nam držale žene iz Udruge 'Rubina' iz Osijeka. Osim prve nagrade, dobile smo i specijalnu nagradu, a to je dar Etnografskog muzeja iz Zagreba, koji nam je darovao sto godina stare sheme zlatoveza. Dali su nam veliku obvezu, jer sada imamo cijele godine što raditi i opravdati priznanje koje smo dobile«, kaže predsjednica Udruge »Zlatne ruke Somborke« *Katarina Dmitruk*.

Sajam je održan od 26. do 29. studenoga. Somborke su sudjelovale i prošle godine, kada su osvojile treću nagradu i to za radove rađene od slame.

Z. V.

Mario Vrselja i dalje predsjednik

Izborna skupština Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, podružnica Srijem, MO Srijemska Mitrovica, održana je 29. studenoga u prostorijama HNV-a u Srijemskoj Mitrovici. Skupštini je nazočio veliki broj aktivnih članova i simpatizera. Bilo je riječi o dosadašnjim bogatim aktivnostima Mladeži koje su se obavljale tijekom mandata predsjednika Mladeži *Marija Vrselje* i problemima s kojima se mladi danas susreću. Uslijedio je i izborni dio skupštine na kojoj je dosadašnji predsjednik bio jedini kandidat, te su ga mladi jednoglasno izabrali. Za zamjenicu je izabrana *Ana Dujić*, tajnik je *Edi Tajm*, blagajnik je *Zvonimir Perković*, a za rizničara je izabran *Josip Dujić*. Treća točka skupštine bila je namijenjena za pitanja, te su se mladi upoznali s planom rada novoizabranog predsjednika za sljedeće dvije godine mandata.

A. D.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04 i 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj izdala je pod brojem Rješenje IV-05/I-501-446/2013 od 12.11.2013. godine

SADRŽAJ ODLUKE I MJERE

- Rješenjem broj IV-05/I-501-446/2013 od 12.11.2013. godine naloženo je investitoru LIDL SERBIA SUPERMARKETI da:
1. Planira i izvede projekt u skladu s odgovarajućim tehnološkim procesom Glavnog projekta kojim su razrađene mjere za osiguranje standarda kvalitete životnog okoliša;
 2. Materijal od iskopa zemljišta odveze na lokaciju koja je određena Odlukom o određivanju lokacije za odlaganje inertnog otpada (»Sl. list Grada Subotica« br 31/10);
 3. U slučaju zagađenja (nekontroliranog izlivanja ulja ili goriva tijekom rada strojeva i mehanizacije) izvede sanaciju zemljišta;
 4. Tijekom izvođenja i rada projekta osigura poseban prostor za sav nastali otpadni materijal s uvjetima za sakupljanje, razvrstavanje i čuvanje do predaje ovlaštenom operatoru s odgovarajućom dozvolom za upravljanje otpadom;
 5. Planira i izvede sustav kanalizacije tako da kvaliteta otpadnih voda s kompleksa zadovolji kriterije Uredbe o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija i rokovima za njihovo dostizanje (»Sl. glasnik RS« br.67/11);
 6. Zauljene otpadne atmosferske vode potrebno je tretirati preko taložnika /separatora, sakupljeni sadržaj zbrinuti preko operatora s odgovarajućom dozvolom za upravljanje otpadom.
 7. Planira i izvede tehničko rješenje objekta kojim će osigurati prije puštanja u rad ispunjenost uvjeta zaštite zraka;
 8. Projektira i izvede odgovarajuću zvučnu zaštitu, kojom će osigurati da buka koja se emitira iz tehničkih ili drugih dijelova objekta pri propisanim uvjetima korištenja ne prekoračuje propisane vrijednosti razine buke za predmetni prostor;
 9. Postupa prema Rješenju Pokrajinskog zavoda za zaštitu okoliša pod brojem: 03-1611/2 od dana 15.10.2013;
 10. Tijekom ozelenjavanja prostora ne koristiti invazivne (agresivne alohtone) vrste.
 11. Planira i izvede tehničko rješenje objekta kojim će osigurati ispunjenost uvjeta zaštite zraka, pribavljanjem dozvole za rad, a u skladu s člankom 56. Zakona o zaštiti zraka (»Sl. glasnik RS« br. 36/09, 10/13).

RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Predmetni projekt ne pripada objektima koji su obuhvaćeni Listom II. Uredbe o utvrđivanju Liste (I.) projekata za koje je obvezna procjena utjecaja i Liste (II.) projekata za koje se može zahtijevati procjena utjecaja na životni okoliš (»Sl. Glasnik RS« br.114/08.)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Karbinje

Do ruku mi je ovih dana došla fotografija Roze i Antuna Raića snimljena prije četrdesetak godina na karbinjama, na jednome salašu na Bezdanskom putu kraj Sombora. Sjetila me ta fotografija na djetinjstvo, na salaš, na nekadašnje svinjokolje koje smo i mi djeca s nestrpljenjem iščekivali iako nikakvu ulogu u tome nismo imali, ali smo osjećali da se događa nešto veliko i važno. Sjetila me ta fotografija na vrijeme kada su se u domaćinskim kućama klala i po četiri »ranjenika«, kada su karbinje trajale od prije svitanja, pa do kasne večeri, a često se posao završavao tek sutradan.

POČETAK U CIK ZORE

Domaćin je ustajao još u cik zore, jer valjalo je založiti vatru u katlankama i ugrijati vodu prije nego stignu majstori. A tako važan posao kao što je klanje tovljenika ne može početi dok majstori ne popiju po jedno piće, tek toliko da se ugriju da posao bolje ide. Čim se svinje zakolju odvajalo se meso za domjenak i to ono najbolje. Nije tada bilo straha od trihineloze, pa se meso nije ni nosilo na pregled. Dok je gazdarica spremala domjenak,

majstori su sekli i pripremali meso. Odmah su se odvajale šunke za dimljenje, slanina, sjeklo se za topljenje masti, odvajalo meso za kobasice...

NADJEV

Nisu se tada kupovala crijeva za nadjev već su se crijeva čistila, a to je bio ženski posao. Tanka crijeva za kobasice morala su se dobro istrugati, neke su žene to radile noževima, a neke iglama za pletenje. Debela crijeva prala su se s mješavinom octa, brašna i soli. Poslije su se držala u hladnoj vodi u koju je nasječen crni luk. Dok su žene spremale crijeva za nadjev, muška čeljad spremala je meso za kobasice, kulenje i obarine. Kod kobasica osim dobrog doziranja paprike, soli, papra i češnjaka važno je bilo i dobro umijestiti meso, kažu mijesilo se rukama toliko dugo kao kada se mijesi kruh. Obarine od kojih su se nadijevale krva-

vice i pravile švargle kuhale su se u kotlu. U obarine se stavljala glava, koža, srce, bijela džigerica... Mesnatiji dio obarina odvajao se i sjekao za švarglu, a osatatak se mleo za krvavice i nadijevao u debela crijeva. Dok su se kuhale obarine obično su već i kobasice bile nedjevene pa se u obarinama barila i jedna mala kobasica, čisto da se proba. Nadijevene krvavice i švargla još su se malo kuhale i onda vadile i odmah bušile i pritiskale kamenom ili ciglama kako bi iz njih izašao višak tečnosti.

Šunke i slanina solili su se još iste večeri. Kobasice su se stavljale u pušnicu, ali se pod njih ložilo tek sutradan.

SJEDELJKA DO JUTRA

Kao što su bile zadužene za pranje crijeva, žene su bile zadužene i za topljenje masti. No, obično je bilo toliko posla da je topljenje masti ostajalo

za sutradan. Njihov posao bio je i pranje vangli i drugih posuda. Domaćica je uglavnom poslovala u kuhinji, dok su poslove vani radile žene koje su došle pomoći. Nije tada kao danas bilo mesara kod kojih se nosila svinja, a vraćalo već isječeno meso i nadijevene kobasice. Klalo se u kućama domaćina, a pomagali su susjedi, rođaci, prijatelji. Kada zaredaju karbinje neki od njih danima su išli od svinjokolja da svinjokolja. Pomoć koju su imali domaćini vraćali su tako što su sami poslije išli pomagati kod drugih na karbinjama. O plaćanju nije bilo niti govora, ali se zato na polasku pakiralo po parče kabasice, krvavice i malo čvaraka.

Na kraju napornog dana slijedila je bogata večera s kiselom čorbom, ponegdje i paprikašem, pečenim mesom i pečenom kobasicom. Obvezni su bili i kolačići. A onda je uslijedila sjedeljka koja je ponekada trajala i do jutra. Kartalo se, razgovaralo, pijuckalo. Događalo se da na karbinjama bude i desetak čeljadi, a kući se poslije obavljenog posla nikome nije žurilo. Nije se žurilo ni domaćinima, koji su skinuli s vrata jednu veliku brigu, pa su se mogli malo opustiti. Za važan posao kao što su karbinje znalo se i u širem susjedstvu, pa su djeca išla u »mačkare«. Maskirana i s tepsijama u koje su lupala baš su slučajno navraćala u vrijeme večere. Obično su dobivali malo kobasice i mesa, nekada su za to morali pjevati i igrati, ali bilo je i onih domaćina koji su ih jurili, pa su se »mačkare« završavale bježanjim preko šančeva, koji su kao za inat bili puni ledene vode.

Zlata Vasiljević

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Tko je bio sveti Nikola?

Nikola je rođen u gradu Patari u Maloj Aziji u 3. stoljeću. Kada je postao biskupom noći je provodio moleći, a dane pomažući potrebnima. Prema narodnom vjerovanju činio je i čudesa, smirio je uzburkano more, te je spasio dijete kojem je zapela riblja kost u grlu. Preminuo je 6. prosinca 327. godine. Zaštitnik je djece, pomoraca, djevojaka, siromaha, studenata, farmaceuta, pekara, ribara, zatvorenika, trgovaca, putnika, otoka Sicilije, pariškog sveučilišta i mnogih gradova širom svijeta.

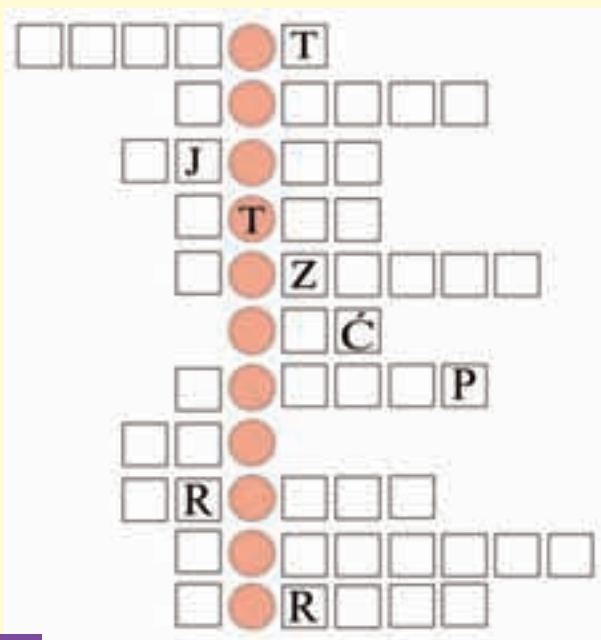
Zašto čizmice i čarape?

O svetom Nikoli ima više legendi, evo jedne: U blizini Nikole živio je bogat čovjek koji je jednoga dana sve izgubio. Kako nije imao novca udati nijednu od svojih triju kćeri, odlučio je za zaradu prodavati njihovu ljepotu. Nikola da spriječi očevu namjeru umotao je vreću sa zlatnicima i bacio ih kroz prozor. Kada bi otac našao novac, uspio je s mirazom udati prvu kćer. Nikola je opet bacio novac za drugu kćer, pa je stari čovjek uspio i nju udati. No, kada je Nikola treći put bacio zlatnike, ovaj put kroz dimnjak, oni su upali u čarape koje su se sušile. Upravo zato danas su čarape i čizmice glavni simboli ovog veselog blagdana.

HRCKOVE MOZGALICE

Za svaku zadanu riječ pronađi odgovarajuće mjesto. U kružicama ćeš dobiti ime sveca skriveno vješto. RADOST, DAROVI, ČIZMICE, DJECA, ZLATNICI, PROZOR, ŠTAP, BISKUP, SVETAC, DŽAK i NOĆ

Susret sa Silvijom 600

Prošli tjedan Suboticu je posjetila poznata književnica *Silvija Šesto* iz Zagreba. Došavši na poziv Gradske knjižnice iz Subotice susrela se s djecom koja nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Subotici i okolici. Najprije je u srijedu, 27. studenoga, posjetila okolna sela - Malu Bosnu, susrevši se s učenicima OŠ »Ivan Milutinović«, te Tavankut, gdje je razgovarala s djecom iz škole domaćina »Matija Gubec«, i »Vladimir Nazor« iz Đurđina. Sutradan, u četvrtak 29. studenog, susret je održan u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici na kojem su sudjelovali učenici osnovnih škola »Matko Vuković« i »Ivan Milutinović«, dok se u večernjim satima družila s učenicima domaćinima iz Gimnazije »Svetozar Marković« te učenicima Politehničke škole u Subotici.

Atmosfera je na ovim susretima bila izvrsna, što je bilo i za očekivati. Svatko tko je pročitao makar i mali dio Silvijinog stvaralaštva

SUNČANA JESEN ŽIVOTA

Priredba u čast baka i djedova

Učenici OŠ »Ivo Lola Ribar« i mališani iz dječjeg vrtića »Kolibri« u Plavni priredili su u petak 29. studenoga prigodni program za svoje bake i djedove. U predvorju škole nizale su se razne recitacije, pjesmice, ples, gluma i folklor, kojima su djeca obradovala svoje najstarije.

Figurice od tijesta za Božićnjake

poželjet će još čitati, a posebice je i upoznati. Doznali smo mnogo toga o njoj. Znete li da je ona trenerka stolnog tenisa, rastura ga, bila je čak i reprezentativka. Napisala je oko 3.000 reklama, radila je na radiju, televiziji, u kazalištu, novinama. Piše pjesme, poeziju, prozu, romane. Dobitnica je brojnih nagrada, među kojima su najbitnije nagrada »Ivana Brlić – Mažuranić« za djelo »Debela« i nagrada »Grigor Vitez« za »Tinuninu«. Ima tri psa i isto toliko djece. Predsjednica je Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade, pa nam je ovom prigodom predstavila i Klub prvih pisaca. U obveznoj lektiri zastupljena je s čak pet naslova što je, morate priznati, popriličan broj. Tu spadaju njena djela: »Debela«, »Vanda«, »Tko je ubio pateticu?« te »Bum Tomica 1« i »Bum Tomica 2«.

Toliko toga bih još voljela reći, ali niti imamo dovoljno prostora na ovim Hrckovim stranicama, niti treba. Nešto morate i sami pročitati. Stoga vam predlažem, potražite neki od brojnih naslova ove poznate zagrebačke spisateljice u Gradskoj knjižnici u Subotici (objavila je čak 32 knjige od kojih je dvadesetak za djecu i mlade) i uživajte u njima. Kupnju knjiga Silvije 600 za knjižicu te susrete djece koja nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku poduprli su Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Grad Subotica i NIU »Hrvatska riječ«.

B. I.

Djeca iz vrtića »Marija Petković - Sunčica i Biser« sudjelovali su na maloj radionici na kojoj su pravili figurice od tijesta za božićnjake. U tome su im pomagale odgojiteljice i tete Marija Vukov i Ksenija Horvacki.

U folklornom dijelu programa nastupili su najmlađi folklorasi HKUPD-a »Matoš«, koji su bili obučeni u bijelo šokačko ruho – roklje. Oni su uz ples i instrumentalnu pratnju pjevali šokačkom ikavicom, što je stvorilo veseli ugođaj, smijeh i radost svih nazočnih.

U zajedničkom druženju nakon programa bake su počastile svoje unuke kolačima, pecivom i sokom.

Z. P.

**PETAK
6.12.2013.**

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:18 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu : Andaluzija - obala svjetlosti, dokumentarna serija
10:55 Ni da ni ne: Varanje na testovima
11:45 Vijesti iz kulture
12:00 Dnevnik 1
12:36 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:18 Reporter: Šest dana
14:10 Abeceda zdravlja: Debljina
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:43 Riječ i život: Adventski novi poziv na svetost, religijski program
15:13 Indeks, emisija o školstvu
15:43 Susret liječnika i zdravčara, emisija pučke i predajne kulture
16:13 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:06 I to je Hrvatska: Eufrazijeva bazilika
18:20 Znanstveni krugovi
18:55 Iza ekrana
19:30 Dnevnik
20:06 Drevni Egipat: Život i smrt u Dolini kraljeva, dokumentarna serija
21:10 Noćni brodovi, ciklus Novi hrvatski film
22:55 Dnevnik 3
23:30 Muškarci koji mrze žene, švedski film (Trilogija Millennium)
01:57 Božićna pljačka, američki film (R)
03:22 Znanstveni krugovi (R)
03:52 Susret liječnika i zdravčara, emisija pučke i predajne kulture
04:22 Riječ i život: Adventski novi poziv na svetost, religijski program
04:52 Abeceda zdravlja: Debljina
05:02 Indeks, emisija o školstvu
05:32 Hrvatska uživo
06:22 Iza ekrana
06:52 Luda kuća, TV serija

06:41 Najava
06:46 Mala TV:
06:47 TV vrtić: Sv. Nikola
06:57 Ninin kutak: Snježne pahulje od papira
07:03 Tajni dnevnik patke Matilde: Tajna nestalih školskih torbi
07:17 Feliksova pisma, crtana serija
07:42 Linusov Božić, serija za djecu
08:07 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:32 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
09:00 Školski sat: Povratak Smogovaca
09:45 Svaki dan dobar dan: Od hobija do posla
10:25 Pozitivno
10:55 Biblija
11:05 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
11:50 Hotel dvorac Orth, serija
12:35 Na zapovijed, glavni kuharu! - dokumentarna serija
13:00 Božićna pljačka, američki film
14:50 Degraasi
15:15 Briljanteen
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Gustav, crtani film
16:40 Ždrijeb za nogometno SP 2014., prijenos
18:40 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - superG (M), prijenos
20:05 "Korak u život" - humanitarna akcija
22:05 Naši dani - priče o hrvatskom rocku, glazbeno-dokumentarna serija
23:05 Umorstva u Midsomeru
00:35 Noćni glazbeni program

06:10 Monsuno, crtana serija
06:35 Lalaloopsy
07:00 Traktor Tom
07:15 Štrumpfovi
08:10 Pčelica Maja, crtana serija
08:20 TV izlog
08:35 Ninja ratnici, serija R
09:00 TV izlog
09:15 Zauvijek susjedi, serija R
10:30 Milost, serija R
11:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
12:35 IN magazin vikend R
13:25 Zora dubrovačka, serija R
14:20 Navy CIS, serija
15:15 Ninja ratnici, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin

18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 10/35
22:10 Pepeljuga, igrani film
00:05 Projekt Meduza 1, mini-serija
01:50 Projekt Meduza 2, mini-serija
03:35 Ezo TV, tarot show
05:05 Sutkinja Maria Lopez, serija
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
07.05 Yu-Gi-Oh!
07.30 Moji džepni ljubimci, animirana serija
07.50 Virus attack, animirana serija
08.10 TV prodaja
08.25 Snažne žene, serija (R)
09.20 Tko će ga znati!, game show (R)
10.10 TV prodaja
10.25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
11.20 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12.15 TV prodaja
12.30 Avenida Brasil, serija
13.30 Snažne žene, serija
14.30 Tajne, serija (R)
15.30 Pad Carigrada, povijesna mini serija (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!, game show
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 A-Team - TV premijera, igrani film, akcijski
22.20 Nepobjedivi 3: Iskušenje - TV premijera, igrani film, akcijski
23.05 Eurojackpot
23.10 Nepobjedivi 3: Iskušenje - TV premijera, igrani film, akcijski
00.20 CSI, serija (R)
01.15 RTL Danas, (R)
02.00 Kraj programa

**SUBOTA
7.12.2013.**

07:24 Najava
07:40 Granična rijeka, američki film (ciklus klasičnog vesterna)
09:05 Normalan život, emisija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Subotom ujutro

12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira, emisija
13:10 Duhovni izazovi
13:40 Prizma
14:30 Kućni ljubimci
15:05 Kraljevna Ka'ulani, američko-britanski film
16:40 Manjinski mozaik: Slovački spomenar zagrebačke Matice
17:00 Vijesti
17:15 Smogovci, serija
17:45 Smogovci, serija
18:20 Lijepom našom: Čakovec
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Ples sa zvijezdama
22:00 Gospodska kuća, Eaton Place 165, serija
22:55 Dnevnik 3
23:30 Divlja meta, britanski film (R)
01:05 Granična rijeka, američki film
02:25 Subotom ujutro
04:00 Normalan život, (R)
04:45 Veterani mira, emisija
05:30 Prizma, (R)
06:15 Glas domovine
06:40 Lijepom našom: Čakovec

06:27 Najava
06:32 Eko zona (R)
07:02 Dim dam dum, crtani film
07:07 Wot wot's, crtana serija
07:17 Priče za sva vremena, crtana serija
07:32 Matkova čudovišta, crtana serija
07:47 Čarobnjakova kuća, serija za djecu
08:42 Mala TV:
09:05 Hrabri izviđači, američki film za djecu (R)
11:20 Kroz tvoje oči, dokumentarna serija
11:50 Dolina sunca, serija
12:35 Dolina sunca, serija
13:50 Večer na 8. katu, talk-show (R)
14:30 Volim Hrvatsku
15:50 Top Gear, dokumentarna serija
17:05 Simpsoni, serija
17:30 Rukomet, Seha liga: Zagreb - Metalurg, prijenos
18:55 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - spust (M), prijenos
20:25 Ljubav se događa, američki film
22:15 Uloži na favorita, američko-britanski film
23:55 Garaža: Vinyl Slang
00:25 Noćni glazbeni program

06:20 In magazin R
06:45 Zauvijek susjedi, R
07:45 TV Izlog
08:00 Lego Friends
08:30 Peppa Pig, R
08:45 Peppa Pig, crtana serija
09:00 Lalaloopsy
09:25 Winx club, R
09:55 Mia i ja, crtana serija
10:20 Pčelica Maja
10:50 Power Rangers samurai, crtana serija
11:45 Zauvijek susjedi, serija
12:55 Projekt Meduza 1, mini-serija R
14:40 Projekt Meduza 2, mini-serija R
16:25 Provjereno R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno R - nast.
17:45 Stella, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Na smrtonosnoj zemlji, igrani film
22:05 Čuvar granice, film
23:00 MMA - Superfinale
01:15 Čuvar granice, igrani film - nastavak
02:10 Agatha Christie: Ubojstvo na Karibima, igrani film
03:50 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 Kraj programa

06.05 RTL Danas, (R)
06.50 Dodir prirode, poljoprivredna emisija (R)
07.25 Virus attack
07.45 Chuggington
08.10 Aladdin
08.35 Timon i Pumbaa
09.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.10 TV prodaja
10.25 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
11.30 TV prodaja
11.45 Lov na zeleni dijamant, igrani film, avanturistička komedija
13.50 Ostavljeni na Antartici, film, avanturistički (R)
16.10 Krv nije voda, serija
17.05 Smrtonosnih 60
17.45 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, emisija
20.00 Budi mi prijatelj - TV event, TV event
22.00 Pogodi tko dolazi na večeru, igrani film, romantična komedija
00.10 Prljavi posao - TV premijera, film, triler
02.00 Astro show, emisija
03.00 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

**NEDJELJA
8.12.2013.**

07:49 Najava
08:05 Vrata noći, francuski film (Zlatna kinoteka)
10:00 Vijesti
10:12 Press klub
11:00 Ubojstvo, napisala je
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:35 Bijela ljepotica, serija
16:25 Vrtlara
17:00 Vijesti
17:12 Fotografija u Hrvatskoj
17:20 Gospodin Selfridge, serija
18:10 Volim Hrvatsku
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 6/45
20:11 Potjera, večernji kviz
21:00 Stipe u gostima, humoristična serija
21:35 Damin gambit: Antoaneta Radočaj-Jerković
22:20 Dnevnik 3
22:55 Klasika mundi: Andras Schiff u Teatru Olimpiko
23:25 Vrata noći, francuski film
01:10 Press klub (R)
01:55 Nedjeljom u dva (R)
02:55 Damin gambit: Antoaneta Radočaj-Jerković
03:35 Abeceda zdravlja (R)
03:45 Indeks
04:15 Mir i dobro
04:45 Split: More (R)
05:15 Plodovi zemlje (R)
06:05 Vrtlara

06:05 Najava
06:10 Normalan život, emisija o obitelji (R)
06:55 Moomini, crtana serija (R)
07:20 Tintinove pustolovine, crtana serija
07:45 Roktave priče, crtana serija
08:10 Dječja farma, crtana serija
08:35 Mowgli, serija za djecu
09:00 Mala TV:
09:25 Ni da ni ne: Preventivni pritvor
10:15 Pozitivno
10:45 Biblija
10:55 Novo Virje: Misa, prijenos
12:05 Ples sa zvijezdama
14:20 Olsenova banda i blago

kralja lopova, švedski film
15:40 Ružiona Specijal
16:00 Nedjeljom lagano, zabavno-sportska emisija
17:40 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
18:10 Košarka, ABA Liga: Cibona - Igokea, prijenos
20:40 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
21:35 Večer s Joolsom Hollandom
22:35 INmusic festival 2013: Bloc Party
23:35 Noćni glazbeni program

06:10 Zauvijek susjedi, R
07:10 TV Izlog
07:25 Lego Friends, crtana serija R
07:50 Peppa Pig, R
08:10 Peppa Pig, crtana serija
08:25 Lalaloopsy
08:50 Winx club
09:20 Mia i ja, crtana serija
09:45 Pčelica Maja, crtana serija
10:10 Power Rangers samurai
11:05 Zauvijek susjedi, serija
12:15 Sjever i jug, mini-serija
14:10 Agatha Christie: Ubojstvo na Karibima, igrani film R
16:10 IN magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Stella, serija 13/14
21:30 Za sve je kriva svekrva, igrani film
23:30 Na smrtonosnoj zemlji, igrani film R
01:30 Čuvar granice, film R
03:05 Sjever i jug, R
04:40 Dnevnik Nove TV R
05:30 In magazin R
06:05 Kraj programa

05:55 RTL Danas, (R)
06:35 Krv nije voda, serija (R)
07:30 Chuggington, animirana serija
07:55 Virus attack, animirana serija
08:15 Aladdin, animirana serija (R)
08:45 Timon i Pumbaa, animirana serija (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
10:25 Dodir prirode, poljoprivredna emisija
11:05 TV prodaja
11:15 Smrtonosnih 60, R

**HRT1 06.12.2013 21:13
NOĆNI BRODOVI,
ciklus Novi hrvatski film**

Zadnja je jednaka kao prva, neočekivana, začuđujuća i nesporetna. Stotinu je priča o prvoj ljubavi, ovo je priča o zadnjoj.

O romansi koju nitko nije očekivao i nikada se ne bi dogodila da Helena i Jakov nisu skočili preko ograde balkona i kao sedamdesetogodišnji tinejdžeri pobjegli u noć. Pobjegli su iz staračkog doma.

I život će odjednom postati drukčiji: autom koji ne može u rikverc krenut će neutabanim stazama, bacit će mobilne u rijeku, poslati svakod-

nevicu kvragu i kao bjegunci krenuti u posljednju avanturu.

Nisu spavali tri dana i tri noći, a iz daljine se čuje grmljavina...

Uloge: Ana Karić (Helena), Radko Polić (Jakov), Lana Barić (Anja), Renata Ulmansk (Olgica), Bogdan Diklić (Marko), Tonka (Marija Geml), Stanka

Pavuna (Mira), Jadranka Đokić (Frizerka), Pero Kvrčić (General), Zvonimir Torjanac (Vlado) i drugi.

Scenarij: Igor Mirković i Elvis Bošnjak

Scenografija: Željka Burić

Montaža: Ivana Fumić

Snimatelj: Silvester Kolbas

Produkcija: Studio dim

Glazba: Tamara Obrovac

Izvršni producent: Petar Milić

11.55 Smrtonosnih 60, (R)
12.35 TV prodaja
12.50 Kraljica naturalne večeri - TV premijera, igrani film, komedija
14.30 Pogodi tko dolazi na večeru, igrani film, romantična komedija (R)
16.35 Krv nije voda, serija
17.35 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20.00 G.I. Joe: Kobrin uzlet, igrani film, akcijski
22.15 Kriza, humoristična serija
22.55 CSI: Miami, serija
23.50 CSI: Miami, serija
00.45 CSI: Miami, serija
01.40 Astro show
02.40 Prijava posao - TV premijera, film, triler (R)
04.10 RTL Danas, (R)
04.55 Kraj programa

**PONEDJELJAK
9.12.2013.**

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi, telenovela
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -

Hrvati u BiH

14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
15:40 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:06 I to je Hrvatska: Kleti
18:20 Potrošački kod
18:55 Smogovci, serija za djecu
19:30 Dnevnik
20:06 TV Bingo
20:26 Let nad Hrvatskom, popularnoznanstvena serija
21:00 Fokus
22:00 Transatlantic, serija
22:55 Dnevnik 3
23:30 Kuća, ciklus hrvatskog filma
01:05 Runjićeve večeri '10., snimka koncerta
02:20 Potrošački kod (R)
02:50 Fokus
03:45 Što vas žulja?
04:30 Pogled preko granice - Hrvati u BiH (R)
04:55 Hrvatska uživo
05:45 Luda kuća, TV serija

06:45 Najava
06:50 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Bonsai
07:01 Tigrasta patka, crtani film
--:-- Čarobna ploča - Sedam kontinenata: Australija (R)
07:20 Feliksova pisma, crtana serija
07:45 Linusov Božić, serija za djecu
08:10 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:35 Zvjerinjak na kraju sela,

serija za djecu

09:00 Školski sat
09:45 Ton i ton: Unutarnji puls i nepredvidivi projekt
10:00 Briljanteen
10:40 Dr. Oz (3), talk-show
11:50 Hotel dvorac Orth, serija
12:35 Na zapovijed, glavni kuharu! - dokumentarna serija
13:00 Ludi Kanadani, kanadski film (R)
14:45 Degraisi, serija za mlade
15:15 Divlji u srcu
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:15 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
18:05 Svaki dan dobar dan
18:45 Dr. Oz (3), talk-show
19:25 Mala TV:
19:36 Tigrasta patka, crtani film
--:-- Čarobna ploča - Sedam kontinenata: Australija (R)
20:00 Roditelji i djeca
20:45 Top Gear
21:40 Krvavi svibanj, serija
22:35 C.S.I.: Las Vegas, serija
23:20 Sestra Jackie, humoristična serija
23:45 Fringe, serija
00:30 Noćni glazbeni program

05:45 Monsuno, crtana serija
06:10 Lalaloopsy, crtana serija 16/20
06:35 Traktor Tom, crtana serija 20/26
06:50 Štrumpfovi, crtana serija
07:45 Pčelica Maja
07:55 TV izlog
08:10 Ninja ratnici, serija R
08:40 Zauvijek susjedi, serija R

09:45 TV izlog
10:00 Milost, serija R
11:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
12:35 IN magazin vikend R
13:25 Zora dubrovačka, R
14:20 Navy CIS, serija
15:15 Ninja ratnici, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 11/35
22:10 Lud, zbunjen, normalan
22:45 Večernje vijesti
23:05 Gas do daske, film
00:55 Za sve je kriva svekrva, igrani film R
02:50 Posjetitelji, serija
03:35 Ezo TV, tarot show
04:35 Sutkinja Maria Lopez
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Kraj programa

06:15 RTL Danas
07:00 Yu-Gi-Oh!
07:25 Moji džepni ljubimci
07:45 Virus attack
08:00 TV prodaja
08:15 Snažne žene, serija (R)
09:15 Tko će ga znati!, game show (R)
10:15 RTL Extra Magazin, showbiz emisija (R)
11:05 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12:15 Avenida Brasil, serija
13:20 Snažne žene, serija
14:15 G.I. Joe: Kobrin uzlet, igrani film, akcijski (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Tko će ga znati!
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!
20:00 Tajne, dramska serija
21:10 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show
22:10 Talac, igrani film, kriminalistička drama
00:20 RTL Vijesti
00:50 Kriza, serija (R)
01:25 CSI: Miami, serija (R)
02:20 Astro show
03:20 RTL Danas, (R)
04:00 Kraj programa

**UTORAK
10.12.2013.**

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska

09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s Vendavala
13:15 Reporter
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:06 I to je Hrvatska: Gacko polje
18:20 Pravilo 72
18:55 Smogovci, serija
19:30 Dnevnik
20:06 Potjera, večernji kviz
20:55 Pogledi - dokumentarni film
21:55 Transatlantic, serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Zdravo društvo
00:10 Runjićeve večeri '11., snimka koncerta (1.dio)
01:00 Pravilo 72 (R)
01:30 Let nad Hrvatskom, popularnoznanstvena serija
02:00 Zdravo društvo
02:45 Duhovni izazovi
03:15 Jezik za svakoga (R)
03:25 Jezik za svakoga (R)
03:35 Što vas žulja?
04:20 Glas domovine
04:45 Vrtlarica (R)
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija

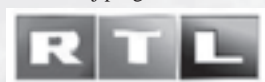

06:44 Najava
06:49 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Spavanje
--:-- Ninin kutak: Čestitke za blagdan
--:-- Profesor Baltazar: Maxol
--:-- Danica i... veprići
07:20 Feliksova pisma
07:45 Linusov Božić, serija za djecu
08:10 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:35 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth, serij
12:45 Na zapovijed, glavni kuharu! - dokumentarna serija
13:10 Ljeto na ranču Kojotova strijela, američki film
14:45 Degrassi, serija
15:15 Divlji u srcu, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:15 Dok vas nije bilo...,

dokumentarna serija
18:05 Svaki dan dobar dan
18:45 Dr. Oz, talk-show
19:30 Mala TV:
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:45 Vunasti mamut - Tajne u ledu, dokumentarni film
21:40 Mildred Pierce, serija
22:35 C.S.I.: Las Vegas, serija
23:20 Sestra Jackie, humoristična serija
23:45 Fringe, serija
00:30 Noćni glazbeni program

05:50 IN magazin vikend R
06:10 Monsuno, crtana serija
06:35 Lalaloopsy, R
07:00 Traktor Tom
07:15 Štrumpfovi
08:10 Pčelica Maja
08:20 TV izlog
08:35 Ninja ratnici, serija R
09:00 TV izlog
09:15 Zauvijek susjedi, R
10:30 Milost, serija R
11:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
12:35 IN magazin R
13:25 Zora dubrovačka,
14:20 Navy CIS, serija
15:15 Ninja ratnici, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 12/35
22:10 Lud, zbunjen, normalan
22:45 Večernje vijesti
23:05 Izigrane, igrani film
00:50 Gas do daske, film R
02:40 Posjetitelji, serija
03:35 Ezo TV, tarot show
04:35 Sutkinja Maria Lopez
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
07:05 Yu-Gi-Oh!
07:35 Moji džepni ljubimci
07:55 Virus attack
08:15 TV prodaja
08:30 Snažne žene, serija (R)
09:20 Tko će ga znati!, game show (R)
10:10 TV prodaja
10:25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
11:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12:20 TV prodaja
12:25 Avenida Brasil, serija
13:30 Snažne žene, serija
14:30 Tajne, serija (R)
15:39 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti

16:45 Tko će ga znati!
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!
20:00 Tajne, dramska serija
21:10 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show
22:10 12 dana za ljubav - TV premijera, igrani film, romantična komedija
23:55 RTL Vijesti
00:25 Talac, igrani film, kriminalistička drama (R)
02:25 Astro show, show
03:25 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

**SRIJEDA
11.12.2013.**

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:15 Reporter
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera, serija
17:00 Vijesti
18:06 I to je Hrvatska: Arena Pula
18:20 Eko zona
18:55 Smogovci, serija za djecu
19:30 Dnevnik
20:04 LOTO 7/39
20:10 Dokumentarni film
21:05 Paralele
21:35 Pola ure kulture
22:00 Transatlantic, serija
22:55 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:30 Izgnanie (Izgon), ruski film (Kino Europa)
02:01 Runjićeve večeri '11., snimka koncerta (2.dio)
02:57 Dokumentarni film
03:47 Što vas žulja?
04:32 Paralele
05:02 Hrvatska uživo
05:52 Luda kuća, TV serija

06:43 Najava

06:48 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Samo hrvači
07:01 Tigrasta patka, crtani film)
07:20 Feliksova pisma, crtana serija
07:45 Linusov Božić, serija za djecu
08:10 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:35 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
11:50 Hotel dvorac Orth, serija
12:35 Na zapovijed, glavni kuharu! - dokumentarna serija
13:00 Taken Back: Finding Haley, američko-kanadski film
14:45 Degrassi, serija za mlade
15:10 Divlji u srcu
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:15 Hokej KHL: Medveščak - AK Bars Kazan, emisija
17:30 Hokej KHL: Medveščak - AK Bars Kazan, prijenos
20:05 Nogomet, LP - emisija
20:35 Nogomet, LP - prijenos
22:35 Nogomet, LP - emisija
23:30 Fringe (3), serija
00:15 Seks i grad, humoristična serija
00:45 Noćni glazbeni program

05:50 IN magazin R
06:10 Monsuno, crtana serija
06:35 Lalaloopsy
07:00 Traktor Tom
07:15 Štrumpfovi
08:10 Pčelica Maja
08:35 Ninja ratnici, serija R
09:00 TV izlog
09:15 Zauvijek susjedi, R
10:30 Milost, serija R
11:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
12:35 IN magazin vikend R
13:25 Zora dubrovačka, R
14:20 Navy CIS, serija
15:15 Ninja ratnici, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, 19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 13/35
22:10 Lud, zbunjen, normalan
23:00 Večernje vijesti
23:20 Putnik 57, igrani film
01:00 Djevojke s dozvolom za ubojstvo, igrani film

02:45 Posjetitelji, serija
03:30 Ezo TV, tarot show
04:30 Sutkinja Maria Lopez
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

06.25 RTL Danas, (R)
07.05 Yu-Gi-Oh!
07.35 Moji džepni ljubimci
07.55 Virus attack
08.30 Snažne žene, serija (R)
09.20 Tko će ga znati!
10.10 TV prodaja
10.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12.20 TV prodaja
12.25 Avenida Brasil, serija
13.30 Snažne žene, serija
14.30 Tajne, serija (R)
15.30 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!
20.00 Tajne, dramska serija
21.10 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show
22.10 Po jutru se dan poznaje - TV premijera, igrani film, humorna drama
00.10 RTL Vijesti
00.40 12 dana za ljubav - TV premijera, igrani film, romantična komedija (R)
02.20 Astro show, show
03.20 RTL Danas, (R)
04.05 Kraj programa

ČETVRTAK 12.12.2013.

06:39 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu
11:00 Što vas žulja?
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:33 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:15 Reporter
14:10 Abeceda zdravlja
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:06 I to je Hrvatska: Kule Gornjeg grada
18:20 Turistička klasa
18:55 Smogovci, serija
19:30 Dnevnik
20:05 Večer na 8. katu, talk-show
20:50 Labirint, unutrašnje politički magazin
21:40 Borgen, serija
22:45 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:20 Drugi format
00:00 Runjićeve večeri '12., snimka koncerta 89'
01:30 Večer na 8. katu

02:10 Labirint, unutrašnje politički magazin
02:55 Drugi format
03:35 Turistička klasa
04:05 Što vas žulja?
04:30 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija

06:45 Najava
06:49 Mala TV:
--TV vrtić: Čestitke
--Profesor Baltazar: Najveći snjegović
--Laboratorij na kraju svemira: Lebdeće loptice
07:20 Feliksova pisma
07:45 Linusov Božić, serija
08:10 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:35 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
09:00 Školski sat
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Kriške sira, dokumentarna serija
13:10 Martha, Ruth i Edie, kanadski film (R)
14:45 Degrassi, serija za mlade
15:10 Divlji u srcu, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:15 Dok vas nije bilo..., dokumentarna serija
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 16.25 - 19.00 Plivanje: EP - kratki bazeni
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:45 Nogomet, Europska liga - emisija

21:00 Nogomet, Europska liga: Betis - Rijeka, prijenos
22:55 Nogomet, Europska liga - emisija
23:15 Nogomet, Europska liga: Dinamo - Ludogorec, snimka
00:20 Fringe, serija
01:05 Noćni glazbeni program

05:45 IN magazin R
06:10 Monsuno, crtana serija
06:35 Lalaloopsy, R
07:00 Traktor Tom
07:15 Štrumpfovi
08:10 Pčelica Maja
08:20 TV izlog
08:35 Ninja ratnici, serija R
09:00 TV izlog
09:15 Zauvijek susjedi, R
10:30 Milost, serija R
11:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
12:35 IN magazin vikend R
13:25 Zora dubrovačka, R
14:20 Navy CIS, serija
15:15 Ninja ratnici, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 14/35
22:10 Provjereno
23:20 Večernje vijesti
23:40 Ubojstvo u Greenwichu, igrani film
01:30 Putnik 57, film R
03:05 Posjetitelji, serija

03:50 Ezo TV, tarot show
04:50 Sutkinja Maria Lopez
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 Kraj programa

06.25 RTL Danas, (R)
07.05 Yu-Gi-Oh!
07.35 Moji džepni ljubimci
07.55 Virus attack
08.30 Snažne žene, serija (R)
09.20 Tko će ga znati!, game show (R)
10.10 TV prodaja
10.25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
11.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12.10 TV prodaja
12.25 Avenida Brasil, serija
13.30 Snažne žene, serija
14.30 Tajne, serija (R)
15.30 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Tko će ga znati!, game show
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas,
19.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Tajne, dramska serija
21.10 Tri, dva, jedan peci!, kulinarski show
22.10 CSI, serija
23.05 CSI, serija
00.00 RTL Vijesti
00.25 Po jutru se dan poznaje, film, humorna drama (R)
02.25 Astro show
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13,05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Poraz Spartaka

BEOGRAD – Nogometaši jedinog subotičkog Superligaša poraženi su na gostovanju protiv Partizana u Beogradu (2-0). Priliku za revanš Spartak je imao ove srijede u susretu četvrtine finala Kupa Srbije, kada su se isti rivali susreli na Gradskom stadionu u Subotici.

ODBOJKA

Važni bodovi

STARA PAZOVA – Zahvaljujući gostujućoj pobjedi protiv Jedinstva u Staroj Pazovi (3-1), odbojkaši Spartaka su s novim bodovima uspjeli pobjeći s pozicije koja vodi u razigravanje za ostanak u Superligi. Najbolji u pobjedničkim redovima bili su Uroš Kecman i Darko Filipaš.

ŠAH

Turnir osoba s invaliditetom

SUBOTICA – U sklopu obilježavanja Svjetskog dana osoba s invaliditetom, u atriju Otvorenog sveučilišta održan je u utorak 3. prosinca prigodan šahovski turnir u cilju skretanja

pozornosti na osobe s invaliditetom koje nisu u dovoljnoj mjeri uključene u društvo

PLIVANJE

Nacionalni rekord Savića

BEOGRAD – Prošlog vikenda na bazenskom kompleksu Gale Muškatirović u Beogradu održano je Prvenstvo osnovnih i srednjih škola Srbije u plivanju, na kome je nastupilo preko 600 plivača iz cijele države. Grad Suboticu je predstavljalo ukupno 55 natjecatelja.

Za grad Suboticu je osvojeno ukupno pet medalja:

Novak Savić, 50m slobodno, u kategoriji 5.-6. razredi, zauzeo je I. mjesto, s novim nacionalnim rekordom 26,90, Teodora Der, 50m slobodno, u kategoriji 1.-4. razredi (I. mjesto),

Andrej Barna, 100m slobodno, u kategoriji srednjih škola (I. mjesto), Sara Evetović, 50m delfin, u kategoriji 1.-4. razredi (II. mjesto), Tamara Birkaš, 50m leđno, u kategoriji 5-6 razredi (II. mjesto).

DIZANJE UTEGA

Juniorski prvaci države

BAČ – Mladi Spartakovi dizači utega osvojili su naslov prvaka Srbije na prvenstvu za natjecatelje do 17 godina starosti, održanom prošle subote u Baču. Za pobjedničku momčad nastupili su: Ervin Aroksalaši, Mačas Gajda, Tamaš Kajdoči, Aron Kanižai i osvojili 1043 sinclair bodova.

RUKOMET

Prekid serije poraza

BAJMOK – Pobjedom protiv PKB-a (28-21), rukometaši Spartak Vojputa prekinuli su neugodnu seriju od tri uzastopna poraza u prvenstvu Superlige. Zbog zauzetosti gradske Dvorane sportova, susret je odigran u Bajmoku.

STOLNI TENIS

Uvjerljiva pobjeda

SUBOTICA – Druga momčad STK Spartak iz Subotice savladala je maksimalnim rezultatom 4-0 gostujuću momčad Roham iz Srpske Crnje u prvenstvenom susretu Druge lige skupina Sjever. Pobjede su izborili Karolj Poša, Aleksandar Radosavljević i Milan Trbović u singlu, te Poša, Radosavljević u igri parova. U sljedećem kolu Subotičani gostuju u Novom Sadu kod momčadi Edšeg.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: Bazna stanica mobilne telefonije »SU-Mala Bosna« - SU39 na katastarskoj parceli br. 39979 KO Donji grad.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, »Telekom Srbija« a.d, Beograd, Takovska br. 2, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 6.12.2013.godine do 16.12.2013, u vremenu od 10 do 12h.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš.

BOJAN TOŠIĆ, TRENER MLADIH KATEGORIJA U RK RADNIČKI IZ ŠIDA

Stasava uspješna generacija

Plasmanom među osam najboljih momčadi u Vojvodini dokazali su veliki talent

PIONIRSKA MOMČAD

Pioniri treniraju tri puta tjedno, a utakmice se održavaju svakog drugog vikenda, dok su prijateljske svaki tjedan:

»Djeca se trebaju baviti sportom, ne samo rukometom nego i drugim sportovima. Ovim putem bih pozvao svu djecu da nam se priključe, jer sada imamo stručne ljude i kadar koji je spreman

najmlađe uvesti u osnovne tehnike rukometa. Siguran sam da sada imamo dobru ekipu, kako prvi tim, tako i pionire, što nam je i glavna ciljna skupina. Ovaj klub ne smije ostati bez djece, jer ona su naša budućnost i moramo raditi na tome da nam se priključe u što većem broju, rekao je na koncu kraćeg rukometnog razgovora trener mladih kategorija u šidskom RK Radnički Bojan Tošić.

Suzana Darabašić

URukometnom klubu »Radnički 1958« Šid pokraj članova ekipe prvog tima koji su trenutačno prvaci B skupine Treće lige Srijem - Južna Bačka, treniraju i pioniri 1998.-1999. godište, koji prema svojim dosadašnjim rezultatima na natjecanjima nagovještavaju da će biti ništa manje uspješni od prvog tima. Naime, prošle su godine sudjelovali na natjecanju pionira gdje su ostvarili uspjeh i plasirali se među osam najuspješnijih ekipa u Vojvodini. Njihov trener *Bojan Tošić* ističe kako je za dobre rezultate najvažnija dobra disciplina, redovito treniranje i neminovna ljubav prema sportu:

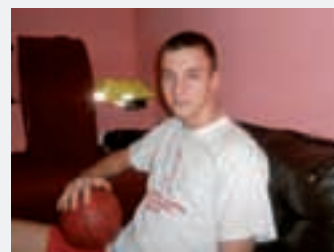
»Od ove godine oformljena je skupina s prethodnim i novim igračima. Sudjelovali smo u Ligi Vojvodine i trenutačno smo treći u našoj skupini, skupini pionira, a osim nas natjecali su se i članovi rukometnih klubova iz Bačke Palanke, Vrbasa i Odžaka«, kaže trener Tošić.

LIGA SRIJEM – JUŽNA BAČKA

Prvi tim RK »Radnički 1958« natječe se u Ligi Vojvodine i prema riječima Tošića ima kvalitetnu ekipu i trenutačno se nalaze na prvom mjestu u posljednjoj Ligi »Srijem - Južna Bačka«. I kako navode u klubu, imaju punu potporu općine, ljudi koji rade u klubu, ambicioznog predsjednika *Zorana Kovinčića* i novog trenera *Saše Ubavića*, nekadašnjeg internacionalca, većeg broja bivših igrača koji su se ponovno vratili u klub, kao i igrača 1998.-1999. godište, koji također igraju za prvi tim. Što se tiče sredstava, snalaze se i za sada još uvijek djecu odvoze svojim vozilima, dok za odlazak na utakmice prvog tima općina financira prijevoz. Na utakmice prve momčadi koje se odigravaju izvan Šida, sa sobom vode i pionire kako bi se, kako ističu, afirmirali, stekli bolje iskustvo i naučili nešto od svojih starijih igrača.

ALEKSANDAR KOVINČIĆ:

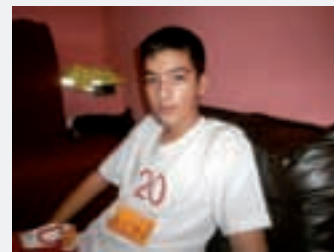
- Treniram rukomet godinu i pol dana, prvenstveno zato što volim taj sport. Nastavit ću trenirati i ubuduće, a još više me u mom radu potiče trener i prijatelji koje sam ovdje stekao. Također ću se

truditi još više napredovati u ovom sportu.

NEMANJA SURUČICA:

- Rukomet treniram dvije i pol godine i to mi je jedan od najdražih sportova. Dolazim redovito na treninge i zadovoljan sam, kako s prijateljima ovdje, tako i s trenerom. Rukomet mi je omiljen hobi, a treniram i radi svog zdravlja, kako bih se što bolje osjećao.

DRAGAN KOJIĆ:

- Treniram ovaj sport već dvije godine, jer ga doista volim, ali i radi svog zdravlja. Redovito dolazim na treninge i radujem se svakoj utakmici. Nekad pobijedimo, nekad izgubimo, kako kad. Ja ću nastojati profesionalno se baviti rukometom.

POGLED S TRIBINA

Derbi

Svaki susret Dinama i Hajduka, dva najveća, najpoznatija i najtrofejnija hrvatska nogometna kluba, bilo da je u pitanju 1. HNL ili Hrvatski kup, uvijek pobuđuje izvanrednu medijsku pozornost. Ali. Ovaj posljednji veliki hrvatski derbi, odigran u nedjelju 1. prosinca na Maksimiru, ostat će ubilježen posebnim slovima u klupskoj povijesti obiju momčadi. Ne zbog igre koja je bila na visokoj razini ovakvih susreta, ne zbog četiri gola, ne zbog ravnopravnog otpora Davida (Hajdukovi mladi tići) Golijatu (Dinamova legija stranaca), nego zbog jedinstvene situacije nikada do sada viđene u duelima modrih i bijelih. Zajedno na istoku sjedili su i svaki za svoj klub navijali bez ikakvih incidenata navijači obiju momčadi. Neki bi rekli čudo neviđeno...

A bilo je viđeno tog zagrebačkog nedjeljnog popodneva, jer se bunt i revolt svih navijača udružio protiv tzv. vaučerizacije koja podrazumijeva prethodnu registraciju navijača prilikom kupovine karata. No nije samo ova prisilna mjera ujedinila navijače, već i protest prema ljudima koji vode hrvatski nogomet. Nažalost, sve lijepo ima i svoju ružnu stranu, pa je u duhu prethodne rečenice Maksimir odzvanjao od brojnih pogrđnih pokliča i prozivanja vrlo dobro poznatih imena.

Ipak, vratimo se još jednom na lijepo i ovu rijetko viđenu pojavu jedinstva hrvatskih navijača, po cijelom svijetu već ozloglašeni zbog brojnih neprimjerenih ispada onih koji se ne mogu nazvati imenom navijači, a koji bacaju ljagu na sve poštene i dobronamjerne ljubitelje nogometne igre.

Hrvatska je izborila plasman na Svjetsko prvenstvo u Brazilu sljedeće godine i reprezentaciju čekaju polugodišnje pripreme za što kvalitetniji nastup na summitu najboljih planetarnih reprezentacija.

Ujedinjenjem svih hrvatskih navijača, primjerom Dinama i Hajduka, i pravim sportskim navijanjem s tribina i oko njih, vatreni će imati dodatnu snagu u duelima kakvi se rijetko igraju u karijeri.

Nastup na SP-u nije samo igrački, nego i navijački, pa se treba dostojno pokazati jer će sve zemlje ovog našeg svijeta prijenositi sliku iz brazilskih gradova, domaćina najvećeg sportskog događaja poslije Olimpijskih igara.

Pokažimo da možemo!

D. P.

NOGOMET

Neodlučeno na Maksimiru

Drugi ovosezonski ogled Dinama i Hajduka u 18. kolu 1. HNL nije donio pobjednika (2-2), te je bodovna razlika ostala jednaka, a modri i dalje drže vrh tablice.

Ostali rezultati 18. kola: Osijek – Hrv. dragovoljac 1:1, Zadar – Istra 1961 0:4, Split – Lokomotiva 3:0, Rijeka – Slaven 2:2
Tablica: Dinamo 37 (-1), Hajduk 36, Rijeka 30 (-2), Split 30, Lokomotiva 29 (-1), Istra 1961 22, Slaven, Zadar 16, Osijek 11, Hrv. dragovoljac 9.

RUKOMET

Duvnjak najbolji rukometaš svijeta

Prema izboru renomiranog rukometnog portala Handball-Planet.com, u glasovanju u kome su sudjelovali članovi međunarodnog žirija i čitatelji istoimenog magazina, hrvatski rukometaš Domagoj Duvnjak proglašen je najboljim rukometašem svijeta. Naslov prvaka Lige prvaka s HSV-om i bronca Hrvatske na SP u Španjolskoj u mnogome imaju briljantan žig ovog talentiranog hrvatskog rukometaša.

HOKEJ

Nova pobjeda Medvjeda

U prvom susretu dalekoistočne turneje u sklopu natjecanja u KHL, hokejaši Medveščaka zabilježili su pobjedu (5-1) protiv Metalurga u Novokuznjecku. Sljedeći susret Medvjede očekuje protiv momčadi Sibira, a koji trenutačno zauzimaju 7. mjesto u svojoj diviziji.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupao-
nu, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođen-
dane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i deko-
rativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dije-

lu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanaliza-
cija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaraša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke sta-
nice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garso-
njeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T-
400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024
562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu bici-
klu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.:
062 8687964.

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m²,
sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061
1478823.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s
dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena
po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10
jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole,
produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena:
63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa
zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun.
Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011
2104257.

Povoljno prodajem manje skladište, podrum i
tavanski prostor. Veliko dvorište pogodno za parkira-
nje kombija, kamiona i za auto plac, kod autobusnog
kolodvora u Subotici. Tel.: 064 9640745.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063
7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza
Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura)
Tel.: 024 532570.

Prodajem starinsku spavaću sobu »čistu sobu«,
stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna,
pregače, marame, ponjave, čaršave, muške čačkire,
čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem traktorsku prskalicu RAV 440 eura, zob,
starinska klupa, dolaf, ormani. Tel.: 024 532570.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.:
060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov.
Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavan-
ski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje
kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog
kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Hrvatska likovna udruga
»CroArt« prodaje umjetničke
slike, djela članova udruge.
Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽIDO 16.12.2013.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,
I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih
oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono
što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darova-
ti. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa
je priloženi kupon kojega objavljujemo u
svakom broju »Hrvatske riječi«.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više
od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić (zsarić@hrvatskariječ.rs)

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
(dbpalkovic@hrvatskariječ.rs)
Slavica Mamužić (novinarka) (smamuzic@hrvatskariječ.rs)
Dražen Prčić (sport i zabava) (dprcic@hrvatskariječ.rs)
Željka Vukov (društvo) (zvukov@hrvatskariječ.rs)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskariječ.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskariječ.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskariječ.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskariječ.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskariječ.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskariječ.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskariječ.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskariječ.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskariječ@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskariječ.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije criske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO

Blagoslov bračnih parova

U subotičkoj crkvi svetog Jurja mnoštvo se vjernika okupilo nedavno na podjeli blagoslova bračnim parovima. Oci dominikanci iz Zagreba tri su dana boravili na sjeveru Bačke tijekom evangelizacijskog vikenda u Senčanskoj crkvi. Krov ove crkve, nastradao u nevremenu prošle godine, upravo se obnavlja, a župnik *István Palatinus* potaknuo je i duhovnu obnovu, na oba jezika. Na ovoj se prigodi pak, uz pratnju orgulja, pjesma i molitva na hrvatskom orila iz stotinjak srca. Mladi i stariji parovi potražili su nadahnuće za budućnost i utjehu za prošlost, a udovice su se molile za one koji su ih morali napustiti.

U propovijedi je otac Petar rekao: »Ključ za dobar brak su dva dobra praštanja. Praštanja svaki dan, to je znak kako je voliš. Za sve koji su u braku, kako biste se obnovili u braku, pozivam vas na obnovu bračne vjernosti.«

Župnik Palatinus je pozvao okupljene: »Uхватите се за руке и обновите своју љубав једно у друго и у Бога. Једно другом у очи речите као када сте склопили брак – хвала ти на вјерности, љубит ћу те и поштовати у све дане живота својег, тако ми помогао Бог, Блажена Дјевца Марија и сви свци Бојжи, Амен. Можете се полјубити!«

Tako se i dogodilo, deseci parova su se skrušeno i dostojanstveno, ali sa smiješkom na licu držali za ruke, te poljubili. Nakon mise, otac Petar je podijelio i osobne blagoslove parovima polažući ruke na njih ispred oltara.

Jedan od tih parova su i *Srđan* i *Zorica Svirčev*. Zorica o ovoj duhovnoj obnovi za naše novine kaže:

»Fenomenalno je! Fenomenalno, impresivno, zaista nadahnutu Duhom Svetim, jer smo svi mi slabi, grešni smo, a Duh nas Sveti uvijek želi potaknuti.« Nakon 12 godina braka Zorica i Srđan, koji su na misu došli sa svojom djecom, otišli su bogatiji, duhovno nahranjeni i s osmijehom na licu.

Iza njih je još puno parova čekalo na blagoslov, a nakon svete mise su mogli nazočiti i predavanju o roditeljstvu, te poboljšati svoje pedagoške vještine.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Od svakaleg vitar duše

Piše: Branko Ivković

Faljen Isus čeljadi, jevo ja uzjašijo na moju biciglu, a na kog ću drugog očin, pa raspalijo vako Somborskim putom pravac u varoš. Verglam ja niki pod vitar i sve se mislim kako bi zdravo bilo lipo da je uvijek početak lita, ne mora čovik više ložit, nije ni zdravo vručina, a i ne bi bilo ove vražje vitrine otac je njezin. Da otkaleg krenem ono uvik vitar duše pravac u mene, ta kad će se već manit pitam se ja, da je kogod bisan duše na mene, kad kome štogod ne pasira opet sam ja kriv, ta mante se čeljadi Božja nisam valjda ja dežurni krivac. Ta kad triba platit porez, ajd Braniša, pa struju, opet Braniša, telefon zna se, Braniša, ko se s kime snjušijo, jel po novim divanu koalicio, šta si to dao Braniša? Ta mante me sad čeljadi, nisam ja tem kazo da divani za Bunjevce i Rvate, da nisu ovo jal ono, ta ja ni onoj mojoj ne smim tako štogod ni spomenit, neg vi se malo sitite Braniše kad štogod imadete podilit, tamo mal mal pa nika brezpovratna sredstva, pa niki jubileji, pa ondak se vi sitite čeljadi prostog paora i rabadžije, a ne samo kad tribade ružit. Ta dosta nas ružidu, na primer ruži me ona moja kad se malo oduljim isprid dućana i malo više razridim krv, pa me ružidu u dućanu što nisam vratijo dug, pa me ružidu u zadrugi što sam priprodo veštak, a čeljadi dobro ja i duram koliko me svi očedu skrndavit.

Neg da ja vama ispripišam kako je bilo u Stanišiću na jednoj lipoj proslavi, od divana našeg svita, ta tamo su svi bili veseli divanili i piva-

li kako su kadgod naše dide divanile, al se to lagano zaboravlja pa se čeljad sitila i svake godine okupljadu ovu mladež da ne zaboravidu ko su i šta su, da ne budu kugod prcov. Prcov vam je jedna trava brez korena, on leti na sve strane kud ga vitar oduše, tako i čovik kad nema korena bome svudan dospije i na kraju izgori kugod prcov u parasničkoj peći. To je bome zdravo gadno kad čovik ne zna ko je i šta je. Kontam ja tako i bisnim na vitar, kad više za mnom moj pajtaš Joso da malo stanem, ja jedva dočekao da imadem skim prodivanit koju rič, pa makar i brez veze, a on će oma bisno: »Jal jesil čuo da se počelo kontrolirat ove nedilje ko imade zimske gume, lance za snig, kod bajage bresplatno, a ono očin, onaj ji njev oni meni naplatili kaznetinu zato što su mi gume kažedu čalave ko Jul Briner, av izite ga ja ni ne znam ko je bijo taj Jul Briner, a kazna vam veća od moje plate, da mi niste velim ja njima odrapili kaznetinu ja bi još koji kako i kupijo nove gume na otpadu za limuzine, a moj šarov bi ove zime bijo zdravo veso jel ne bi bijo svezan, lanac bi mu završijo na gumama. Zamisli Braniša tili me u aps.« Ta ajde vamo Joso moj oma da te izljubim, ta ti si prvi što mi ove dvi nedilje ne divani o politiki. A on će natrag: »Jesil ti poludijo, nešić dalje od mene ako me probaš njakat žagniću te bricom.« E to je pravi divan, a ne ko je skim ovo i ono. Ajd zbogom čeljadi, odem ja u varoš, malo je oduminijo vitar.

6. prosinca 2013.

Nema više dvajsdevetoga

BaćIva se vi dana svaj ušmun-do. Eto, svi vi godina, otkada znade za se, kadgod se, u bilo koje doba godine, reklo dvajsdeveti, ni se imalo šta mislit. Znalo se da je to Dan republike i svi su slavili. Ni se nikako moglo desit da kogod radi, osim u fabrika u koji se ni smilo otrnit velike peći. A ni što su note dane radili, na redovnu platu bi dobili još i duple nadnice, pa jim ni bilo ni žo. Koliko se sića, ti dana bilo jako lipo gledat i televiziju. Prikazivali fabrike što su bile najbolje, rabadžijama dilili kolajne, svi bili nasmijani. A kako i ne bi, kad je nuz kolajnu išla i jedna plata radaša. Niko se ni ni divanijo od nadnica, kad su bile dobre i š njima se moglo lipo živit. Dicu se moglo poslat liti na more, a zimi u brda, pa opet brog toga u kuće ni ništa falilo. Ljudi se radovali svemu i svaćemu, nisu bili namršiti ko danas. Još se jednoga iz dičji dana znade bać Iva sitit, pa se svaj raspjekmezi. Pokojni dada je svake godine zno uranit tri dobra gebelja, pa bi se za dvajsdeveti pravile karbine. Okupilo bi se kod nji doma dobro društvo, ni to bijo ni mal posov. Ritko su ta tri imala ispod četiri ipo metera. Bilo i rodova i komšija, a kad sidnu za večeru, to ko mali svatovi. Toga dana jim bila i puna kuća dice. Cigre nikada kraja, a svi su samo pogledali u šlahtera i čekali da se prvo svinče raspori, pa da dobiju mijur. Nadušu ga, svežu, pa na sokak na loptanje. Ne smiju u dvoru, jel bi moglo bit i ćuški od veliki. Dobro se sića i urki i švargli, a najviše lipi, friški, crveni kobasica. Znalo ji bit i po dva košara. Za dicu bi bilo pravo slavlje kad bi se iz obarina sve povadilo na astale da se ocidi i oladi, pa da se može poizbirat šta ide u švargle, a šta će se mlit za urke. Dica ko dica, uvik željna svega. Donelo bi se i soli, pa bi se moglo probat friški obarina. Znala dica i prisnapit, a potli bi bilo svašta. Bać-Iva ni ni spazijo da se u tomu štodiru naslonijo na kočak i zagledo u troj gebelja što su blaženo spavali. Ništa mu se steškalo. Rani ji od prolitos, malo ji i razmazijo, pa se navadili da ji, kad jim donese jist, uvik malo i draflje izmeđ ušiju. Tako i sad, ko da su ga i u snu ositili, podizali se i došli mu upravo pod ruku. Eto, sad su sazrili, pa znade šta ji čeka. I žo mu ji. Obnarodovo da dvoj prodaje, on više ne kolje troj ko kadgoda dada. Doktori mu već davno rekli da mora na laganu ranu, cure baš i nisu jako za svinjckim, a ni njegova baš jako ne volji masno. Jedino sve tri jako volju slanine i kobasica. Zaklaće jedno radi reda, misli se kaka je to kuća u koje se za Božić ne kuva lučenje i ne peče friške kobasice i rebara? A ko zna, cure su jim već u godina kad se svašta mož nadat, možda potli pološnice š njima i dojdju kakigod, pa sramota da nema. Istina, može se danas svašta kupit i u mesare, al nikada to ni ko vo što se pripravi doma. Duboko je izdanijo i krenijo se u pridnji dvor. Taksa oma za njim, pa mu se sto umiljavat oko noga. Samo ga je pogladijo po glave, a onda je dlanom otriso ništa mokro što je ositijo na obrazu.

6. prosinca 2013.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Dostojevski:

Ništa na svijetu nije teže od iskrenosti i nema ništa lakše od laskanja.

Hugo:

Ono što vodi i vuče svijet, nisu lokomotive, nego ideje.

Shakespeare:

Bolje tri sata prerano, nego minutu prekasno.

FOTO KUTAK

Stiže sv. Nikola!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Vladimir Nazor

Koje godine i gdje se rodio hrvatski pjesnik Vladimir Nazor?

Gdje se školovao i stekao akademsku naobrazbu?

Kako se zove njegovo prvo objavljeno književno djelo?

Po kojem proznom djelu će ostati ponajviše upamćen?

A koja su njegova djela poznata najširoj publici?

Koje godine je skupa s Ivanom Goranom Kovačićem otišao u partizane?

Na kojim je političkim funkcijama bio u novoj vlasti nakon oslobođenja?

Kada i gdje je umro Vladimir Nazor?

Rodio se 30. svibnja 1876. godine u Postirama na Braču.
U Zagrebu i Gracu.
Slavenske legende (1900.).
Veli Jože.
Pastir Loda, Knjiga o hrvatskim kraljevima, Dedek kajbumščak.
Godine 1942. i vodio dnevnik s partizanima.
Bio je predsjednik ZAVNOH-a i prvi predsjednik Hrvatskog sabora.
Umro je 19. lipnja 1949. godine u Zagrebu.

VICEVI

Muž dolazi kasno kući i na vratima hladnjaka vidi poruku od žene:

- Dosta mi je! Ovo više ne funkcionira, odlazim!

Muž se čudi, otvori hladnjak, svjetlo u hladnjaku radi, pivo je hladno, i pomisli:

- Što joj je? Što ne funkcionira?

Pita Perica tatu:

- Tata, kakva je ovo rečenica: U kući nema piva..?

- To nije rečenica sine, to je KATASTROFA!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

OGLAŠAVANJE ZAHTIJEVA VRIJEME I NOVAC

NE EKSPERIMENTIRAJTE!

RJEŠENJE JE

VOJVODANSKA
Svastara

www.svastara.rs

GLUMAČKA DRUŽINA

HISTRION

Tomislav Žigmanov

BUNJEVAČKI BLUES

SAGA O SVITU KOJI NESTAJE

dramatizacija i režija
Vlatko Dulić

scenografija
Ivan Balažević

glazba
Pere Ištvančić

kostimi
Elvira Ulip

lektor
Vlatko Dulić

producent i umjetnički voditelj
Zlatko Vitez

igraju

Nina Erak Svrtan

Vlatko Dulić

Ivana Boban Legati

Boris Svrtan

Vesna Tominac

Suzana Nikolić

Goran Grgurić

Dražen Kühn

Davor Svedružić

SOMBOR, NARODNO POZORIŠTE,
Velika scena
četvrtak, 5. XII. 2013. s početkom u 20,00 sati

SUBOTICA, NARODNO KAZALIŠTE,
Scena Jadran
petak, 6. XII. 2013. s početkom u 17,00 sati i 19,30 sati